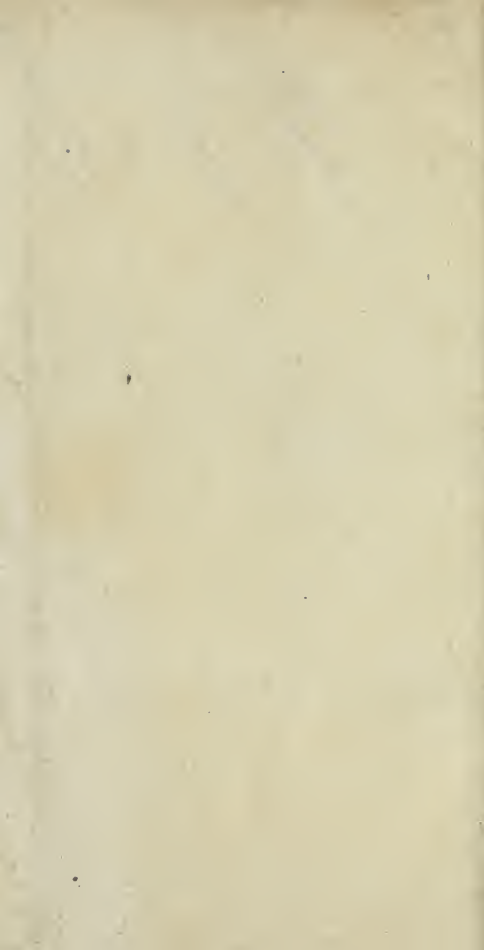

Sept. 89

Sh

97

A. D. S.

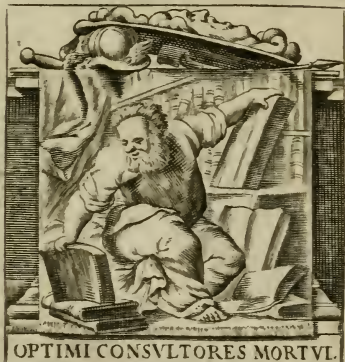

Ramijn de Hooghe
fecit. 1674

THEODORI
KERCKRINGII
DOCTORIS MEDICI
COMMENTARIUS
IN
CVRRVM TRIVMPHALEM

*Antimonii Basilii Valentini, à se
latinitate donatum.*

AMSTELODAMI,
Sumptibus ANDRÆ FRISIJ.
M. DC. LXXI.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

ILLVSTRIBVS.
VENERABILIBVS.
SANCTISSIMIS.
ET.
FORTVNATISSIMIS.
VIRIS.

VERAM. PHILOSOPHIAM.
ADEPTIS. VIRTVTIS.
CVLTORIBVS. FOR-
TVNÆ. DOMINIS.
MVNDI. CONTEM-
PTORIBVS. QVORVM.
VITA. IN. SANCTITA-
TE. SANCTITAS. IN.
SCIENTIA. SCIENTIA.
IN. OPERE. OPVS. IN.
ÆGRORVM. ET. PAV-
PERVM. SVBLEVA-
TIONE. CONSISTIT.

E P I S T O L A

Non arrogantiae, sed
 venerationis est,
 Viri sanctissimi,
 juxta ac fortunatissimi,
 quod vos alloqui non re-
 formidem, quos igno-
 tos miror, colo, vene-
 ror, & tantum non ad-
 oro. Scio enim quales si-
 tis, & quid adepti fitis,
 agnosco, tametsi qui fitis,
 prorsus ignorem, & si sci-
 rem, non nisi ignoto no-
 mine compellarem, nec
 alio titulo vobis has in
 Chy-

DEDICATORIA.

Chymica scientia primitias , quod cum observantia facio , dedicarem. Nullam inde expectans , aut flagitans mercedem aliam , quàm ut favoris vestri radii aliquando mihi affulgeant , meque (quem vos rectam viam insistere , & ad templa illa sapientiæ serena , quâ decet semitâ , contendere ex ipso hoc opere intelligetis) iis , quæ vobis notissimæ sunt , rationibus promovere dignemini.

E P I S T O L A

mini. Et quam ego gratiam hîc Philochymicis publicè facio in iis , quæ scribere , & palam loqui Author Apollo , nec Præses vetat Mercurius , eam mihi jam paulò ulterius provecto , & ad classem , ut cum Basilio nostro loquar , altiore promoto , ne denegetis. Adfuit mihi , ut vestro vobiscum agam idiomate , in somnis Mercurius , atque avidè per vias ordinarias decurrentem , retraxit. Me,
in-

DEDICATORIA.

inquit , non vulgari indutum tunicâ , sed Philosophico cinctum palliolo intuere , & sequere. Quo dicto saltu præcipiti dedit se in viam , & quâ datâ portâ saltitando de campo in campum post viginti circiter superata prædia , lassus resedit , & ad me conversus (secutus enim eram in spiritu) viden , inquit , me jam alium , & libero hoc cursu fatigatum , non juvenilibus istis exultantem

E P I S T O L A

viribus , quibus omnia
 prostravissem , nisi liber
 datus fuisset transitus .
 Ego tam amicâ compell-
 latione excitatus, orare cœ-
 pi , & dixi. Mercuri fa-
 cunde nepos Atlantis ,
 & pater Chymicorum o-
 mnium , quandoquidem
 huc me deduxisti , de-
 ductumque tam benigno
 dignaris alloquio , mon-
 stra , quæso, iter ad in-
 sulas illas beatas , quas pro-
 misisti ostendere filiis tuis
 electis. Ille continuò ; me-
 mi-

DEDICATORIA.

ministine , dum è laboratorio tuo me proripui , ibi vestem quandam rubram proprio meo tinctam cruore relinquere , ita saturatam , ut aura nulla colorem difflare , nulla vis omnia vorantis temporis essentiam immutare possit. Cùm annuisssem ; age sis , inquit , vola , atque illam mihi actutum adfer huc , ne hoc sudore madens refrigescam ; me enim calidè eâ vestire , & arctissimè uni-

E P I S T O L A

re desidero , ut intrepidus fixo gressu tecum ad sponsam meam , amore jam languentem , pergam , quæ tot agitata injuriis ; toties per aquam acta & ignem , & toties scandere , toties descendere jussâ , omnia summâ patientiâ tulit , sperans tandem mecum genitalem intrare thalamum , ut simul producamus prolem illam , regiâ quidem jam inde à nativitate sua ornatam coronâ , quam
tamen

DEDICATORIA.

tamen non nisi parcè ei
licet communicare cum
aliis : deducere tamen ami-
cos suos potest ad pala-
tium , ubi residet Rex ille
Regum , qui omnibus ad
se accedentibus , non fa-
cilè minùs , quàm libera-
liter communicat regnum
suum. Ubi ego curriculo
vestem attuleram , illâ se
tam arctè induit , ut non
veste circumdatus , sed fer-
reâ pelle cinctus , & ar-
matus videretur : ita vul-
canios omnes contemne-
bat

E P I S T O L A

bat impetus , & arripia-
mus, inquit, iter. Tantum
effatus ,

—— campo se immisit
aperto ;

*Ipse ducem haud timidus va-
dentem passibus æquo.*

Atque ita pervenimus
ad sponsam , pari virtute
& constantiâ confirma-
tam. Hîc ego vidi mira-
bile illud connubium , &
consummationem matri-
monii , unde natus ille
regio diademate corona-
tus

DEDICATORIA.

tus filius. Quem cùm salutare vellem Regem Regum, & Dominum Dominantium, astitit mihi Genius meus, &, ne faxis, inquit, falleris. Prodromus hic ejus est, quem quæris, ipse verò non est. Hic ego inter tristitiam gaudiumque dubius cùm hærerem. Abi tu, agebat Mercurius, hoc sponsale aufer conjugii nostri munus, & digitis filii sui annulum abstrahit aureum; ubi verò ad eos perveneris

ris

E P I S T O L A

ris discipulos, qui ipsum viderunt Dominum, eis hoc symbolum ostende. Noverunt illi ramum istum aureum, Proserpinæ antea consecrandum, quàm possis Plutonis intrare palatium; quo viso, fortè eorum aliquis verbo tibi reſerabit januam illius thalami, ubi residet in magnificentia sua desideratus omnibus gentibus, sed solis cognitus Philosophis. Quo dicto, scena hæc omnis evanuit,
non

DEDICATORIA.

non tamen vanum fuisse
somnia mihi confirma-
vit sponsale munus, quod
inveniebam in manibus
meis, ipsum ex auro, sed
mihi omni pretiosius au-
ro, quod tum ostendam,
cùm vestros coram dabi-
tur cognoscere vultus, li-
berasque audire, & red-
dere voces. In illud opta-
tissimum mihi tempus va-
lete; & Mercurio Genio-
que omni gratiores appa-
rete de obscuris, in qui-
bus latetis, nubibus clien-
ti,

EPIST. DEDICAT.

ti, & cultori vestro, facile
ego vos agnoscam, ubi
roseâ cervice refulgebitis,
& ambrosiæ comæ divi-
num vertice odorem spira-
verint.

A D

LECTOREM.

V Is me candidè tecum
agere , Lector candi-
dissime (nisi enim ta-
lis sis , nullus hîc tecum mi-
hi est sermo) habes hîc Ba-
siliū Valentinum , non qui-
dem ad Romani sermonis de-
licias , sed ad intelligendi uti-
litatem latinè loquentem , cum
commentariis quibusdam meis.
Mecum non nisi Germanicè ,
& sine commentatore locutus
est ,

AD LECTOREM.

*est : ego eum , promissis ejus
illectus , iisdemque fidens , di-
ligenter legi , quidquid facien-
dum proponit , expertus sum ,
erravi sæpe , sumptus multos
inutiles feci , decies aliquan-
do processum eundem expertus ,
successum nullum habui , non
Authoris , sed meo semper
(candidè fatenti crede) vitio.
Est enim Basilius Chymicorum
Princeps omnium , quòd sciam ,
præstantissimus , omnium syn-
cerissimus , omnium clarissi-
mus.*

AD LECTOREM.

mus. Eo lecto & intellecto habes , quicquid in Chymia sperari potest : hoc tibi de eo spondeo , hîc fidem meam pro eo interpono. Non me assecutum omnia , ne erres , profiteor ; quis enim hoc vel possit , vel ausit ? sed ex tot rebus , quæ hoc Authore assecutus sum , de ceteris spem concipio , & hoc Chymicorum alimento , quod non tantum inanis est fumus , me sustento. Atque hæc de fide
&

AD LECTOREM.

*& laude Authoris sufficiunt ,
qui his non credit , nec si plu-
ra addam , iis fidem habebit.
Commentarium , quem adjun-
xi , non commendo : tantum
dico , me enchereses quasdam
breviter annotare , parvi illas
quidem , ut apparet , momen-
ti , eas tamen , quarum igno-
rantia mihi multis constitit
millibus. Si tibi non est tan-
ti , eos sumptus evitare , nil
me duce est opus , da te in
viam ; errando fortè disces ,
si nec*

AD LECTOREM.

*si nec quærendi patientia , nec
bursæ indulgentia te desti-
tuent , his ego ducibus sum-
mus , jungendo iis perpetuam
attentionem , & accuratam
meditationem comites. Non
alios habui , non aliis tibi ab-
solutè est opus , me missum-
face. Sin autem brevior
tempore , parciore sumptu ,
minore inter errores tædio per-
venire vis , quo iter inten-
dis , non ero tibi dux inuti-
lis , aut saltem , ubi distra-
heris*

AD LECTOREM.

heris vario errore viarum, index incommodus. Vale, & si me audis, me utere, multis (quæ hîc explicare non vacat) perfruere commodis. Iterumque vale.

THEODORI KERCKRINGII

Doct̃oris Medici

COMMENTARIUS

In

*Currum Triumphalem Antimo-
nii Basilii Valentini, à se lati-
nitate donatum.*

QVandoquidem ego Ba-
silius Valentinus reli-
giosis votis Ordini San-
cti Benedicti vivam adstrictus,
isque status alium quendam re-
quirat sanctitatis spiritum,
quam eum, quo vulgo morta-
les in profano hoc aguntur sæ-
culo; meum esse putavi ante
omnia in libelli hujus princi-
pio declarare, quid pio Spagy-
ro, insatiabili artis hujus desi-
derio flagranti, scitu necessa-
rium sit; quid agere, quo col-
limare

limare debeat, ut ea rei totius fundamenta jaciat, quæ stabilia sint, ne domus ventis agitata aliquando fatiscat, & totum ædificium fœda involvatur ruina, quod aliàs solidioribus, & firmioribus innixum principiis, ætatem tulisset. Quæ admonitio mihi ex officio religiosi videtur & esse, & fore semper necessaria; etiam tum, cum omnes occiderimus, nec quisquam eorum, qui nunc sunt, seu potens, seu humilis sit colonus oculis hominum obversabitur. Interest enim mortalium meditationes has post me superesse, non tantum ut divinæ majestati honor sit & gloria, sed etiam ut homines ei sinceram præstent in omnibus obedientiam.

*Quin-
que ca-
pita pio
Spagyro
scitu ne-
cessaria.*

In hac autem meditatione mea tandem inveni quinque præcipua esse capita, quæ omni-
bus

bus tum sapientibus, tum sapientiæ artisque nostræ affectatoribus in primis sunt considerata. Quorum primum est *invocatio Dei*. Secundum *natura contemplatio*. Tertium, *vera præparatio*. Quartum, *modus utendi*. Quintum *utilitas & fructus*. His enim qui minus attenderit, nunquam inter veros Chymicos locum obtinebit, neque perfecti Spagyri numeros omnes adimplebit. De his igitur quinque capitibus deinceps agemus, eaque in tantum declarabimus, ut opus generale in lucem prodire, & ab attento studioque operatore perfici possit.

Fieri autem debet *invocatio numinis*, cælesti quadam attentione, depromptâ ex imo cordis puri & synceri, conscientiaque, quæ sit libera ab omni ambitione, hypocrisi, &

I.
Invocatio Dei.

omnibus vitiis , quibus aliqua
cum hisce intercedit cognatio:
ut sunt arrogantia , audacia ,
superbia , luxus , mundana pe-
tulantia , oppressio pauperum ,
& alia hinc dependentia , quæ
radicitus cuncta è corde sunt
evellenda ; ut quando homo
ante thronum gratiæ compare-
re desiderat ad sanitatem cor-
poris obtinendam, id fiat con-
scientiâ ab omnibus zizaniis
liberâ, ut transmutetur in tem-
plum Dei sanctum , & ab omni
immunditia expurgatum. Ne-
que enim, quod iterum iterum-
que moneo , Deus irridetur ,
quemadmodum homines mun-
dani sibi placentes , & suâ sibi
plaudentes sapientiâ existi-
mant ; non irridetur, inquam,
Deus , sed invocari vult re-
verentiali timore , agnoscique
Creator omnium cum debita
obedientiæ exhibitione. Ne-
que

que id injuriâ. Quid enim habet homo, quod huic omnipotenti Creatori suo non debet acceptum ; five corpus, five eam, quæ in corpore operatur, animam respexeris ? nonne in hujus alimentum ex mera misericordia communicavit nobis verbum æternum, & salutem promisit item æternam ? nonne corpori procuravit victum & amictum, & ea omnia, quibus negatis corpus vix, aut ne vix quidem potest subsistere. Proinde homini sunt omnia hæc à Parente illo optimo, qui cælum & terram, visibilia simul & invisibilia, firmamentum, puta, elementa, vegetabilia, animaliaque omnia creavit, humili invocatione impetranda. Quod adeo est verum, ut certo mihi constet, impium nunquam veræ medicinæ, multo minus æterni panis cælestis fore participem.

Sit ergo omnis intentio & fiducia vestra collocata in Deo, eum invocate & orate, ut impertiatur vobis benedictionem suam, hoc operis vestri sit principium, ut ad finem per illud optatum perveniatis, & tandem voti compotes efficiamini. *Initium enim sapientiae timor Domini.*

Quicumque ergo sibi propositum habet id quærere, quod inter res terrenas est maximum, præsertim notitiam omnis boni, quod inest creaturis, & Deus liberaliter communicavit hominibus, implantavitque quantum ad vim effectricem lapidibus, herbis, radicibus, feminibus, animalibus, plantis, mineralibus, metallis, rebus denique omnibus, ille abjiciat terrenas cogitationes omnes, seponat quidquid ab iis dependet, & speret solam

lam cordis liberationem, oret-
que Deum summâ demissione
animi ; ita fiet , ut spes libera-
tionis in liberationem veram
tandem convertatur : quod ne-
mo revocabit in dubium , qui
novit, quod ille solus sit Deus,
qui liberabit Israël ab omnibus
inimicis suis, quod re ipsâ præ-
stabit , non tantum Israël , sed
etiam omnibus eum supplici-
ter invocantibus , & cum inti-
mo cordis gemitu orantibus.

Sit ergo primum caput ad-
monitionis nostræ oratio , quæ
& est , & à nobis dicitur invo-
catio Dei , quæ si fiat non ex
hypocrisi , & corde ficto , sed
ea fide & fiduciâ , quâ eam fa-
ciebat centurio in Capharnaô ;
eâ animi demissione & defe-
ctuum suorum confessione, quâ
prædita erat mulier Chana-
næa ; eâ charitate, quâ Samari-
tanus excipiebat saucium in via

Jerichuntis , infundens vuln-
 ribus vinum & oleum , solutis-
 que expensis in hospitio, com-
 mendans , ut accurata ejus cura
 gereretur: si denique in ea spe-
 ctetur charitas christiana, ut si,
 quod rogat , impetret, velit id
 communicare cum proximo
 suo , tunc omni procul dubio
 attinget * orationis suæ sco-
 pum, divitias, & sanitatem.

Ora-

* Quæ hic fuse præmittit Author, & alibi
 sæpe interserit de pietate , de cultu divini
 numinis , & nominis ejusdem invocatione ,
 nec laudare , nec improbare in animo est ;
 sint ista avitæ suæ pietatis indicia , sint synce-
 ritatis ejus argumenta, sint fervidi zeli cujus-
 dam per tot tautologias & perissologias sæ-
 pius ebullientis signata vestigia : ea quisque
 pro animi sui sententia, & eâ persuasionem, quâ
 jam inde à puero imbutus est , parvi magnive
 faciat. Meum fuit ista latinitate donare , eâ
 ratione ac ordine, quo putabam minimam de-
 licato lectoris stomacho allatura nauseam ,
 & id præterea indicare, quomodo in rem Chy-
 mici, & veri Spagyri esse videatur , ea non
 negli-

negligere. Etenim cum pietas ad omnia valeat, ut oracula nobis tradunt, & præcipuum pietatis exercitium sit oratio, quâ dona cælestia impetrantur ab illo omnium Datore Deo, ad eum nimirum mentem attollendam vult Basilius, etiam inter laboris illas fastidiique plenissimas Chymicæ operationes. Quamvis enim nihil præstaret aliud oratio, mentem certe à cæteris rebus avocata colligit in sese, attentamque reddit ad id, quod agitur; ex quo fit, ut ad plurima reflectat, eaque animadvertat, quæ illam profecto fugerent, si opus suum perfunctoriè, & in varias res distracta perageret: atque ita precationis auxilio multa accipimus, quæ nos à Deo impetrasse non ingrati agnoscimus. Quam hoc sæpe in spagyricis operibus veniat usui, novit quisquis unquam huic rei omnino deditus fuit: quoties ea, quæ jamdiu quæsit, nec invenire potuit, uno momento accipit, & quasi supernè infunderetur, aut à genio aliquo dictaretur, cognoscit. In ænigmatibus omnibus solvendis istud usu venit; si enim magno desiderio illa cognoscendi ardeas, *hæc oratio est*, & mentem quaquaversum agites, variè discurras, multa mediteris, *hæc cooperatio est*, ut non sit otiosa, aut Deum tentans oratio: vana tamen est omnis hæc tua opera, tam diu quàm solutionem non invenis. At si non desperes, sed instes perseverando

2.

Naturæ
contem-
platio.

Orationem ordine sequitur *contemplatio*, per quam intelligo accuratam ad rem ipsam attentionem, sub quam cadunt hæc considerationes initio adhibendæ. Quæ sint circumstantiæ cujusque rei, quæ materia, quæ

in desiderio, & non cessando ab opere, tandem momento temporis tibi incidit solutio, *hæc est revelatio*, quam non accepisses, nisi desiderio summo orasses, & sedulo adhibendo operam, laboravisses; & tamen non potes percipere, quomodo ex iis omnibus, quæ cogitasti, quæ non erant solutio ænigmatis, ipsa solutio emerferit. Hæc ænigmatis solutio solvet tibi ænigma omnium maximum, quid valeat ad impetrandum tam spiritualia, & æterna, quam corporalia, & peritura bona oratio, videbisque dum ea corde non ficto, sed synccero instituitur, nihil esse accommodatius ad obtinendum id, quod desideras. Atque hæc sufficiant de oratione, quam non frustra Basilii, & omnes cum eo Philosophi prærequirunt ad Chymiam: *pietas enim ad omnia, sed præcipue ad omnium maximum, est utilis.*

quæ forma , unde operationes
ejus procedant , unde sit infusa
& implantata , quomodo ab
astris generetur , ab elementis
conformetur , à tribus princi-
piis producat & perficiatur.

Præterea quomodo cujusque
rei corpus dissolvi possit , id
est , resolvi in primam mate-
riam , seu primam essentiam ,
de quo in aliis scriptis meis jam
mentionem feci , quomodo vi-
delicet ultima in primam , &
prima in ultimam materiam
commutetur. *

A 6

Hæc

* Quæ de vera Philosophiæ theoria hic
adferuntur, sunt compendia eorum, quæ Phi-
losophi tot libris ea super re scriptis revela-
runt, dicam, an occultaverunt. Attende ver-
bis Authoris , & eum perfectè cognovisse vi-
debis spiritum illum omnia permeantem ,
omnibus in rebus præidentem , sordibus ta-
men materiæ, & inquinamenti ubique invo-
lutum , à quibus si liberetur , redit ad sub-
stantiæ suæ puritatem , in qua omnia produ-
cit,

Hæc contemplatio , quæ secundam admonitionis nostræ partem absolvit, cælestis est, & spiritali ratione intelligenda: nec enim aliter, quàm spiritali cogitatione hominis , cujusque rei circumstantiæ & fundus perspicitur ; estque hæc contemplatio duplex. Altera possibilis , impossibilis altera dicitur. Posterior consistit in copiosis cogitationibus , quæ nunquam ad effectus procedunt, nec ullam formam rei exhibent , quæ sub tactum cadat. Veluti si quis conetur comprehendere æternitatem Altissimi, quod vanum est , & impossibile , imo peccatum in Spiritum Sanctum , Divinitatem ipsam , quæ immensa, infinita, & æterna

cit, & fit omnia in omnibus ; super hoc commentari , esset omnes Philosophorum libros circa theoriam tanto studio exaratos , tantâ contentione propugnatos in medium adferre.

na est, tam arroganter aggredi, & inquisitioni subicere incomprehensibile consilium arcanorum ejus.

Altera contemplationis pars, quæ possibilis est, *Theoria* vocatur. Hæc id contemplatur, quod tactu & visu percipitur, & naturam habet in tempore formatam: quomodo eā juvari & perfici possit resolutione sui; corpus unumquodque ex se edere posse, quod in ipso latet bonum vel malum, venenum vel medicina: quomodo insalubre à salubri separandum, quomodo destructio & confractio suscipienda sit, quâ justo titulo sine dolis sophisticis purum ab impuro segregari & separari potest.

Quæ separatio varia manuum operatione, aliisque variis modis instituitur: quorum quidam jam vulgares sunt per

experientiam, quidam etiam-
num ab experientia vulgi re-
moti. Sunt autem hi, *calcina-
tio, sublimatio, reverberatio,
circulatio, putrificatio, dige-
stio, distillatio, cohobatio, fixa-
tio*, & hisce non absimiles;
quorum gradus omnes inter
operandum reperiuntur, di-
fciuntur, perspiciuntur, & ma-
nifestantur; unde perspicuè ap-
paret, quid mobile, quid fixum,
quid album, rubrum, nigrum,
cæruleum, aut viride sit, quan-
do nimirum operatio ab artifi-
ce rectè instituitur. Fieri enim
potest, ut operator erret, & à
via regia deflectat, sed ut erret
natura, quando rectè tractatur,
fieri non potest. Si ergo tu er-
raveris, eo quod natura non
omnino solvatur, & liberetur
eo corpore, quo captiva deti-
netur, redi tu in viam, disce
theoriam perfectius, & inquire
ac-

accuratius in operandi metho-
dum, ut fundamentum inve-
nias, & certitudinem in sepa-
ratione rerum omnium: id
quod plurimi refert.

Atque hoc est alterum Phi-
losophiæ fundamentum, quod
invocationem sequitur; res
enim in eo tota versatur, & his
verbis continetur. *Quærite pri-
mò regnum Dei, & justitiam ejus*
per invocationem, & cætera,
quæ homo in rebus temporali-
bus quærit, eique ad corporis
vel sustentationem, vel sanita-
tem necessaria sunt, *adjicientur*
vobis.

Theoriam, quæ cujusque rei
intima perscrutatur, sequitur ^{3.} *Vera*
Præparatio, quæ manuum ope- ^{præpa-}
ratione perficitur, ut opus ali- ^{ratio.}
quod reale prodeat. Ex præpa-
ratione oritur scientia, talis vi-
delicet, quæ omnia aperiat fun-
damenta Medicinæ.

* Manuum operatio requirit diligentem sui applicationem, scientiæ vero laus in experientia consistit, differentiam autem harum dijudicat Anatomia. Operatio ostendit, quomodo res omnes in lucem & aspectum protrahantur, & visibiliter proponantur: at scientia praxin ostendit, & id, unde practicus verus existere potest, & nihil est aliud, quàm confirmatio, quod manuum operatio aliquid boni manifestat, & evocat latentem & abditam naturam foras, eamque in lucem profert in bonum. Quemadmodum

* Cheirogogia in hac tertia parte maxime requiritur, sine qua, non secus ac navis saburrâ carens fluctuat, & incerta vagatur omnis operatio. Hanc calamo exprimere difficile est; plus enim semel videndo discitur, quàm multis paginis conscribendis doceri potest; si tamen non sit grave tibi, hos commentarios una cum Basilio pervolvere, in hac tam necessaria parte, non parum adjuverit.

modum enim in spiritualibus præparanda est via Domini; ita etiam in hisce rebus aperienda & præparanda via est, ne aberretur à recta semita, & tendatur sine deviis erroribus rectissimo ad sanitatem itinere.

Post præparationem, & præcipue post separationem boni à malo, quæ fit per resolutionem, procedendum est ad * *usum*
pon-

4.
Modus
utendi

* Per usum intelligit, quod *dosim* vocant alii, quid enim juvat medicamentum, si nescias, quâ quantitate sit exhibendum, ut sanet potius, quàm noceat, aut enecet: experientiâ solâ hanc discere, periculosæ plenum opus est aleæ, & tamen non aliter omnis hæc dosium disciplina primo est inventa, postea verbis facillime traditur: ubi vox viva deest, præstat esse nimis timidum, quàm parum prudentem, quamvis ut hoc de antimonio affirmem, cum debitè præparatum est, tam est innoxium medicamentum, quàm cassia vel manna. Tota cautio est præcipuè circa usum ejus post primas præparationes, in quibus adhuc multum retinet crudæ suæ venenositatis.

ponderis, seu *dofin*; necubi debito plus, necubi minus adhibeatur: ante omnia enim Medico probè sciendum est, num debile, num vehemens nimis, itemque an nociturum sit, an profuturum medicamentum, nisi impinguare velit cœmeteria cum exitio animæ suæ, & summo famæ detrimento.

5.
*Utilitas
& fructus.*

Postquam medicamentum corpore receptum est, seque per omnia membra diffudit, ut perquirat eos defectus, contra quos adhibetur, animadvertenda est *utilitas*: potest enim fieri ut medicamentum præparatum diligenter, & pondere debito exhibitum, morbis quibusdam obsit potius, quàm profit, & potius venenum videatur, quàm medicamentum; hinc accurata debet institui reflexio ad ea, quæ profunt vel juvant; eaque annotari, ut memo-

mores fimus eadem in aliis ob-
fervare.

At tam in * *usu*, quàm in *uti-
litate* hoc apprime animadver-
tendum, an vulnus fit externum
& apertum, an tantum inter-
num & latens : uti enim magna
est horum differentia, ita cura-
tionis non idem est modus :
ideo fundus cujusque morbi
cognoscendus est, an solis ex-
ternis remediis curari possit, an
internè foras pellere oporteat.
Si

* Ab adjuvantibus & nocentibus sumen-
dam esse indicationem, vel tyronibus notum
est. Quæ vero subjungit de interna & externa
curatione, non adeo sunt rudia, ut attentionem
non mereantur. Quemadmodum & illa, quæ
satyricæ suæ reprehensione permiscet, si tam sa-
piens sit ejus lector, ut illa Basilium miscere
credat, ut minus dignos irrisores Chymicæ à sa-
cris suis arceat, ille sibi sapit; dum enim alii
ringuntur indignabundi, hic colliget fructus
axiomatum, quæ tanquam aliud agens, inter
has spinas dispergit; quæ dum tu perlegis
Philochymice, ego tantisper silebo.

Si enim centrum interius latet, id medicamenti genus dandum est, quod centrum istud perquirere, apprehendere, & restaurare possit; alias sine fructu inanis erit Medici labor.

Qui morbi externi ab internis oriendi curari debent.

Præterea si morbus sit exterior, qui ab interna origine oriatur, foveaturve, nunquam per externa remedia intro repellatur; magnum enim incommodum, & tandem sequeretur interitus. Quod vel ex arboris similitudine intelligi potest: si quis enim, dum ea jam germinat, floretve, repellat humores ad interiora unde per nutrimentum terræ prodierunt, tantum abest, ut ad optatum fructum ex eo flore perveniatur, ut etiam oritura sit per violentam conjunctionem humorum, exitum non reperientium, suffocatio.

Ma-

Magna ergo distinctio est inter vulnera recentia cæsim, punctim, vel alio modo inflicta, & inter vetera, quæ internè capiunt originem; recentia enim solis externis remediis perfectè curari possunt: at in iis, quæ internè nutriuntur, parum proderit externa oleorum, emplastrorum, unguentorum, & balsamorum applicatio; nisi fons internus obturetur, unde humores ad exteriora fluunt: ubi fons obturatus erit, cessabit affluxio, & malum vel solâ diætâ facilè curari poterit.

Non est artis magnæ vulgare aliquod vulnus recens sanare, hoc enim quilibet rusticus facile crudo effecerit larido; sed occurrere omnibus symptomatibus, quæ vulneribus accidunt, & fontem mali exficcare, hoc opus, hic labor est.

Ad-

*Trovo-
catio
Medice-
rum.*

Adeste nunc, quotquot estis,
qui vobis Doctoris utriusque
Medicinæ titulum, id est, inter-
norum & externorum morbo-
rum Medici arrogatis ! intelli-
gite titulum honoris vestri , &
conscientiam ipsam vestram
consulite , & videte num illum
à Deo acceperitis, id est, in ve-
ritate possideatis , an eum tan-
tum pro forma, ut ajunt, hono-
ris causâ, usurpetis. Quantum
enim, cælum distat à terra, tan-
tum differt ars sanandi inter-
na , à sanatione externorum
vulnerum. Si à Deo tibi sit da-
tus titulus , idem Deus bene-
dictionem , felicitatem , salu-
tem , & eventus felices dabit ;
sed si vanus sit titulus , & so-
lummodo ad ambitionem ex-
cogitatus & acquisitus , omnia
tibi malè succedent : honor
tuus corruet , & tibi parabis
ignem inferni , qui non magis
ex-

extingui, quàm verbis explicari potest. Christus enim discipulis suis dicit, *vocatis me dominum & magistrum, & bene facitis.* Quisquis ergo titulum honoris assumit, videat, an bene faciat, an non plus sibi ascribat, quàm scit & didicit, qui verus est abusus hujus tituli. Qui enim utriusque Medicinæ se Doctorem scribere vult, utramque Medicinam tam internam, quàm externam didicerit calleatque oportet: nec ignoranda est ei Anatomia, ut constitutionem corporis ostendere, & à quo membro quisque morbus proveniat, unà cum fonte & causa ejus assignare possit. Sunt etiam ei remedia, quibus morbo occurret, & circumstantiæ externorum vulnerum intelligendæ. Deus bone! ubi titulus inveniretur, ubi magister compareret, quando
exa-

examen institueretur, ad declarandam horum utriusque Medicinæ Doctorum ignorantiam?

*Anti-
qui Mē-
dici si
mul
Chirur-
gi erant.*

Olim, longè ante mea tempora, ipsi Doctores Medicinæ vulnera externa curabant, in eoque partem officii sui sitam esse arbitrabantur: hisce autem nostris temporibus servos assumpserunt, quos hisce rebus impendunt, & hac ratione nobilissima ars ad mechanicam manuum operationem recidit, suntque eorum, qui eam exercent, quidam adeo rudes, ut *neque nare, neque litteras noverint*, vixque scirent *asinum*, ut dicitur, *expellere è segete*. Hi, inquam, se in vulneribus curandis magistros & Doctorum Doctores profitentur, & ut, quod res est dicam, potiori jure isto titulo gloriari possunt, quam tu magnifice Doctor, umbrati-
ce

te Chirurge, & ignorantissime
titulorum ostentator, qui te ja-
ctas utriusque Medicinæ Do-
ctorem.

Quid porro jam domine
Doctor; quid ais Chirurge ex-
pertissime? ne, quæso, hæc
ægrè feras, aut in pejorem par-
tem accipias; ipse enim statim
fateberis, siquidem diligentius
te de punctum vel cæsum in-
flictis vulneribus examinave-
ro, tantum in te ejus rei esse
scientiæ, quantum in cerebro
gallinacei galli, quem abece-
darii pueri solent frontispicio
elementaris sui libelli præfi-
gere.

Ideo omnibus ego cujuscun-
que status hominibus, qui do-
ctrinæ desiderio tenentur, sua-
deo; exquirite imprimis à ma-
gistris vestris doctrinam ve-
ram, quæ in præparatione con-
sistit, & deinde in usu, ita titu-

*Admo-
nitio au-
thoris ad
Medi-
cos.*

lum assumptum cum honore possidebitis, hominibus indubitanter plenâ fiduciâ, & re ipsâ opem feretis, & erit cur æterno Creatori ex corde non ficto gratias agatis.

Præter hæc omnia quisque serio secum reputet, quid sibi sit agendum, quid omittendum sit, & an assumpto titulo justè, an injustè titatur. Nam qui titulum quempiam assumit, ei imprimis probe intelligenda est ratio ipsius tituli, & cur eum assumpserit, quodve ejus verum sit fundamentum. Nec sufficit, si de vulgo dicat quispiam (venia sit auribus, ignorentque mihi homines delicatiores, si de putrefactione agentes rotundè loquamur) hoc est stercus egregium, odorem spirat molestum & gravem, nec scit quâ id ratione fiat, quod homo, qui fortè cibum assum-

assumpfit saporis odorisque
 gratissimi, optimeque accom-
 modatum, inde confecerit ex-
 crementum qualitatibus præ-
 ditum ita contrariis, & odo-
 rem spirans adeo ingratum, &
 naturæ repugnantem: cujus
 non alia est ratio, quàm natura-
 lis putrefactio & corruptio.
 Idem evenit in omnibus rebus
 bene olentibus & aromaticis;
 incumbit enim Philosopho in-
 quirere, quid sit odor, & unde
 vires suas capiat, & in quo vis
 ejus in utilitatem veram pate-
 fieri possit: nam fimo foetenti
 terra nutritur, & impinguatur,
 nobilisque fructus ex eo pro-
 ducitur; cujus rei non una est
 causa: sed in immensum volu-
 men excresceret liber, si omnes
 generationes & mutationes na-
 turales vel leviter vellemus at-
 tingere; *digestio* tamen & *putre-*
factio claves earum sunt præci-

Dige-
stio &
putre-
factio
sunt ar-
tis chy-
mica
præci-
pua cla-
ves.

puæ , quod ignis & aër maturationem quandam producant, qua ex aqua & terra transmutatio potest sequi, atqui & hæc quædam mutatio est , qua ex fimo male olenti fragrantissimum balsamum , & contra ex balsamo gratissimo graveolens fimus produci possit. At dices, quid nobis rudia adeo atque absurda exempla profers ? exemplum quidem , fateor , de caula potius sumptum est , quàm ex aula ; prudens tamen rerum æstimator rem altiori pervadens indagine , facile intelliget , quid hæc sibi velint : quod nempe ex summis infima , & ex infimis summa efficiantur , ut ex medicamento venenum , & ex veneno medicamentum ; ex dulci amarum, acidum, & corrosivum ; & contra ex corrosivo res alia utilis.

At

At bone Deus , natura à no- ^{Natura}
bis hominibus quodammodo ^{imper-}
indignatur tota pervideri ! cum ^{scruta-}
vitæ nostræ tempus constitue- ^{bilis.}
ris adeo breve , & tu verus
omnium iudex multa reserva-
veris tibi in creaturis, quæ non
scientiæ , sed admirationi no-
stræ reliquisti , quorum inspe-
ctor & iudex tu solus esse vo-
luisti , concede mihi , ut ad
finem usque vitæ conservem in
corde meo te , & Servatorem
meum , ut præter salutem cor-
poris , & quæstum, quem libe-
raliter communicasti, etiam sa-
lutem animæ, & spirituales di-
vitiæ possim acquirere, qua de
re me dubitare prohibet mise-
ricordia illa tua , quâ tu animæ
meæ sulphur, & balsamum pro
me misero peccatore in arbo-
re crucis effudisti, diabolo qui-
dem venenum mortiferum, no-
bis autem peccatoribus præ-

sentissimum medicamentum. Ego certe fano fratres meos, quantum ad animam spectat, oratione; secundum corpus autem aptis remediis ex medicina petitis: spero itaque illos vicissim operam daturus, ut ipsi mecum, & ego cum illis tandem inhabitemus tabernaculum altissimi, in eoque Deo nostro æternum perfruamur.

*Omni-
bus cre-
aturis
inest
spiritus
vivifi-
cans.*

Sed ut revertar ad Philosophiani antimonii, intelligat ante omnia lector meus res omnes in se continere operativos & vivificos spiritus, qui corpus inhabitantes se cibant, alunt, & sustentant ex corpore; nec elementa carent his spiritibus, qui permittente id Deo vivo, five boni sint, five mali, domicilium in iis quærunt. Homines & animalia in se habent spiritum vivum, & operantem, qui cum recesserit nil nisi cadaver

daver conspicitur : herbis & fruticibus inest spiritus sanitatis , aliàs nulla præparatione ad usum medicinæ redigi possent. Metalla & omnia mineralia insidentur obsidenturque incomprehensibili suo spiritu, in quo præcipuè consistit vis, virtusque eorum omnium , quæ efficere possunt ; quod enim spiritu caret, vitâ caret, nec ullam vivificam vim in se continet ; scito ergo in antimonio etiam esse spiritum, qui efficit, quidquid in illo vel ex illo ratione & modo invisibili , non secus ac in magnete vis quædam invisibilis abscondita est , de qua fusius suo loco agemus cum de magnete tractabimus.

Sunt autem genera * spiri-

B 4 tuum

* Quæ sequuntur de spiritibus , non nihil confusa videntur ex sententiis quorundam Theologorum, qui de spiritibus igni, aëri, &

B 4 cæteris

*Varia
spiri-
tuum
genera.* tuum varia, visibiles intellectu
& cognitione spirituali prædi-
ti, qui tamen dum volunt tangi
vel apprehendi nequeunt, ut
homines naturales tanguntur,
& præcipue qui in elementis
fixerunt domicilium, ut sunt
spiritus ignis, lumina, & alia
ob-

cæteris elementis inhærentibus, & postmo-
dum æternis ignibus addicendis, & ad infer-
ni loca detrudendis varias habuerunt opi-
niones, quod nos cum Basilio, utpote nobis
incognitum, divinæ scientiæ permittemus di-
judicandum: cæterum quod de antimonii,
aut cæterorum Chymicorum spirituum vi,
potentiaque admirabili ille subjungit, & nos
tòties cum summa admiratione vidimus, tan-
tum de materialibus spiritibus intelligemus,
qui certe tantarum sunt virium, tamque mi-
rabilia efficiunt, ut de spiritibus illis, quos
phantastici quidam, melancholiâ imagina-
tionem pervertente, se videre, & cum iis
colloqui comminiscuntur, majora nunquam,
aut miranda magis sint prodita scriptis, aut ab
iis, qui mentiendi licentiâ alios vel terrere,
vel oblectare conantur, unquam narrata esse
meminerim.

objecta formaliter lumen ex se
spargentia : quales aërei, qui in
aëre habitant : in aquis spiritus
sunt aquei: & in terra sui spiri-
tus terreni, quos appellant *vi-
ros terrestres*, qui in terris, di-
vite aliquâ venâ præditis, præ-
cipue reperiuntur, ibique sese
ostentant, ac se nobis aperiunt.
Hi spiritus sensibus & intelle-
ctu pollent, artes norunt, & se-
mutare sciunt in diversas for-
mas, usque ad tempus judicii
sui; an autem jam nunc pronun-
ciata sit adversus eos decreto-
ria sententia, an ne adhuc qui-
dem, relinquo divinæ Maje-
statis providentiæ, quem nihil
latet.

Alii vero spiritus, qui sermo-
nis sunt expertes, neque se
possunt actu ipso visibiliter
ostendere, sunt ii, qui in anima-
libus, ut hominibus, & simili-
bus habitant, in plantis item &

mineralibus; habent nihilominus in se occultam & operativam vitam, & se manifestant, & in lucem prodeunt vi sua efficaci operandi, quam in se & secum ferunt, testanturque apertissimè virtutem sanandi, dum ea ope artis illis eripitur, & à corpore eorum separatur.

Eodem prorsus modo efficax spiritus & vis operatrix antimonii edit sua dona, eaque distribuit inter homines, quando à corpore suo prius solutus, & à vinculis suis liberatus est, ut jam penetrare possit, & adhiberi in eos usus, quos sibi artifex in præparatione proposuit.

*Vulcani
cum ar-
tifice
consen-
sus.*

Oportet autem ut artifex & vulcanus consentiant: ignis dat seperationem ad vim operativam, artifex autem format materiam. Sicuti faber ferrarius utitur unius essentiae igne, etiam ferrum unica ejus mate-
ria

ria est, unde omnia ordinat ad tam diversa instrumenta formanda; jam enim veru, jam calceos equorum ferreos, jam securim, jam alia innumera facit, quorum unumquodque ei inservit usui, ad quem ab artifice destinatum est; licet una fuerit materia, quæ in tot usus fuit præparata. Ita ex antimonio varia opera ad diversos usus confici possunt; in quibus faber est ipse artifex, qui format; vulcanus est quasi clavis, quæ aperit; operatio & utilitas in medium producit experientiam & usum.

O si vesani homines veras aures haberent ad audiendum! & veros oculos, & intellectum ad non tantum audiendum, quod scribo, sed ad intelligendum arcanum, & scientiam usus; profecto non haurirent insalubres & turbidas illas po-
B 6 tio-

tiones, sed properarent ad limpidos hosce fontes, & biberent ex puteo vitæ.

Sciat ergo mundus me sciolos illos Doctores, qui sapientes videntur, ostensurum stolidos & vefanos esse: & contra me effecturum, ut multi ineruditi, sed scientiarum cupidi discipuli re ipsâ in veros evadant Doctores.

Omnes itaque mortales, qui gemebundi ad scientiam aspirant, hic corde læto, certâ fide datâ, & bonâ conscientia citatos, & invitatos volo, ut velint asseclæ fieri doctrinæ meæ, & scripta informationesque meas accuratè percurrant, ita votorum suorum tandem compotes facti, laudem meam ex sepulchro excitabunt, & nomen meum mortale reddent immortale commemoratione laudum mearum perpetuâ, quam

quamdiu cælum sydera pascet ; cui vero post mortem meam placuerit in schola contra me disputationem quampiam instituere , huic scripta mea affatim respondebunt , & certus sum discipulos meos nunquam oblivioni tradituros acceptum à me beneficium , quo semper obtinebunt imperium veritatis , quod & mihi semper fuit , & illis erit ad oppressionem mendacii usque ad finem mundi.

Sciat etiam benevolus , & *Antimonii varia genera* syncerus artis spectator antimonii duo esse genera multum inter se distincta : alterum est pulchrum , purum , aureæque cujusdam proprietatis , idque plurimum habet mercurii : alterum quod sulphuris habet plurimum , nec auro est adeo amicum , ut prius , distinctum pulchris , longis , & ex albo

splendentibus striis ; ideoque alterum altero aptius est ad usum tam Medicinæ, quam Alchymix : quemadmodum si caro piscium cum carne aliorum animalium comparetur, licet utraque sit & vocetur caro, magnam tamen ab aliis carnibus habet differentiam ; eadem est antimonii ratio.

Multi quidem scribunt de virtute interiore antimonii, sed pauci eorum vel docuerunt verum fundamentum virium, quibus est præditum, vel invenerunt, quâ ratione, quoque modo eas acceperit, proindeque tantum in verbis fundatur eorum doctrina, & sistit citra verum fundamentum, amittuntque fructum, quem eâ scriptione assequi sperabant.

Ad scribendum vero de antimonio requiritur profunda meditatio, mens late se explicans,

cans , & multijuga doctrina de præparatione , de vera ejus anima, in qua utilitas omnis sita est , & quâ cognitâ indubitatum potes ferre judicium, quid in eo malum , quid bonum sit , quid medicina, quid venenum. Nec enim res esset parvi momenti vero examine in antimonium inquirere , eoque in essentiam ejus fundamentaliter penetrare, & studio ardentissimi in finalem ejus notitiam pervenire , quo ipsi venenositas (adversus quam imperiti imperitè voces suas tollunt) adimatur , & ipsum in meliorem statum medicinæ , omnis venenositatis expertem , mutetur , præparetur , & usurpetur.

Multi adeo Anatomici antimonium miris modis vexarunt, torserunt , & cruciaverunt ; ut vixdum verbis describi, nedum credi possit; nihil tamen, si
res

res ad vivum exigatur, effecerunt, quia veram ejus animam non quæsi-
verunt, ideo ne quidem eam, quam ipsi quærebant commentitiam ejus animam, invenerunt; nigris enim coloribus via ante oculos eorum obscurata est, ideo neque observare potuerunt eam, neque cognoscere.

Antimonium circulo comparatur. Est antimonio id cum mercurio commune, ut circulo rotundo, cujus nullus est finis, comparetur, qui ex omnibus coloribus componitur, in quo semper eò plus invenitur, quò diligentius inquiritur, modò rectâ viâ, & debito ordine procedatur. nec unius hominis vita sufficit, ut omnia perdiscat ejus mysteria. Est venenum, præsentissimumque venenum, etiam est expers veneni, & medicina præstantissima, si-
ve extrinsecus, si-
ve intrinsecus
ad.

adhibeatur ; quod quàm plurimos latet ob cæcitatem eorum, idque incredibile , stultum , & vanum judicant, quod illis propter imperitiam est ignoscendum , & danda ea venia , quam solius stupiditatis nomine merentur ; id tamen in iis ferendum non est, quod nec hîc, nec usquam doceri cupiant , & melius informari.

Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus est præditum , est frigidum & humidum , est rursus calidum & siccum , accommodatque se ad quatuor anni tempora , est volatile item & fixum ; volatile ejus non est expers veneni , fixum contra liberum est omni venenositate , quod mirum est adeo , ut antimonium unum ex septem mundi reputetur miraculis, de quo tot scriptores egerunt , nescientes ipsi quid scripse-

Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus præditum.

pferint. * Nullus hætenus ante me fuit, hodieque nullus invenitur, qui potentiam, virtutes, vires, operationem & efficaciam tandem ita perdidicit, & omnem ejus energiam ita profunde penetravit, ut nihil amplius in eo lateat invenendum, quod experientiâ non possit

* Hic se in laudes antimonii diffundit. Lege, lege Philochymice nihil hyperbolicum, nihil Thraconicum reperiēs; non exhauriet laudes Basilius dicendo, quia nemo hætenus vires ejus omnes cognoscere potuit experiendo: multa vidimus, multa quotidie nova inveniuntur à curiosis scrutatoribus, sed plura restant inveniendā: adeo ut, quemadmodum fons est inexhaustus in igne (quo enim plura ab eo extrahis, eo plura dat; millies enim, si illi acetum extrahas, millies novum dabit, sine ulla rei ullius additione) ita virtutum, semper novarum inæstimabilis est thesaurus. Natura hoc minerale elegisse videtur, in quo thesauros omnes suos absconderet, ut non immerito *currum illi triumphalem* construxerit Basilius, qui novis quotidie ex ignorantie castris ablatis ditatur spoliis.

possit in lucem proferre. Si quis autem inveniretur, is dignus esset, qui curru triumphali circumveheretur, quemadmodum monarchis, & fortissimis heroibus olim post prælia feliciter peracta, victoriasque insignes ab hostibus reportatas concessum fuit: sed vereor, ut multis ex nostris Doctoribus opera sumenda sit, ut eos sibi currus curent conficiendos.

Ita plerumque terreni mundi hujus Magistri cogitationibus suis immerguntur, ut nihil nisi divitias ex antimonio quærant, obliviscanturque ejus ad medicinam & sanitatem corporis inquirere utilitatem, quæ tamen ante omnia quærenda foret, ut ea in lucem proferendo mirabilia Dei nostri opera manifestentur, & illi detur cum profunda gratiarum actione gloria.

Medicina ante divitias ex antimonio querenda.

Ne-

Negandum non est plus divitiarum unà cum sanitate in eo reperiri posse, quàm vel omnes simul vos, vel ipse ego possim credere: ipsum enim me in scientia antimonii non nisi discipulum profiteor, quamvis in eo plus viderim, expertus sim, & didicerim, quam vos, & omnes vobis similes, qui magnam vobis arrogatis in eo scientiam, vel jam didicistis, vel umquam discetis. Nemo tamen ideo expavescat, aut de felicitate sua desperet, quandoquidem Deus mirabiliter sua dispensat munera & beneficia; sed postquam mundus ingratitude suæ immerfus, neque æstimavit, neque debitâ reverentiâ agnovit beneficia Altissimi, & divitias sanitati præposuit, Deus quasi telas araneorum prætendit oculis eorum, ut cæcutiant, nec omnia cogno-

cognoscere possint arcana naturæ in forma hujus mineralis abscondita.

Omnes vociferantur, *divites*, *divites* volumus fieri! Fateor ad divitias aspiratis omnes, & cum Epicuro dicitis *primum corpori provisum sit, anima tandem etiam quidpiam inveniet*, & cum Mida, sicut in fabulis est, omnia cupitis converti in aurum, quæcunque tetigeritis. Ideo tam multi optatas illas suas divitias in antimonio quærunt; sed cum obliiti sint donum illud Creatoris sui sacrificio grati cordis agnoscere, id, quod ante omnia fuerat procurandum, & amorem proximi post terga projece-
rint, frustra equi dentes inspi-
ciunt, non ætatem enim ejus
viresque magis agnoscent,
quam convivæ in nuptiis cele-
bratis in Cana Galilææ cogno-
ve-

verunt opus mirabile , quod Christus ibi operatus est , dum aquam convertebat in vinum. Vinum illud aquam fuisse sciebant , jamque vinum ex eo factum gustu percipiebant , latebat autem eos , quâ id ratione contigerat ; reservabat enim sibi Dominus Jesus Servator noster opus illud supernaturale ad ostendendam omnipotentiam suam.

Ita dico uniuscujusque esse investigare mysteria & arcana , quæ Creator creaturis indidit singulis ; quamvis enim (ut supra diximus) incredibile sit , nos omnia posse perdiscere , invenire , & penetrare ; tamen minimè prohibitum est in ea inquirere , quandoquidem tantum possit studio & solertiâ effici , ut quamvis ipsi defectus aliquis adhæserit , quò minus ad optatas divitias &

& perfectam sanitatem perverit; tantum tamen acquirere possit, ut non sit cur eum laboris poeniteat, sed potius occasionem habeat gaudendi & lætandi, quod tantum adeptus sit, ut Creatori suo omni tempore gratiarum actionis debito sit obligatus.

Quisquis ergo in perfectum antimonii evadere cupit *Anatomia antimonii.* Anatomicum, ei primum animadvertenda est solutio corporis illius, ut illud debito loco arripiat, & rectam viam sibi proponat, ne per devia seducatur. Secundo loco observandum est regimen ignis, ne vel nimius ille sit, vel nimis exiguus, ne nimis calidus sit, aut frigidus nimis: ignis enim caput est rei: hoc spiritus vivi-
fici extrahuntur, & ad operandum solvuntur: caveat etiam ne vis ista operativa adustione mor-

mortificetur , & omnino intereat.

Tertio usus seu dosis observanda est, ut nempe mensuram debitam inveniat , ut supra à me commemoratum est , dum egi de quinque capitibus ad Alchymiam requisitis, nunc autem tantummodo per transennam instar parabolæ repetitur.

Per resolutionem caput rei proponitur ; igne verò percoquitur ad utilitatem. Ita latio bovem disscindit, & in partes dividit ; sed homo frui carne istâ non potest , nisi calore ignis percoquatur , quâ ratione carni rubra substantia eripitur , & in album alimentum præparatur . Si homo fame coactus crudam illam & rubram carnem devoraret , potius venenum ei esset , quàm medicina , eò quod naturalis calor stomachi debiliior sit ,
quàm

quàm ut corpus illud crudum
concoquat digeratque. Hac
itaque ratione poteris, amice
chare, concludere, cùm anti-
monium majus venenum, ma-
gisque spissum corpus minera-
le secum trahat, quàm animalis
caro, ut exemplo tibi vulgari
jam ostendi, etiam periculo-
sius erit ita crudum sine præpa-
ratione, separatione, & per-
coctione in usum revocare;
sed venenum erit, manebitque
quod citâ morte ægrum in-
terimet.

Ideo antimonio venenositas *Anti-*
sua sic adimenda est, ut num- *monio*
quam iterum in venenum con- *veneno-*
verti possit, eâ ratione, quâ *sitas o-*
vinum, dum semel per putre- *mnis a-*
factionem & corruptionem in *dimen-*
acetum versum est, nunquam *da.*
spiritum vini ex se proferet,
sed semper est, & semper ma-
net acetum. Contra verò, si
C per

per distillationem spiritus solus à vino depellitur, ita ut aquofitas à spiritu separetur, idemque spiritus postea exaltetur, nunquam deinde in acetum mutabitur, quamvis spatio centum annorum conservaretur, sed manebit semper spiritus vini, non aliter, quàm acetum manet acetum.

Et hæc transmutatio vini in acetum res est admirabilis, quod aliquid è vino producat, quod antea in vegetabili sua essentia non erat; in quo & hoc notandum, quod in distillatione vini primò prodeat spiritus; at in distillatione aceti contra primùm aquofitas, & deinde spiritus prodeat, ut supra loco suo commemoravi, ubi & hujus exempli mentionem feci. Ideoque spiritus vini facit volatilia, quia ipse volatilis est, sed spiritus aceti figit,

Spiritus vini reddit volatilia.

figit, & solida reddit omnia ^{Spiri-}
medicamenta, tam mineralium, ^{tus ace-}
quàm vegetabilium; ita ut res ^{ti red-}
fixas apprehendant, & morbos ^{dit fixa.}
fixos depellant.

* Adverte & observa hæc
diligenter; hæc enim clavis
præcipua plurimi refert.

Antimonium igitur, quod ^{Anti-}
suum secum habet acetum, sic ^{monium}
præparetur, ut illi omnis vene- ^{aceto}
nositas eripiatur, nec is, qui il- ^{suo præ-}
^{paran-}
^{dum.}

C 2

lo

* Non tantum crede Basilio, & mihi ea-
dem fide & synceritate tibi affirmanti: *hæc*
clavis est prima, hæc est artis totius præcipua,
hæc primam tibi portam aperiet, hæc ultimam,
quæ ducit ad Regis thalamum reſerabit. Sed
ut dixi, non tantum crede, sed adverte & ob-
ſerva. Hic ſtas in limine, ſi aberraveris à
janua, omnis curſus tuus erit error, omnis
feſtinatio ruina, omnis ſapientia ſtultitia.
Qui clavem iſtam aſſecutus eſt, & modum
novit, quo eâ utatur, qui *enchereſis* vocatur,
& vires habet, quibus eam vertat, quas Plu-
tus ſuppeditat, illi aditus patet ad ipſa Chy-
miæ adyta.

lo utitur, ullum venenum inde hauriat, sed potius omne venenum à se depellat, & fuget.

*In quo
consistat
præpa-
ratio
antimo-
nii.*

Præparatio ergo antimonii consistit in clavi Alchymix, quâ illud resolvitur, aperitur, dividitur, & separatur, ut est calcinatio, reverberatio, sublimatio, ut antea de eo declaravimus. Item in extrahendo ejus essentiam, in vivificando ejus mercurio, qui mercurius postea in fixum pulverem præcipitandus est; etiam per artem & methodum potest ex eo fieri oleum, quod novum & incognitum illum morbum omnino consumere potest, quem per hæc expeditiones bellicas Galli in regiones nostras invexerunt.

*Osten-
ditur
exemplo
coctionis
cerevi-
sæ.*

Idem in aliis præparationibus, quæ ex arte Spagyrica & Alchymia fluunt videre est: ut exempli gratia; si quis ex hordeo,

deo, tritico, aliisque granis cerevisiam velit conficere, omnes hi gradus ei antea perfectissimè percurrendi sunt, quàm ex iis possit essentiam vimque subtilissimam exprimere, & in potum efficacem redigere. Maceranda sunt primò tamdiu in aqua, ut tempus eis sufficiens sit, ut se aperiant, & resolvant; ut in Anglia & Belgio fieri, etiam tum juvenis per ea proficiscens loca, diligenter observavi; atqui hæc ipsa est *putrefactio*, & *corruptio*. Hac clave adhibita, aqua defluat, & frumentum maceratum in acervos arctè componatur ad invicem, itaque justo tempore maneat, dum sponte calorem concipiat, per eumque germine producto grana sibi invicem inhærescant, & hæc est *digestio*.

Hoc peracto grana, quæ sibi

mutuo germinando inhærebant, separantur, & vel in aëre, vel calore ignis exsiccantur, induranturque, & hæc est *reverberatio & coagulatio*:

Tum sic præparatum frumentum in molam deferitur, ut comminuetur, & commolatur: & hæc est *vegetabilis calcinatio*. Post hæc calore ignis coquendo hæc grana, nobilior eorum spiritus extrahitur, eodemque aqua imbuitur, quod ante præparationem fieri nequivisset, & hac ratione aqua cruda in cerevisiam formatur, hæcque, ut rudi loquamur Minervâ, dicitur, & est *distillatio*. Lupulus si addatur cerevisiæ, est sal ejus vegetabilis, qui eam conservat, & præservat ab omnibus contrariis eam corrumpere tentantibus. Hunc modum coquendi aquam in potum per extractionem spiritus

tus è granis ignorant Hispani ,
& Itali , & in natali meo solo
Germania circa medium Rhe-
ni paucos inveni hujus artis
peritos.

Post hæc omnia fit per *cla-
rificationem* nova *separatio* :
potui nimirum hoc modo con-
fecto , tantillum fæcis apponi-
tur , quæ motum internum, ca-
loremque in cerevisia excitat,
ita ut elevetur in seipsa , fitque
adjuvante tempore separatio
denſi à raro , & impuri à puro,
atque hoc modo tandem cere-
visia acquirit perfectam &
constantem in operando vim ,
ut penetret, eaque efficiat, pro-
pter quæ facta , & in usum est
reducta : quod antea fieri non
potuit , quia spiritus operator
impuritate suâ impediabatur ,
ne opus suum posset efficere.
In vino autem , nonne idem
experientia docet ? istud non

posse ante tempus illud, quo impuritates ab eo separantur, opus suum adeo perfectè & efficaciter perficere, quàm post separationem puri ab impuro; id quod per ebrietatem innotescit: nec enim non defœcata cerevisia, vel vinum tantum spiritus edet ad inebriandum, quantum post clarificationem. Sed de his verbum post hac non addam.

Post hæc nova adhuc separatio institui potest per *vegetabilem sublimationem*, ut spiritus vini vel cerevisiæ separetur, & per distillationem in alium potum vini ardentis (quod etiam ex fæcum ledimento fieri potest) præparetur. Dum hoc fit separata est vis operatrix seorsum à suo corpore, spiritus per ignem extractus est, & inertem mortuamque habitationem deseruit,

ruit, in qua antea commodè hospitabatur.

Jam si rectificetur hoc vinum ardens, seu spiritus vini, fiet *exaltatio*, ut eum sæpius distillando, & certo quodam in operando modo purum & omni phlegmate seu aquositate liberum ita coarctetur, & quasi condensetur, ut postea una mensura plus efficiat, quàm antea viginti, pluresve mensuræ; citius enim inebriat, estque celer, volatilis, & subtilis ad penetrandum & operandum. *

C 5 Hic

* Heus tu, siste viator iter.

Ne contemnas, aut leviter transilias hanc tautologicam, sed non perissologicam admonitionem: sæpius mente recurras ad hanc tabernam cerevisariam, perscrutare, contemplare, & perpende singula, fortè hoc turbido, & fumoso gurgite, quod minimè rebaris, piscis erit. Si in hac luce adhuc cæcutias, nescio quodnam tibi proderit collyrium: si

C 5

tam

Exem-
pli ap-
plicatio.

Hic te moneo , quisquis es ,
qui scriptis meis cupis erudiri ,
& speras ex antimonio divi-
tias , veramque medicinam con-
sequi , ut hanc meam intentio-
nem non perfunctoriè percur-
ras , nulla in ea est littera , quæ
frustra sit exarata , & quæ non
habeat singularem quandam si-
gnificationem ad te erudien-
dum. Imo hic semel affirmo ,
multa hinc inde verba in scri-
ptis meis dispersa inveniri , ad
quæ si lector quâ convenit ra-
tione adverteret , & cognosce-
ret in quibus fundamentis
nempe præcipua rei capita sita ,
& quodammodo sepulta sint ,
non poeniteret illum sæpius ea-
dem

tam certâ manu ductione non pervenias , ne-
scio quis claudus dabitur scipio , quæ stupen-
tem dirigit itineris demonstratio. Crede ,
lege , meditare , labora : & parce tot Chymi-
corum libris , qui te vario distrahunt errore
viarum , hic unus dicit omnia.

dem folia revolvere , & quod-
que verbum vel nummo aureo
æstimare . Cognosces enim ,
quamvis exempla à me propo-
sita rusticum quid & ineptum
sonent , ea tamen grande ali-
quid , & magni momenti in sese
continere . Sed nolo hîc scri-
ptis meis auctoritatem vel lau-
dem conciliare , quod nec opus
est , nec me deceret ; ipsa enim ,
dum operatio eorum in lu-
cem prodibit , fatis per se sibi
laudis acquirent . De indu-
stria , & volens tam rudia &
vulgaria adfero exempla , quia
vis antimonii , & vera ejus
virtus altè abscondita , & pro-
fundè in abdito inquirenda
est : volui rudibus his exem-
plis te manuducere , & viam
sternere , ut per hæc rem
ipsam consequaris , neque in
principio à janua aberres , un-
de diu vageris , nec investiga-

tionem tuam ad finem optatum unquam perducas. Antimonium enim avi assimilatur, quæ per aërem fertur, & prout eam ventus impellit, se convertit quocunque vult: aëris vel venti partes hîc agit homo, qui antimonium ad lubitum impellere ac movere potest, & reponere eo in loco, quem ipse sibi elegit; potest illud rubro vel flavo; albo vel nigro colore imbuere, prout id esse desiderat, & prout ignem regit, & conservat, cum omnes in antimonio colores non secus ac in mercurio reperiantur, quod neminem in admirationem rapiet considerantem, quàm multa natura in sinu suo gerit abscondita, quæ nec tu, nec ego multis deinceps diebus capiemus.

*Anti-
mo-
nium
libro
compa-
ratur.*

Si forte homini indocto liber objiciatur, nescit ille quid

eo

eo scripto significetur, aut quid sibi velit scriptura ista: absconditum enim est id ab oculis ejus, & hæret, ut vacca, quæ ad oblatæ novitatem januæ obstupescit. At si quis illi indocto suggererit explicationem libri, eumque tam rem eo contentam, quàm usum rei docuerit, non amplius miratur ut artem, sed jam facta est illi res vulgaris, cujus operationem & rationem intelligit, & utilitatem studio suo addiscere, capere, & comprehendere potest tam perfectè, ut jam eum nihil eorum lateat, quæ libro continentur, quoniam didicit & legere, & intelligere, quod in eo scriptum continetur. Talis liber est antimonium iis, qui legendi artem ignorant, ideo animo fideli omnes eos moneo, qui utilitatum ejus exoptant fieri participes, ut ad

litteras ejus animum advertant, eas cognoscere, & pronunciare addiscant, ut sic eum librum legendi artem obtineant, & eo modo, tanquam in gymnasio de classe in classem promoveantur, ubi is, qui experientiam rectè consecutus est, tanquam rector præfidebit, & judicium feret, quod in examine præmium auferet: alius enim præ alio in possessionem ejus mitteri dignus est.

Sed hîc mihi in mentem venit, quod nullatenus videtur prætereundum esse; nimirum hodieque quàm plurimos reperiri, qui dicunt, & temerè vociferantur, *crucifige*, *crucifige* in omnes eos, qui venena præparant in medicamenta, quibus tot mortales, inquiunt, vel pereunt, vel si supersint, miserè animam trahunt; qualia sunt mercurius, arsenicum, antimo-

timonium ; isque clamor plerumque intenditur, ab iis Medicinæ, si Diis placet, * Doctoribus , qui ne quidem intelligunt , quid inter venenum , & me-

* Indulget nonnihil genio suo Basilius , exagitando Pseudo-medicos, quorum eâ tempestate tanta erat ignorantia , ut omnem subtiliorem medicinæ præparationem, quam ipse, & Chymici cum eo profitebantur, contemnerent, & veluti inutilem , periculosam, ac noxiam proscriberent ; in quos mirum non est paulò vehementius vicissim insurrexisse Chymicos , qui tum patrocinate sibi scientiâ & conscientiâ animosi perrumpere conabantur agmen illud imperitorum ; sed non semper quæ meliora sunt, sunt etiam feliciora. vincebant causâ Chymici , numero vincebantur : eâ tamen pugnabant , freti rei veritate & bonitate , constantiâ, ut se victoriam reportaturos, certo confiderent ; quod & hic indicat author noster, & Paracelsus vaticinans de venturo Artista Elia præsagiebat fore. Et certe mihi quantum profecerint Chymici hisce temporibus attentius consideranti, sese aperit quasi aurora istius diei, dum video tot radios venturi solis.

medicamentum interfit , & prorsus ignorant , quomodo venenum præparandum sit , ut in medicamentum salutare transeat , & loco malignitatis suæ meliorem naturam induat.

Contra hos ego primus exclamo , & protestor ; hos inquam , qui præparationis ignari , hominibus venena porrigunt , etenim mercurius , auripigmentum , antimonium , & alia his similia in substantia sua venena sunt , & nisi ritè præparentur , venena manent.

*Vene-
num ri-
tè præ-
para-
tum ,
vene-
num ,
pellit.*

Attamen post legitimam præparationem omnis venenofitas infringitur , exstinguitur , & expellitur ; ita ut nihil ex iis , nisi medicamentum superfit , quod omnibus venenis inter- nis , etiam altissimè radicatis , resistit , eaque funditus evellit : venenum enim eo modo præparatum , ut jam ipsum nocere

ne.

nequeat, resistit omni veneno, quod nondum præparatum invenit, idque ipsum adeo præparat & subigit, ut venenatam suam naturam juxta se cum exuere compellat.

Hic jam ingens inter doctos certamen excitavero; dubitabunt enim, scio, quid hæc mea verba significant, an fieri possit, id quod affirmo, & scribo, an non: & in diversas abibitur sententias. Erunt, qui existimabunt fieri nullâ ratione posse, ut iis rebus, de quibus agimus, sua venenositas omnino possit auferri; nec miror, in ea illos manere sententia, cum doctrina similium præparationum illis prorsus ignota sit, nec minimam cogitationem habeant, quæ ducat ad profundorum istorum mysteriorum scientiam; minor tamen eorum pars fateri mihi cogetur, fieri posse,
ut

ut vile quid in aliud melius transmutetur.

Vos enim, vos ipsi Doctores mei fateri debetis, propositum vobis esse id mali, unde morbus originem ducit, in meliorem statum reducere. Agitedum ergo, nonne simul concedetis malum, si quod insit iis rebus, unde medicina fiet, in melius posse converti, ut opus suum tanto melius, validius, utiliusque sine ullo insigni periculo perficiat? Sed cum paucis admodum notus adhuc sit, vel experientiâ compertus modus, quo in hisce præparationibus procedere oportet, minima eorum pars sibi constabit, & pugnabit pro sententia, quam hic affirmo, & publicè profiteor: auferentur enim plerique majore turbâ clamantium, venenum, venenum! quas voces dum audio, recordor equi-

equidem clamorum istorum
feralium, quibus Judæi mundi
Servatorem ac Redemptorem
ad crucis supplicium deposce-
bant, ingeminantes crucifige,
crucifige eum, quo, ut sum-
mum, præsentissimum, perni-
ciosissimum, & maledictum
venenum proclamabatur, cum
esset nobilissima, summa, glo-
riosissima simul, & utilissima
animarum nostrarum medici-
na, quæ nos à morte peccato-
rum, diabolo, inferno, & omni-
bus infortuniis erat liberatura.
Quod licet superciliosi isti
Pharisæi, & legis periti, nec
volebant, nec poterant intelli-
gere, nihilo tamen minus, &
erat tum, & erit verum usque
ad finem mundi, & post eum
ad omnem æternitatem; nec
diabolus, nec mors, nec ipsæ
portæ inferorum, nec ulla
quantumvis vel potens, vel
per-

perversa creatura quicquam unquam efficere poterit, quo veritas hæc evertatur.

Ita spero, imo nullus dubito, licet omnes omnia moliantur, clamentque simul tam vagabundi & circumforanei Medicaſtri, quàm in civitatibus deſidentes Medici, & quotquot Medicinæ aliquam partem profitentur Magiſtri, quin omnium iſtorum imperitorum ingratiis (veros enim & ſemper diſcere paratos Medicos, hic intactos eſſe volo) antimonium triumphabit, & vi virtuteque ſuâ, poſt juſtam præparationem acquiſitâ, omnes inimicos ſuos vincet, & conculcabit; contra verò imperiti & falſi judices, & importuni ac pertinaces antimonii condemnatores, quia veritatem non agnoſcunt, unâ cum ſuperbis & ſanguinariis Judæis peribunt,

bunt, & in abyſſum demergentur. Quam ridiculi mihi videantur iſti magnifici, ſibiſque ſolis ſapientes Doctores, qui Imperatores, Reges, Principes cæterosque magnates deterrent, & ſerio admonent, ne tales medicinas, vel extremis labiis attingant, quod ſint noxiæ, venenatæ, & unde quaque periculofæ, hîc non indicabo, cùm videam eos tantummodo ex opinione ſua judicare, nec penſi habere obſervationes ullas aliarum rerum, quarum illi notitiam ſuâ ſibi obſervatione non antea acquiſiverint, ac proinde aliud aut aliter judicare nequeunt. His ergo ego denuntio, quod ſi quis ſit, qui tam potens venenum aſſumpſerit, ut inde ſequutura videatur mors præſentiſſima (ſiquidem homo iſte curæ meæ omnino permittatur) me illi præbiturum

rum antidotum , à me præparatum , quod continuò veneno isti resistet , idque quamprimum è corpore depellet.

Parum autem mea refert, an tu Domine Doctor , qui rem hanc neque novisti , neque unquam mentem tuam, ut nosceres, applicuisti , eam parvi facias , eamque vel ridiculam , vel omnino falsam reputes, sufficit mihi quod (Deo sit, si qua inde laus) id probare , & defendere possim ; ipse enim expertus sum, ipse confeci , ipse præparavi, ipse præscripsi medicinam istam , nec deest multorum copia testium , id suo assensu & sigillo confirmantium.

Et si quando contendendum mihi foret in schola cum Doctore istiusmodi, qui medicinas ipse suas non novit præparare , sed id negotii alteri committit , certus sum mihi primùm
præ

præ illo locum assignandum ;
quid enim ? ignorat ille bonus,
quas medicinas ægris præscri-
bit ; albusne sit color earum ,
an ater , ruber, flavus, griseus,
an cæruleus, eum omnino latet,
neque magis an siccum sit , an
calidum , frigidum , an humi-
dum medicamentum, quod ex-
hibet, est misero notum ; hoc
tantum novit, se id in libris in-
venisse, indeque diuturni tem-
poris præscriptione possessionem,
vel quasi possessionem
prætendit ; nullam autem ul-
teriore requirit informatio-
nem.

Exclamare hîc iterum liceat,
bone Deus , quid hoc est rei !
quid hominibus his bonæ men-
tis est ! quam curam gerunt
ægrorum suorum ! vœ, vœ illis !
in die iudicii invenient fru-
ctum ignorantiae, & temeritatis
suae ; tunc videbunt in quem
tran-

transfixerint , dum proximum
neglexerunt , pecuniam aucu-
pantur , & nihil præterea : ubi,
si professio sua illis esset cor-
di , noctes diesque impende-
rent , quo doctiores in arte sua
evaderent , unde ægris certior
cum eorum æstimatione salus,
& ipsis gloria major continge-
ret. Sed cùm labor eis sit gra-
vis , rem fortunæ mandant , se-
curi honoris , ac famæ suæ con-
tenti , rabularum instar se gar-
rulitate quadam defendere , ni-
hil de conscientia , nihil de rei
veritate solliciti ; carbones ne-
scio quid peregrinum , & exo-
ticum iis videntur , ideo par-
cunt nummis , quos iis impen-
derent , tanquam si melius eos
essent collocaturi. Vulcanus il-
le scilicet medicamentorum
præparator non invenitur apud
eos , furni namque eorum
apud Apothecarium sunt , ad
quos

quos nunquam vel raro accedunt : chartula nimirum, cui solemne illud *Recipe* inscriptum est, iis utramque facit paginam, quam recipiens mediatinus nescio quis apothecarii famulus ex mortario suo omnem medicinam, omnem ægri sanitatem magno strepitu extundit.

Muta mi Deus, muta hæc tempora, & fac finem hujus arrogantis superbiæ; arbores illas everte, ne in cælum usque excrescant, subverte gigantes illos, ne montes omnes accumulent, & defende eos, qui serio rem agentes, tibi fideliter serviunt, ut adversus hosce persecutores suos possint consistere.

Ego certè omnes iisdem votis in monasterio nostro mecum obstrictos serio admonebo, ut mecum diurnas nocturnasque

D

Deo

Deo adhibeant preces , ut hos inimicos veræ Medicinæ ita illuminet, ut errorem suum excrentur, & gloriam Dei, potentiamque creaturis inditam agnoscant, & latentem in iis claritatem per præparationem, & anatomiam quasi auribus percipiant sibi loquentem , quæ aliàs externis circumdata & circumtectâ impuritatibus, in profundo latitat , nec unquam in lucem progreditur. Confido autem Creatorem rerum omnium, tam earum, quæ sub sensum cadunt, quàm quæ remotæ sunt à sensibus , benignè preces nostras exauditurum: quod si minus me , fratribusque meis superstitibus contingat , poterit tamen ubi nos fatis concesserimus, sequi ea rerum hominumque conversio (Deus his votis aspiret) ut densum & obscurum illud velum tollatur ab

oculis inimicorum, & ipsi per veram & infallibilem illuminationem claram assequantur visionem, ut drachmam inveniant deperditam; quod faxit gratiâ & misericordiâ suâ æternus ille rerum temporumque Moderator Deus.

Æquum autem est, ut ego, qui discursum quendam numeris suis absolutum de antimonio in lucem edere constitui, *

D 2 de

* Poëtæ non raro collocant in medio poëmatis sui historiæ, aut fabulæ principium, ut sustentatione perpetuâ finem suum, qui est oblectare legentes, facilius consequantur: Chymici alium ob finem eodem utuntur medio. Cùm enim propositum sit illis ita docere lectores, ut ab iis solis intelligantur, qui ardenti scientiæ desiderio totos se studio isti devoverunt, non servant illum, qui à principio per media ad finem procedit, ordinem. Ea propter author noster jam demum agit de nomine antimonii, unde alius quilibet ordini Scholastico addictus, sumpisset exordium:

D 2 mox

*Varia
Anti-
monii
nomina.*

de nomine ipso exordiar. Arabes, quibus jam olim metallum hoc innotuit, illud linguâ sua *asinat* vocaverunt; Chaldæi vero appellavêre *stibium*; apud Latinos hodieque in usu est nomen *antimonii*, quo illud primum indigitaverunt: at Germani nostri linguâ suâ id ei dederunt nominis, quod naturæ ejus quandam proprietatem videtur exprimere; cùm enim constare videatur materiâ quadam striatâ, atque ex eo facile confici possit vitrum præditum variis coloribus, qui ex illo educuntur, illud *spiesglas* vocaverunt, quasi vitrum striatum dicerent. Ex qua nominis

va-

rox autem ab hoc etiam discursu abstractus, satisfacit objectioni antea factæ per interrogationem: an possit antimonio omne suum auferri venenum, quod utilibus, & plus quàm præ se ferunt, significantibus ostendit exemplis.

varietate id in primis judicio prudentiore colligendum est, antimonium ab Arabibus, Chaldæis, Latinis, nostrisque Germanis cognitum, & magni æstimatum, & virtutem utilitatemque ejus observatam, & in usum reductam fuisse; postea verò, orientibus variarum opinionum hæresibus, usum defloruisse, virtutemque ac gloriam ejus obscuratam primo, deinde prorsus extinctam concidisse; quæ res nulla ratione in dubium vocanda est; nihil enim magis proclive est, quàm ut veritas oppressione inimicorum damnum & naufragium patiatur. Quis enim nescit malitiam diaboli, cui à Deo propter nostra delicta, & cæcitatem sæpè multum permittitur: ille nimirum est hostis generis humani perpetuus, qui omnes vires suas impendit, omnes do-

los adhibet, nihilque, quod in se est, omittit, ut utilitas veræ Medicinæ ignoretur, & usus exterminetur; satis gnarus eo ipso Dei potestatem & gloriam obscurari, & illa Eucharistica hominum sacrificia impediri, quibus Deo propterea gratias agunt, quod bonitatis suæ quasi radios creaturis indiderit, unde illi salutem per naturale auxilium consequantur: verum enim vero cum nihil ad rem faciat de nomine quæstio, hac disputatione supersedebimus: omnis enim laus antimonii in præparatione ejus consistit, quæ fit ad perficiendas virtutes ei à natura per naturæ Authorem infusas; de hac ergo mihi erit sermo, hanc pertractando, & virtutem ejus notam, & nomen meum immortale facere conabor.

Antea tamen quàm virtutem
anti-

antimonii declarare aggre- ^{Posse}
 diar, cum superius fassus sim, ^{vene-}
 id merum esse venenum, scien- ^{num}
 dum & diligenter notandum ^{veneno}
 est, venenum posse venenum ^{expelli}
 ad se trahere, utpote rem sibi ^{variis}
 similem multo citius, multo- ^{expe-}
 que magis, quàm rem quamli- ^{rientiis}
 bet alterius naturæ. ^{proba-}
 tur.

Advertat autem lector meus, ^{Unicor-}
 & tanquam rem notatu di- ^{nu pellit}
 gnâ observet, verum unicor- ^{vene-}
 nu, quod nullâ fallaciâ sophi- ^{num}
 sticatum est, omne venenum à
 se repellere; nec posse quic-
 quam ejus assumere, vel ad se
 trahere, id quod hac patet ex-
 perientiâ. Ponatur aranea viva
 in medio circuli ex unicornu
 confecti, hæc circulo exire, &
 unicornu pertransire non po-
 terit; fugit enim id quod ve-
 neno adversatur. At si ex vene-
 nata materia circulus fuisset
 confectus, non dubitasset ara-

nea exire ; ipsumque venenum
sibi simile pertransire.

*Et at-
trahit
sibi si-
mile.*

Nota deinde hoc experi-
menti genus , excavetur num-
mus argenteus, isque aquæ im-
ponatur , ita ut navis instar su-
per eam fluitet, tum particulam
veri unicornu ita teneas, ut non
tangat quidem, sed quàm pro-
ximè ab eo absit , unicornu il-
lud spirituali suâ virtute num-
mum à se depellet , ut fugiat ,
non secus atque anas , quæ per
aquam natitans, fugit, dum in-
fidias aucupis , glandem sibi
plumbeam intentantis , anim-
advertit.

Contra verò natura mirum
in modum amat & sequitur ,
quod sibi est simile ; ut patet
hoc exemplo. Impone aquæ
partem panis puri & synceri ,
in scutella aquâ repletâ , ita ut
panis innatet aquæ , admove
tum syncerum unicornu panis ,
sic

fic tamen , ut eum non tangat , si jam unicornu pedetentim moveas , sequetur particula illa panis. Adeo similia amat , adeo dissimilia odit natura , ut hæc fugiat , illa sequatur. Considerent ergo Doctores nostri , quod venenum magneticâ quadam ratione venenum adtrahat , & ea , quæ veneni sunt expertia , simili modo purâ & venenatâ qualitate carentia sibi adsumant.

Potest itaque venenum duobus modis auferri : primò per contrarium , quod veneno repugnat ; ut jam de unicornu est relatum ; secundò per simile , dum venenum magneticâ quadam vi ad se trahit. Debet autem venenum , quod veneno sibi simili medebitur , ita antea præparari , ut venenum ejus in medicamentum transierit , & vi suâ attractivâ possit alte-

rum sibi assumere , & secum expellere.

*Exem-
plum
smeg-
matis.*

Cujus rei clarissimum datur in sapone vel smegmate exemplum. Est illud ex oleo , aliisque pinguibus ingredientibus materiis compositum , quæ lino inficiendo , quàm purgando aptiores videntur, & re verâ sunt; sed quia bullitione smegmatis inter coquendum , ope salis præcipuè , separatio quædam , & præparatio facta est , smegma redditum est aptissimum, ut ex lino, aliisque rebus omnem pinguedinem & fordes ad se trahat , & eluat : ita profectò potest venenum certo quodam modo per antecedentem præparationem accommodari , ut jam non venenum, sed medicamentum sit , venenumque aliud ad se trahat, ejiciat , & hominem pristinæ restituat puritati & sanitati.

Quan-

Quandoquidem jam eò sermo nos deduxit, ut vero Medicinæ studioſo, hætenus tamen ejus ignaro, eousque naturam aperire inceperimus, ut quid in ea bonum, aut malum, quid venenum, quid innoxium ſit, cognoſcat, id quod à Doctõribus propter ſupinam eorum negligentiam nondum inventum eſt, atque ut veritas ejus demonſtretur, pariter & confirmetur, non pigebit experimentalia aliquot exempla proponere, quæ veritatem in lucem producant, & falſa aliorum dogmata refutent.

Imponatur ovum, quod hyemali frigore, congelatum eſt, ^{*Frigus frigore pellitur*} aquæ vehementer frigidæ, ibi-^{*ex ovo.*} que linquatur juſto temporis intervallo, glacies extrinſecus ad ovi putamen adhæreſcet, frigus autem ex ovo extrahe-
tur, illudque priſtino ſuo vi-
D 6 gori,

gori & integritati restituetur.

Rursum, si cui membrum aliquod torpeat frigore, non sit negligens sui, sed aquam nivalem frigidam circumponat, ita frigus frigus attrahit, & membrum restituitur.

Contra vero, si quis membrum habeat inflammatum, circumponat illi materiam calidam, unde inflammatio orta est. Exempli gratiâ spiritum vini, qui merus est ignis, vel quintam essentiam sulphuris, & re ipsa comperiet, calorem à calore attrahi, magneticâ quadam ratione, eumque gaudere suo simili, & dare membro inflammato non solum pœnæ calorisque levationem, sed vires omnino pristinas.

*Sperma rana-
narum
sanat
morsum
viperae.* Ne autem hoc propositum non sit ab omni parte exemplis confirmatum, addo & illud mantissæ loco. Cape sperma rana-

Triumphus Antimonii. 85

ranarum, quod circa mensem Martium invenitur, illudque asseri impositum exsicca ad calorem solis, exsiccatum, contunde in pulverem, eumque insperge vulnere à venenatis viperis aut serpentibus inflato, & facta erit ejusmodi in vulnere præparatio, ut deinde aliis adhibitis medicamentis vulnus possit persanari. Vel aliter, idem sperma ranarum sæpius linteo lineo illinatur, ac identidem exsiccetur, linteam deinde in particulas concisum imponatur vulnere, idem præstat, quod jam dictus pulvisculus.

Quò autem veritatis hujus *Tuli-*
fundus tibi declaretur aper-*vis bis-*
tius : fume tibi bufonem vene-*fonis*
natum ad solem exsiccatum, & *vene-*
include ollæ undique clausæ, *nium*
atque urendo in cinerem redi-*extra-*
ge, deinde exemptum fricando *hit.*

*Tul-
vis bus-
fonis
venc-
num
extra-
hit.*

comminue, vulneri à veneno exorto impone, venenum aliud venenum attrahet, sibi que adjunget. Quamobrem quæso? hac combustione, quæ est calcinatio bufonis, vis interior fit manifesta, & efficax ad operandum, ut simile simile, & nominatim venenum venenum ad se possit attrahere. Firmiter ergo tibi persuade hanc infallibilem, immutabilemque veritatem, quam tibi jam, & aliis in exemplum proposui. Si quis autem peste correptus sit, etiam hoc diligenter observet, inveniet enim veritatem eorum, quæ jam dixi; solum astrum solis, & spiritus mercurii tempore pestis adhibita, multa conservant: spiritus enim mercurii etiam sibi similia ad se trahit, & in se habet medicamentum, & vim attractivam omnium morborum venenatorum.

Ve-

Triumphus Antimonii. 87

Verumtamen cùm aſtrum ^{A-}
ſolis, ex quo tanquam ex ope-^{ſtrum}
rativo & omnia vivificante ſo-^{ſolis}
le cuncta in genere oriuntur ^{omni}
universaliter, antecellat omni-^{medici-}
bus, ego permittam ſupra ^{na ex-}
omnia operantem naturam a-
gere in potentia auri, id eſt,
in aſtro ſuo, unde & ipſum, &
cuncta metalla, mineraliaque
in principio primam nativita-
tem, & propagationem gene-
rationis acceperunt. De quo
pluribus agi poterit, cùm a-
ſtrum ſolis tibi manifſtabo,
conſcientiæque tuæ religioſiſ-
ſimè commendabo.

Eadem etiam ratione agen-
dum eſt cum antimonio, quod
eaſdem cum auro corporali ha-
bet operationes, de aſtro ta-
men ejus jam non loquor. Scio
enim me, inquit antimonium,
oportere coram eo pavere, ti-
mere, & tremere, quamvis in
mul-

multis Medicinæ rebus capitalibus longè multumque illud excellam ; attamen universaliter efficere nihil possum eorum, quæ astrum solis, munitum cælesti veritatis testimonio, efficere potest. Mitto astrum mercurii , quandoquidem ipsummet ego ex eodem cum illo productum sum ; sed quantum ad cælestem vim penetrativam operandi , astro solis cedere debeo primum dominii locum.

Scripta mea , & libri se invicem sequuntur per experientiam, quemadmodum metallorum aliud (quantum ad virtutem) ex alio observari, & æstimari , & igne probari debet , cujus valoris sit. Ita mea hæc sive dicta , sive scripta , sive medicamenta , ad unum scopum , & finem in scholas invehiri debent , ubi divitiæ
feu.

seu Plutus locum sibi quasi hæreditarium obtineret, & honorem omnem loci istius auferret. Quod vulcano soli convenit, ut jactet se magistrum in suo elemento ignis : quod in exemplum, & veram, manifestamque probationem hac ratione ostendi potest. Cum chalybs durissimus filice duro solidoque percutitur, ignis ignem excitat commotione vehementi, & accensione eliciente occultum sulphur, sive ignis occultus manifestatur commotione istâ vehementi, & per aërem accenditur, ita ut verè & efficaciter ardeat; sal manet in cinere, & mercurius inde se proripit unâ cum sulphure ardente. *

*Vulcanus est
juxta
omnium*

Ita

* Qui simplicissimam hanc de chalybe & filice legis comparisonem, laxa fræna tuæ admirationi, & obstupescens te ipsum inter-

Ita & hîc intellige antimonium modo quodam sic apprehendi debere, ut mercurius à sulphure ejus & sale, naturali modo separetur. Jam quemadmodum ignis, qui absconditus delitescit in materia, nisi manifestus fiat, & demonstrari possit, nihil utile, nihil manifestus, ut sic dicam, tangibile, nihil magnum efficere potest: ita medicina nihil præclari efficiet, nisi antea à crasso separata, rectificata, itaque exonerata,

rata,

terroga, possetne ratio aut modus inveniri, quo ex lapide hoc & ferro frigido eliceretur substantia, cujus granum unicum, quid granum? cujus pars centesima grani posset rudis item materiæ ingentem massam exiguo tempore convertere in rerum omnium splendidissimum, pretiosissimum, & humano generi utilissimum ignem? fieri potest, & fit quotidie, dum fixum fit volatile, & rursus volatile, fixum. Qui habet intellectum, intelligat; & desinat diffidere admirabilis chymici viribus.

rata, clarificata, in lucem producta, & præparata sit, ut pateat omnibus separationem puri ab impuro peractam, & montanum omne sive terrestre segregatum esse à puro metallo, tunc messis optata expectanda est; ut sic tandem cognoscatur, nihil fieri posse priusquam ignis certâ ratione ad operandum apertus & solutus est.

Ut brevibus ergo multa comprehendam, dico hanc esse antimonii conditionem. Quidquid occultum & absconditum est à notitia vulgari, id artis gaudet nomine & honore, quamdiu nempe latet; verum simul atque absconditum illud factum est manifestum, ars finem habet, & jam transiit in opus mechanicum; quod non semel in aliis libris meis indicavi.

Quemadmodum apes mel ex-
fugit.

Ex mel-
le potest
fieri
corrosi-
vum
pessi-
mum.

fugit ex floribus ea arte, quam
omnipotens ei indidit, in quo
vis, succus, & vis roborativa
latet, ex quibus medicina om-
nium oculis conspicua confi-
citur. Jam vero ex dulci illo,
suavissimique saporis melle
corrosivum pessimum, atque
præsens venenum præparari
potest; quod fortè nemo cre-
didit, nisi qui experientiâ di-
didit; nemo certè, nisi dili-
gentissimus observator, anim-
advertit. Hinc tamen mel
contemnendum non est, nec
dicendum id, quantum ad gra-
tissimam suam dulcedinem,
corruptelam esse medicinæ,
quia corrosivum ex eo fit; sed
dicendum est, id provenire ex
imperitia Medici, qui non no-
vit debita ratione præparare.
Hîc jam habeo quod ad libera-
tionem ab ultimo judicio im-
peritum doceam Medicum.

Mel

Mel enim præparatur ex superfluitatibus brutorum animalium, unde agris, campisque pinguedo suppeditatur, in iis proveniunt variorum generum flores, herbæ, frutices, ex quibus apes exsugunt nobilissimum quintæ essentiæ; per hoc fit alteratio & generatio alterius in alterum, in alimentum scilicet alterius formæ & saporis, quod prioribus nulla ratione assimulatur, & mel dicitur. Ex eo melle paratur homini amœnus, opportunus, gratissimus, multasque ad res utilissimus cibus. Ex eodem parari potest venenum hominibus pecoribusque, quàm maximè noxium.

Ideo tu naturæ perscrutator, cujuscunque tandem ætatis, sexus, fortunæ, vel eruditionis, sequere me, & naturam; ego te veritatem sine ulla falsitatis

tatis mixtura, ex imo erutam
rei fundo erudiam; ego te,
quis rectè, quis perperam pro-
cedat, intelligere faciam; ego
te bonum à malo, summum ab
imo separare docebo. Potest
etenim ex antimonio, si prius
venenum ejus commutetur in
remedium, medicina confici,
quæ omnes morbos radicitus
eruat, atque instar ignis pene-
tret, præparet, & coquendo
consumat.

*Lapis
ignis*

Primum ergo præparandum
est antimonium in verum lapi-
dem, qui quinta illius est essen-
tia, quia in operatione sua igni
omnino est similis, quamprimum
ad coagulationem suam
reducta est, à me *lapis ignis*
nominabitur: cùm autem hic
lapis ignis ritè præparatus est,
prout in fine hujus tractatus
ulterius scribam, vis medica-
lis ejus omnes noxios humores
con-

consumit, purificat sanguinem in summo gradu, & omnia præstat, quæ ab auro potabili efficiuntur.

Ideo rogo te, mi inexperte Doctor, qui præparationem meam didicisti, nec usum percepisti, ne me judices ex suspicionem falsa, & imperitis tuis cogitationibus, sed ipsam rem aggrediaris, & discas quomodo præparatio antimonii institui, quomodo ulterius cum eo procedi debeat, quomodo venenum repellatur, separetur, & in locum ejus medicina salutaris reponatur, atque exaltetur.

* Cum hæc,inquam,perfece-
ris, tunc demum de differen-
tia judicare poteris, & ea in-
telli-

* Effervesceat iterum Basilus in Pseudo-
medicos; sed tu perlege, post fermentatio-
nem hanc utilem dabit doctrinam, quam mox
in aqua forti, & spiritu vini reperies.

telliges, quæ prius à cognitione tua tam longe fuerant remota.

O vos miseri & miserandi medicastri, qui fucò deliniti, Trasonium nescio quid spiratis, & per montes fundamento carentes inceditis, ac per nubes cogitationibus vestris ambulatis, ignari ubi tandem ad quiescendum pedem figetis : vos, inquam, admoneo, videte quid in extremo iudicii Filio Dei respondebitis ; quærite, & ubi quæsiveritis ad usum convertimini, & sic officio vestro functi, cætera Deo permitte, qui successum dabit, & nunquam vos auxilio suo destituet. Vos autem infames, stultis bacchantibus infaniores, qui nec discere, nec manus carbonibus conspurcare vultis, nolite iudicare, ne iudicium provocetis in vos pronuntian-
dum,

dum, quod feri nepotes libro inscribant indelebili.

Omni Medico ante omnia curandum est, ne dum ultro citroque discurrit, ut sanitatem deperditam restituat, contrariam naturæ curationem instituat, vel à recta intentione declinet. Cùm spiritus vini aquæ forti affunditur, fit vehemens ebullitio, neque duæ hæ naturæ facilè se invicem patiuntur; sed qui eas per distillationem conjungere, & unire noverit secundùm usum verum Philosophorum, multis in rebus potest iis uti in bonum. Eodem modo oleum seu liquor tartari, & acetum ex generoso vino confectum inter se comparantur: oderunt enim, & non minus, quàm ignis aquam, alter alterum fugit, quamvis ex eadem materia prodierint. Ideo Medico id in primis curandum,

E dum,

dum, ut ab ægro circumstantias omnes accuratè intelligat, intellectas consideret, ut inter curandum media illa adhibeat, quæ tollendo morbo apta sunt, ne ex medicina nocumentum proveniat. Exempli gratiâ, dum ferrum aquâ forti solvitur, si subito oleum tartari affundas, non facilè vitrum servabis integrum; contrariæ enim naturæ, non secus ac pulvis pyrius, ignem edunt, qui vitrum disrumpit. De his omnibus nihil quicquam novērunt togati nostri Doctores, ideoque ignorantiam suam solo silentio defendere possunt. Vos ergo, vos iterum alloquor, Medici titulares, qui scedulas longas receptuum conscribitis: vos Apothecarii, qui decoctionibus vestris ollas impletis, non minores iis, quibus in aulis Principum cibi ad aliquot centenos

tenos homines alendos perco-
quuntur ; vos inquam , qui ha-
ctenus cæci fuistis , finite , ut
oculis infundatur collyrium , &
lumina balsamo perungantur ,
ut decidat ab iis pellis illa den-
sissima cæcitatis , & perspicia-
tis , tanquam in speculo clarissi-
mo , veritatem. Deus conce-
dat vobis gratiam , ut mirabi-
lia ejus opera cognoscatis , &
radicetur in vobis charitas pro-
ximi , ut inquiretis veram me-
dicinam , quam Rector cælo-
rum supernè manu sua omni-
potente , & ineffabili ac æter-
nâ suâ sapientiâ indidit , im-
pressit , & communicavit nobi-
libus creaturis suis in bonum
generis humani , unde petat
auxilium in summa necessitate
sua , & consilium in morbis suis
ad sanitatem. Quid tu vermis
terræ miserabilis , & esca ver-
mium , quid respicis ubique

corticem, & negligis nucleum, immemor Creatoris tui, qui te formavit secundum imaginem suam; quin gratias ei agis, quin studio diligenti opera ejus, naturam ipsam superantia, indagas? revertere, & in te ipsum convertere, ibi imaginem ingratitude tuæ intueri, ut pudeat te coram ipso, & hujus nominatim pudeat, quod non investigaveris ea, quæ in bonum mortalium Deus opt. max. infudit creaturis suis, ex quibus potuisses ei offerre acceptabile sacrificium laudis & gratitudinis.

Sed finem hujus sermonis faciam, ne lachrymis, quibus affatim ebullientibus ex oculis vixdum resisto, commaculem hanc ipsam scripturam meam, & dum mundi cæcitatem deploro, lituris inducam hanc lamentationem, quam volo esse
no-

notam omnibus. Homo ego
sum religiosus, Ordini Sacro-
sancto incorporatus, in quo
perseverabo, quamdiu pla-
cuerit Deo Omnipotenti hoc
miserabile corpus spiritu vitali
animare; ideoque non alia,
neque aliter scribendum mihi
est, quàm statui isti convenit.
At si iudicis sæcularis fungerer
officio, exaltarem vocem me-
am, & inflarem tubam clangore
canoro, si fortè audirent
furdastri illi, qui hætenus ve-
ritatem nolunt agnoscere, sed
eam sine causa, falso, & men-
daciter ex ignorantia perse-
quuntur, calumniantur, con-
temnunt, vituperant, & pror-
sus meditantur opprimere.

Tu autem Domine Deus,
qui in altis habitas, qui dice-
ris, & verè es Deus Sabaoth,
qui residens in supremo throno
majestatis, regis cælum & ter-

ram , quæ creasti , qui stellas
conservas , & ordinas cursum
firmamenti in motu suo secun-
dum mandatum tuum, cui obe-
diunt elementa, coram quo tre-
munt creaturæ omnes , quæ
in terra , quæ in cælo repe-
riuntur , & spiritus infernales
ineffabili pavore expallescent,
despice, quæso , tandem in lu-
dum hunc mundi ingratiissimi ,
& doce eum internè cognosce-
re illa , quæ filiis hominum ex-
terius visibiliter proposuisti ,
ut lauderis in throno tuo , in
veritate tua cognoscaris , & in
immenfa tua majestate adore-
ris. Quantum ad me , ego ho-
mo miser , & indignus pro ma-
gnis & infinitis donis & be-
neficiis tam sanitatis , quàm
divitiarum tibi gratias ago , &
laudo majestatem tuam in sæ-
cula. Plura ego mi Pater &
Domine in hoc mundo ca-
du-

duco nec possum , nec valeo.

Ut igitur de antimonio scri- *Origo
antimo-
nii.*
bamus, & principium sumamus

à fundo, unde antimonium im-
perium, triumphum, & glo-
riam acquirit, per quem exalta-
tur ad perfectam operationem,
ante omnia prodemus certam
originem radicis ejus. Quomo-
do in terra gignatur, quarum
stellarum dominio subiectum
sit, & quænam elementa id per-
coxerint, quænam ad maturita-
tem perduxerint. Antimonium
igitur non est aliud, quàm fu-
mus, vel (ut aliter interpre-
ter) vapor mineralis, qui à sy-
deribus supernè factus, & po-
stea per elementa ad formalem
coagulationem & maturitatem

deductus & percoctus est. No- *An-
timo-
nium,
& mer-
curius
ex ea-
dem o-
rigine
oriun-
tur.*
tandum autem antimonium ex
eodem astro suam essentiam,
virtutem, vim, operationem,
qualitatem acquisivisse à prin-

cipio ex radice & essentia eadem, unde mercurius vulgaris productus est, attamen duriore coagulatione, ita ut perductum sit ad essentiam duriores, quæ etiamnum desideratur in mercurio vulgi vivo, seu mercurio currenti; cujus ratio est, quod plusculum substantiæ salis ex tribus principiis assumpserit; licet enim è tribus principiis de sale habeat minimum, plus tamen assumpsit essentiæ salis, quàm mercurius vulgaris, unde illi contigit ejusmodi coagulatio: à sale enim durities in omni re, id quod vulgari mercurio abest: habet enim salis admodum parum, sed inditus ei est spiritus quidam calidior sulphuris modo spirituali, ideo semper fluit, nec potest ad coagulationem perducì, nisi accipiat appositionem aliorum spirituum metalli-

tallicorum, qui matri saturni maximè, & maximis pollentes viribus sunt infusi, sine eo autem figi non potest, nisi ab eo, qui habeat lapidem Philosophorum, per quem potest sua tria principia adducere ad concordantem æqualitatem, & tum acquirit ejusmodi corpus, quod fundi, diduci, malleari, liquefcere, & fluere potest, ut alia metalla; aliàs mercurius est fluidus, eritque fluidus, donec ei hac ratione volatilitas sua eripiatur.

Hinc animalia omnia, & omnia vegetabilia nimis imbecilla sunt, ut mercurium figant in malleabilem substantiam, quod tam multi nequicquam conati fuerunt, eò quòd omnia ista naturam non habent metallicam. Mercurius autem tam intus, quàm foris, nihil nisi

*Animalia
& vegetabilia omnia
debiliora sunt,
quàm
ut figant
mercurium.*

igne combustibilis, nullus ignis illum apprehendit, ut eum de essentia sua deturbet, sed fugit subito, & resolvit se spiritualiter in oleum incombustibile; vel post fixationem suam ita manet invariabilis, ut nulli homini suppetant vires, quibus illum iterum conturbet. Atque hactenus quidquid ex auro fieri potest, id etiam ex eo per artem confici potest, cum post coagulationem suam auro omnino sit similis, quia cum auro ex eadem radice, ex eadem stirpe, & ex uno eodemque productus est. At cum propositum mihi jam non sit de mercurio fusius disputare, sed tantum simpliciter, attamen veraciter, ex veris principiis & certitudine ipsum fundamentum antimonii describere, missum faciam mercurium, & ulteriorem de antimonio adferam

Mercurii & aurie eadem radicem dix.

ram declarationem : quicquid tamen de * mercurio per similitudinem ad introductionem , & ulteriorem considerationem intelligendum proposui , non frustra , vel de nihilo factum est ; sed ut principium antimonii clarius intelligatur, quod, ut antea ostendi, unà cum ipso quasi mercurialiter originem suam accepit.

Observe ergo diligentissimè, sæpè recogita, intellige, & intimis tuis cogitationibus insige , quod omnia tam mineralia , quàm metalla simul eodem tempore , & eodem modo , ex una eademque re principali
E 6 nata

Omnia metalla & mineralia ex eadem radice.

* Quod ita misere torquet omnes hujus artis studiosos : quid sit ille *mercurius noster* ; quid materia lapidis , quæ ubique & omnibus in rebus reperitur, breviter & clarè hîc manifestatur. Ideo non frustra sibi tuam conciliat attentionem orator Basilus. Lux omnis, quæ à me huic adderetur claritati, tenebræ forent, ideo, ut ipse monet, attende.

nata sint, & progenita: atqui res ista non est aliud, quàm merus vapor, qui ex elementari terra per astra superiora, tanquam per syderalem distillationem macrocosmi extrahitur, quæ syderalis calida infusio supernè in inferiora aëreo-sulphurea proprietate ita operatur, & agit, ut eis vis quædam & virtus spiritualiter & invisibiliter implantetur, qui fumus se postea in terra in aquam quandam resolvit, ex qua aqua minerali omnia deinde metalla generantur, & maturantur ad suam perfectionem, provenitque hoc vel illud metallum, vel saltem minerale, prout unum ex tribus principiis prædominium acquirit, utque habent multum, vel parum mercurii, sulphuris, & salis, vel inæqualem mixturam ponderis eorundem, unde
me-

metalla quædam fixa, quædam non fixa, id est, quædam constantia & stabilia, quædam volatilia & facilè mutabilia reperiuntur, ut videre est in auro, argento, ære, ferro, stanno, & plumbo.

Præter metalla jam dicta, etiam generantur alia mineralia ex tribus principiis, secundum communicationem, & participationem inæqualis ponderis eorundem. Ut sunt vitriolum, antimonium & aliæ plures marchasitæ, vel aliud electrum, & alia mineralia, quæ macrologiæ fugiendæ causâ, non recensebimus.

Jam aurum in astro & principio suo imbutum fuit multò perfectiore sulphure, & multò perfectiore mercurio, quàm cætera metalla & mineralia; ideoque vis ejus operativa multò potentior, multoque ef-

*In astro
solis
omnium
minera-
lium
vires
insunt.* ficacior est, quàm astra alio-
rum metallorum: imo, quæ in
omnibus dispersa sunt, in solo
astro solis omnia, multoque
plura inveniuntur.

Id volo, cùm in maturatio-
ne sua per ignem ulterius
producitur, plus illud unum
perfectiōnis continere, quàm
omnia metalla & mineralia
simul. Unum solum est mine-
rale, de quo jam sæpius men-
tionem feci, in quo sulphur so-
lis æquè forte & potens, imo
potentius reperitur, & fortius,
quàm in ipso auro: quemad-
modum etiam duo genera me-
tallorum inveniuntur, in qui-
bus hoc prædominium vehe-
menter triumphat, de quibus
jam scribendi nec facultas sup-
petit, nec voluntas: sed intra
eos, quos ipse mihi circumde-
di terminos agendi de essen-
tia antimonii, me contineo,
de

de qua jam dicere instituo.

Antimonium ergo est minera-
le factum ex vapore terræ in a-
quam commutato, quæ spiritua-
lis sydereæ commutatio est ve-
rum astrum antimonii, quæ a-
qua per sydera ex terra elemen-
tari, deinde per elementum i-
gnis, qui in aëre residet extra-
ctum est, & per coagulationem
formaliter in essentiam tacti-
lem commutatum, in qua essen-
tia tactili (unde nempe antimo-
nium formaliter factum est)
invenitur plurimum sulphuris
prædominantis, post hoc mer-
curius censetur, salis autem ex
tribus est minimum; tantum
tamen salis assumpsit, ut duram
suam & immalleabilem for-
mam inde consecutum sit.

Sicca & calida, vel potius
ardens est præcipua ejus qua-
litas, de frigore & humiditate
est in eo minimum, uti & in
mer-

*Anti-
monii
defini-
tio.*

*A-
strum
antimo-
nii.*

*Quali-
tates
antimo-
nii.*

mercurio vulgari ; quin etiam in auro corporali plus caloris, quàm frigoris inest.

Atque hæc sufficiunt dicta de materia & tribus principiis fundamentalibus antimonii, quomodo per Archæum in elemento terræ perfectum sit: verumtamen Philochymici non multum sua referre putant hanc à me allatam rationem Philosophicam, nec eos sollicitos habet in quo centro astrum antimonii quiescat, vel ex qua radice fluat ; sed magis optant discere utilitatem ejus & usum ; quâ ratione scilicet præparetur, & in statum suum redigatur, ut possint virtutem, vimque unà cum operatione ejus cognoscere, de quibus tam multa & scripta sunt olim, & etiamnum hodie dicuntur, & decantantur ab omnibus omnium statuum & conditionum

num hominibus : docti enim juxta & indocti exspectant satisfieri huic desiderio suo ardenti & infatiabili, ideo nec ego volo lectorem multis discursuum ambagibus circumducere, aut fastidiosâ dilatione detinere ; sed simpliciter erudire omne, quod ego studio & diligentia, quam sæpè antimonio impendi, de essentia ejus perscrutari potui ; nec enim quisquam propter vitæ hujus brevitatem, omnia ejus arcana scire, aut investigare potest. Nam in præparatione antimonii perpetuè miraculum aliud ex alio sequitur ; alius gradus gradum priorem excipit ; alius color colori succedit, & vis, virtus, operatio semper major alia post aliam se manifestat.

Atque ut hinc exordiar, antimonium merum venenum est, nec de genere minorum venenorum est.

Antimonium non præparatum præsens venenum est.

norum, sed quo homines & bestias possis perimere, adeo pervasit vis nocendi totam mineralis hujus substantiam; hinc oritur communis illa omnium vociferatio; plebs enim, imperiti Doctores, & omnes ii, quibus fundus veræ Medicinæ incognitus est, pariter uno ore proclamant venenum, venenum! venenum, inquiunt, (ut & ipse supra fassus sum) latet in antimonio: ideo nemini suademus, ut eo utatur; parit enim sanitatis vitæque periculum: ideo Doctores, qui in aulis versantur admonent Monarchas, & Principes, aliosque Magnates, ne utantur antimonio. Alii de schola elatâ voce monent, cavete vobis, ne quid cum antimonio habeatis in medicina commercii; merum enim venenum est: hos sequuntur minorum oppidorum incolæ. Atque
hic

hic pervagatus clamor ita movit plerosque mortalium, ut usque ad hæc mea tempora antimonium male audiat, nec ullus medicinæ ejus confidat, quæ tam varia, tamque inexplicabilis in eo reperitur. Verè enim, & sanctè affirmo, quàm verè Deus est creator omnium rerum visibilium, quæ vel cælo vel terra continentur, omniumque creaturarum, quæ vel ad cognitionem nostram venerunt, vel adhuc venturæ sunt; quod nulla medicina major sub cælo, & solis radiis unquam experientiâ duce monstrabitur, in qua tantum columen sanitatis, tam verè, tam affluenter reperietur, quantum in antimonio inesse certis & irrefragabilibus experimentis declarabitur.

*Antimonium
præparatum
summa
est medicina.*

Audi fili orationem meam,
& tu lector attende ad scripta
mea,

mea, & vos mundi sapientes
observate diligenter meam in
experientia fundatam annun-
tiationem de antimonio: theo-
ria enim mea ex natura oritur,
& practica sequitur ex certa
experientia, quæ multifariam
utilitatem ostendit suam, &
non sine incredibili admira-
tione omnium eam infinitis
modis prodit. At in principio
assentior tibi, & fateor, ut an-
tea in scriptis meis fassus sum,
antimonium merum esse vene-
num, & ante præparationem
nihil in se, aut apud se habere,
quàm venenum, idque verum
esse affirmo. Sed tu quicumque
tandem es Doctoris, Magistri,
Baccalaurei gradu insignite,
vel non insignite, seu arte im-
bute, seu alio quodam privi-
legio promote, tu, inquam,
qui tam inconsideratè sine ve-
ritate, & tam arroganter vo-
cife-

ciferaris , & mihi oggannis ,
ausculta paulisper , & argu-
mentationis tuæ neutiquam im-
memor , audi , quid ego in
præsentiarum tibi dicam.

Antimonium venenum , er-
go unusquisque caveat sibi , ne
eo utatur. Non , non sequitur
domine Doctor , Baccalauree ,
Magister non , inquam , sequi-
tur domine Doctor , quamvis
rubro superbias pileo. Theria-
ca fit ex periculosissimo vene-
no viperæ , quæ *Enotia* dicitur ,
unde & nomen accepit : ne er-
go quisquam mortalium eâ u-
tatur , est enim in illa vene-
num. Ecquid tibi hæc placet
consequentia ? ecquid arridet
hæc mea doctrina ? audisis ,
post præparationem nulla in
antimonio reperitur venenosi-
tas , nam arte spagyricâ antimo-
nium de veneno in medicinam
convertatur oportet , prorsus
ut

ut de veneno viperæ dictum est, quod in theriacam convertitur, absque præparatione autem nihil commodi ex eo, nihil auxilii in medicina consequeris, sed plurimum dispendii & detrimenti.

Quicumque jam antimonii discipulus fieri desiderat, ille post orationem, & ardentem Dei invocationem ad scholam vulcani se conferat, hic enim omnium arcanorum magister & revelator est: hic præceptor à sapientibus mundi contemnitur, pro nihilo putatur, & irridetur, quia propter negligentiam, & malignitatem suam nihil quicquam ab eo didicerunt, & omnis revelatio propter fœcordiam eorum impeditur, nulla utique medicina, absque vulcano unquam præparatur, dicant & occlament insensati illi, & infani quicquid libuerit.

Jam

*Vul-
canus o-
mnium
arcano-
rum
magi-
ster est.*

Jam ad processus , & præparationem antimonii perveniam , posthac enim clamores istos hominum arrogantium , sibi que plaudentium sus deque habebo : faciant illi , & in lucem producant quidquam , quod antimonium antecedit : præsertim cum ex antimonio fieri possint medicinæ æquales iis , quæ auro & mercurio vulgari insunt (astrum solis excipio) ex hoc enim aurum potabile adversus lepram , ex hoc spiritus mercurii , summum illud remedium adversus morbum Gallicum , ex hoc infinita alia præparari possunt. Licet contemptores illi hoc minus capiant & penetrent , quid mirum ? non didicerunt enim ; nemo autem de re , quam non didicit , sanum potest ferre judicium. Exemplo sit illis animal iis in stupiditate non absimile

mile asinus, quem agaso docere non potest, quomodo fistulam suam accommodabit, ut eâ commodos ad harmoniam edat sonos : non didicit enim. Ita rectum iudicium ferri nequit cum solido fundamento ab eo homine, qui antea studia sua eò non contulit, ut ex scriptis, quid ea in re æquum sit, quid iniquum possit pervidere. Eodem modo in hac facultate quid cuique Doctorum attribuendum sit, antea & scriptis, & ipsa aggressione operis addiscere oportet.

*Quid
sit ve-
nenum,
& unde
origi-
nem du-
cat.*

Antequam tamen ad processum transeo, interpellabit me forte quis, & petet, quibus modis tam mineralia, quàm res aliæ venenositatem accipiant? quid sit venenum? unde venenositas cuiusque rei originem ducat? quomodo ea auferri, & tandem quomodo
mi-

minerale. ejusmodi ad sanitatem post evacuationem veneni absque periculo securè usurpari possit? hisce quæstionibus ego breviter & clarè responsum volo. Veneni infusionem sub duplicem cadere considerationem, naturalem, & supernaturalem.

Prima ratio cur Deus summus astrorum Dominus, & cæli terræque Conditor proposuit nobis apertum venenum, præcipuè in mineralibus, est ut hac ordinatione suâ ostenderet nobis mirabilia & potentia opera sua ad distinctionem boni & mali, ut nobis præscripsit in lege notitiam ejus, quod homini agendum incumbat, videlicet arripere bonum, & fugere malum.

Ita etiam arbor vitæ in Paradiso proponebatur; rectus ejus usus cedebat in bonum;

at verò abusus lapsus attulit in malum, eo enim infringebatur Dei præceptum, unde perniciēs, & omne malum. Atque hæc est ratio prima.

Altera est ut per hoc capiamus, & intelligamus distinctionem inter malum & bonum, & discamus tandem malitiam exterminare, & bonitatem in locum ejus reponere: Deus enim non vult hominem exitio suo immergi & perire, sed ut à malo decedat, & transeat ad emendationem, quâ exitium ab animo ejus propulsetur. Ita nobis creaturis suis mirabili convenientiâ proposuit bonum & malum, quod cum in præcepto verbi, tum in opere creaturæ invenitur, ut eligamus, quod utile & bonum est sanitati, & vitemus, quod malum & perniciosum est.

Venenum præterea conficitur

tur per stellas, dum contrariæ oppositiones & conjunctiones earum contingunt, quibus elementa inficiuntur, ut causa existant in hoc mundo inferiore pestis, & aliorum morborum venenatorum, quod & de Cometis intelligitur.

Quartò venenum fit ex rebus inter se pugnantibus, veluti cùm aliquis in se accendit venenum ad mortem per iram, moestitiam; etiam si quis æstuans calore insolito bibat. Quintò etiam ad venena referri possent arma, quibus quis occiditur, tum abusus armorum venenum est illi; sed dum quis armis utitur ad justam & inculpatam tutelam corporis sui, ad quam inventa sunt, tum Medicinæ quoddam genus haberi possent.

Causa veneni denique demonstrari potest ex natura,

eo modo : quidquid naturæ repugnat venenum est ; ideo , quia repugnat. Uti cùm quis eo cibo vescitur , quem stomachus ejus ferre non potest, tum cibus iste ei venenum est ; naturæ enim repugnat : contra vero, si quis sit , cui hic cibus amicus est , ei ille ipse medicina est.

Sed præcipuè venenum ad corpora attrahitur in terra, dum essentia quædam mercurialis (jam mihi de veneno mineralium sermo est) quæ adhuc in immatura , cruda , & nondum percocta forma est , quæ naturæ repugnat , & difficulter digeritur , quia talis essentia mercurialis nondum perfecta & percocta est ad maturitatem , ideo pervadit ea totum corpus , ut crudum , immaturum , indigestibile minerale. Quemadmodum si frumentum

*Veneno-
fitas o-
mnis ex
non per-
cocto
mercu-
rio.*

cru-

crudum ab hominibus manducaretur, stomacho difficile esset illud ita digerere, ut non sequeretur insignis corporis debilitas; imbecillior enim est calor naturalis, quàm ut illud ad debitam concoctionem & perfectionem perducatur. Frumentum quod ab igne majoris mundi maturitatem accepit, deinde à minore igne percoqui debet, ut à microcosmo digeri possit. Eadem ratione, ut antea de carnis ad maturitatem percoctione dictum est. Idem hîc intelligendum, cùm antimonium adhuc crudum sit, nec in terra ad fixitatem percoctum, stomachus hominis (ut ita per similitudinem loquar) debilior est, quàm ut illud ferat, & apud se retineat, sicut certâ experienciâ demonstratur, quod omnia cathartica, sive mineralia, sive animalia, sive

*In ore
consistat
venerositas
antimonii.*

vegetabilia sint, adhuc venenata sunt, propterea quòd mercurialis quædam volatilis materia adhuc in illis dominatur; qui spiritus volatilis causa est, cur alia, quæ in homine sunt, expellantur: non quod per hoc medium apprehendatur ipsa radix morborum, id quod per fixitatem cujusque rei efficitur. Omnis enim medicina ad fixitatem perducta investigat morbos fixos, & eos radicatus evellit, quod non fixa purgantia efficere non possunt, sed tantum quasi spoliū quoddam de morbis reportant, vel potius comparandæ sunt aquæ, vi quadam actæ per plateam, quæ ceterum terram ipsam non pervadit. Quæ fixa sunt reddita, non per inferiora purgando, quod non fixis venenatis familiare est, ac proinde morbi, ut sic loquar, nucleum

*Medicine fixæ radicem morborum aggre-
diuntur.*

cleum vel centrum non tangunt, sed sudorem expellendo, aliisque modis ipsam radicem intimam morbi aggrediuntur, non contenta superficiali quadam sordium expulsione: ideo omnes & singulos admonemus sæpius, antimonio omnem prorsus venenosam impuritatem eximendam, antequam vel dici vel esse possit talis medicina, quam non sit religio adhibere. Ideoque bonum à malo, fixum à non fixo, medicina à veneno diligenter separentur, siquidem ex usu antimonii, verum honorem, veramque utilitatem speremus: atqui solus id ignis potest efficere. vulcanus enim horum omnium solus & unicus magister est. Quicquid vulcanus in majore orbe non perfecit, & crudum reliquit, id in mundo minore per alium quendam vulcanum emendandum

dum est, immatura maturando,
cruda calore percoquendo; &
purum ab impuro separando.
Quod fieri posse jam extra ad-
mirationem est omnium, quo-
tidiana enim experientia id
docet, & spontè apparet in
corporali aspectu colorum, qui
ex igne prodeunt. Per-separa-
tionem enim & ignem, quæ
fixationem perficiunt, veneno-
sitas adimitur, & mutatio mali
in bonum loco ejus reponitur,
uti jam antea diximus. Ignis
itaque est separator veneno-
sitis à medicina, & boni à
malo, id quod Medicorum ne-
mo mihi verè & fundamenta-
liter fateri & demonstrare vel
audet vel potest, nisi qui me-
cum fraternam cum vulcano
initam amicitiam potu solem-
ni confirmaverit, & igneum
amoreque plenum balneum ce-
lebraverit, quo sponsa ab omni
in-

inquinamento perpurgata, cum sponso suo legitimè in lecto connubiali possit cubare.

Vah mundani acumen ingenii eorum, qui hæc scripta mea nec intelligitis, nec ad intelligendum operam navatis! si novissetis, quid fixum, quid non fixum appelletur, & quid significet separare purum ab impuro, profectò multas res oblivioni traderetis, & omissis aliis insanis operibus, me solum sequeremini: in me enim (ipsum antimonium te alloquor) invenis mercurium, sulphur, & salem, quibus nihil ad sanitatem hominum est conducibilius. Mercurius est in regulo, sulphur in colore rubro, & sal in derelicta terra nigra. Qui hæc separare potest, & iterum unire debito modo secundum artem, ita ut fixatio sine veneno dominetur, ei cum ho-

*Quid
in anti-
monio
inve-
niatur.*

nore & veritate gaudere licet, se lapidem, qui ignis dicitur, affecutum, qui ex antimonio confici potest ad sanitatem mortalium, & ad sustentationem temporalem cum utilitate particulariter.

In antimonio enim reperies omnes colores, nigrum, album, rubrum, viridem, cæruleum, griseum, flavum, & alios, quàm credi potest plures mixtos colores, qui singuli singulatim separandi, singulatim cognoscendi, & singulatim ad usum sunt revocandi, quisque in eo statu, ad quem ordinatio est facta, & quemadmodum ordinatio talis est instituenda.

Ideo jam distinctè declarabo, quomodo medicina præparanda, venenositas depellenda, fixatio suscipienda, & vera separatio, quâ malum retundatur, & deprimatur, ac bonum trium-

triumphet, in opus sit revocanda.

Advertat interim artis amator, virtutem antimonii non tantum, ut cetera metalla singula cum singulis lapidibus pretiosis comparari posse, sed ipsum solum omnium lapidum virtutes universaliter continere, quod colores ejus, quos per regimen ignis ex se effert, & oculis exhibet, satis demonstrant: pellucidum ejus rubrum assignatur carbunculo, pyropo, & corallo; album adamanti & crystallo; cæruleum saphyro; viride smaragdo; flavum hiacyntho; nigrum granato, qui lapis occultè nigredinem quandam in se habet absconditam. Quantum autem ad metalla, nigrum saturno, rubrum ferro, flavum auro, viride cupro, cæruleum argento, album mercurio, mixtum ex

*Antimonium
continet
virtutes
omnium
lapidum
pretiosorum.*

*O.
mnium
item
metallorum.*

variis coloribus jovi attribuitur. Quemadmodum autem omnes colores omnium metallorum, & lapidum pretiosorum in antimonio clarè reperiuntur; ita omnes etiam vires virtutesque medicinæ in eo non minus, quàm colores ostenduntur, sed omnes istos colores ex eo educere, non est unius hominis; vita enim angustioribus circumscribitur terminis, quàm ut unus labore suo perdiscat, quicquid natura in sinu suo abditum gerit, & absconditum. Fit enim unâ aliquâ ratione, ut per præparationem educatur ex antimonio acidus humor per distillationes instar aceti veri & synceri. Aliâ viâ color ruber pellucidus paratur, dulcis & sapidus instar mellis despumati, vel sacchari. Aliàs amaritudo prodit instar absynthii. Aliàs acrimonia quædam

*Omnis
generis
medici-
ne sunt
ex anti-
monio.*

dam quasi oleum quoddam falsum : ita semper natura alia aliam sequitur. Jam sursum pel- litur ad montes olympicos per sublimationem instar aquilæ volantis rubrum, flavum, al- bum. Jam per descensum de- orsum pulsus, diversos edit co- lores, & præparationes ; uti & per reverberationem ex eo fit metallum simile plumbo vul- gari. Item vitrum transparens, rubrum, flavum, album, ni- grum, atque aliis imbutum co- loribus : quibus tamen omni- bus uti in medicina consultum non est, nisi antea sint alio exa- mine probata. Etiam resolvi- tur in rara & mira olea, quæ varia sunt, & multiplicia, quo- rum quædam cum additione perficiuntur, quædam per se sine mixtione aliarum rerum, alia item intrinsecus assumun- tur, alia tantum extrinsecus vul-

garibus ulceribus & vulneribus imponuntur. Extractiones jam tot suppeditat, totque coloribus variegatas, ut fatigare possit Apollinem Delphicum, siquidem omnes mutationes naturæ ejus, quæ per ignis januam referantur, nobis oraculis suis velit pandere.

Fit ex eo mercurius vivus, fit sulphur, quod ardet instar sulphuris vulgaris, adeo ut pulvis pyrius ex eo possit præparari, fit sal verus & naturalis, fiunt alia ex eo multa.

Aggrediamur ergo & loquamur de præparationibus ejus, ut sunt essentia ejus, magisterium, arcanum, elixir, & tinctura particularis, in quantum demum omni diligentia & studio intendes, quando tibi lapidem, qui *ignis* dicitur, & præparationem ejus scriptis de-

declarabo, unà cum variis secretis & arcanis, quæ mundo vix, aut ne vix quidem sunt cognita, quibusque parum attenditur, postquam Ægyptii, Arabes, & Chaldæi, qui artes hæc profitebantur, obiere; quorum tamen ad verum veræ medicinæ fontem indagandum, cæteraque ejus opera perficienda, usus est plurimus.

Adverte nunc ergo diligenter & profundâ meditatione recogita, omnes præparationes aliam post aliam sequi, prout eas tibi revelabo; nulla enim, quæ utilitatem suam non habeat, adducetur, sed unaquæque, prout in statu suo ordinatur. Fixa enim medicina antimonii expellit fixas, & irradicatas ægritudines; non fixum autem, ut crudum, & non præparatum antimonium aperit, & purgat tantum ventricu-

culum , & fundum morbi non attingit.

Jam igitur aggredior præparationem omnium , quæ ad antimonium pertinent , omnes claves præparationis ejus proferam , quæ nunc ex igne , tanquam novâ nativitate in lucem prodeunt , & revelantur , in ea vocatione ad quam à Deo creatore suo ordinatæ sunt. Hæc referatio & præparatio mineralis antimonii multis variisque modis & viis perficitur ; ordinatione & regimine ignis pariter & multijugâ cheiragogiâ , unde operatio medicinæ , virtus , vis , & color fluit & emanat.

Cùm ergo antimonium aspectui offerat colorem crudum , nigrum , cui album inspersum sit , primum agam de prima ejus perturbatione , quæ in calcinatione , ac incineratione

con-

consistit, fitque hoc modo.

Sume antimonium Hungari-^{Calci-}
cum optimum, aut aliud quod^{natio}
nancisci possis, tere in pulverem,^{antimonii.}
si fieri possit, impalpabilem; hunc
pulverem molliter, & tenuiter
dispersum extende in scutella fi-
gularia rotunda, vel quadrata,
quam ambiat margo ad duorum
circiter digitorum latitudinem e-
levatus, hanc scutellam impone
furno calcinatorio, subde in prin-
cipio ignem moderatum ex carbo-
nibus; ubi videris fumum su-
bstantem ex antimonio, move id
spathâ ferreâ; nunquam cessando,
quamdiu ullum ex se fumum e-
mittit, dumque inter calcinandum
antimonium eò perductum est, ut
in globos seu glebas conformetur,
ab igne amovebis; ubi refrixerit
rursum in pulverem subtilem te-
re, & rursum igni impositum mo-
ve, & calcina, ut antea factum
est, donec nihil amplius fumi
ascen-

ascendat, eaque actio toties repetenda, & tamdiu continuanda est, donec antimonium igni impositum nullum amplius edat fumum, non coaguletur in glebas, & colore referat albos & puros cineres: tunc calcinatio antimonii rite peracta est.

Vitri-
ficatio
antimo-
nii.

Impone hoc antimonium ita calcinatum crucibulo, quali utuntur aurifabri ad aurum argentumve liquefaciendum, idque vel follibus exagita, vel igni impositum ipsum furno ventoso vehementi impone, eique talem ignem subministra, ut antimonium fluat clarum & purum instar aquae. Ut jam certò & infallibiliter probes, an vitrum antimonii satis sit coctum, & perspicuum suum colorem acquisiverit, intinge ferrum frigidum oblongum in crucibulum, adhærebit vitrum ferro, decute id malleo, explora ad lucem diei, si sit mundum, clarum, & transparent,

*rens , bene habet , & acquisi-
vit debitam suam maturitatem.*

Sciat enim lector meus, in arte
adhuc tyro & rudis (non enim
hæc scribo in arte versatis , qui
sæpius vires ignis experti sunt,
sed * candidatis , tyronibus ,
& ar-

* Rectè Basilus se tyronibus hujus artis
scribere dicit , quia rem à vitro antimonii ,
id est ab ipsis chymix exorditur rudimentis ,
idque tam operosè conficere docet , ut nemo ,
quantumcunque novitius , hinc possit halluci-
nari : experientur tamen non rarò etiam ve-
terani , quàm sæpe iis hærebit aqua in praxi ,
illis ego hosce conscripsi commentarios. Pla-
ceat sibi quisque in scriptis suis, per me licet :
ego certè me aliquid attulisse puto, quod sera
posteritas mihi semper referet acceptum. Cùm
enim Basilium , aliosque artis artium Magi-
stros , per aliquot annos & legerim diligen-
tissimè , & secutus sim operando , quàm potui
strictissimè , tot tamen errores meos, quorum
vel ipsa me horrore perfundit recordatio ,
tantâ lui pecuniâ , tanto coactus sum emen-
dare labore, ut me omnium eorum misereat,
qui viam hanc ingressuri sunt, impulsî sincero
proxi-

proximos juvandi desiderio; nam eos, qui nihil, quàm divitias prætendunt, & artem tam nobilem faciunt avaritiæ, vitiorum omnium sordidissimo, mancipium, nihil moror, subeant illi quod merentur supplicium. At vos, quibus de meliore luto finxit præcordia Titan, *quærite primum regnum Dei*, quod charitate proximi, vel constituitur, vel propagatur, *Æcetera*, quæ alii tam impiè quærent, spontè, quæ Dei benignitas est, *adjicientur vobis*. Nullum adhortor diligentius, ut hos commentarios legat, unumquemque enim satis res adhortabitur sua, quando videbit me sæpe verbo uno & animadversione simplicissimâ eum liberare tot sumptibus, quos toties in experiundo irritò successu fecit. Ego hîc candidè tibi profiteor, lector studiose, si tam syncrerè mihi encheireses, quas hic aperio, indicatæ fuissent, me parciturum fuisse ingenti pecuniâ: contigit enim sæpius, ut aliquot errores, dum processus aliquos pervicaciter prosequerer irritò conatu, luerem aliquot florenorum millibus. Rarè tamen operationes, quas Author noster omnium, quod sciam, syncrerissimè, & apertissimè tradidit, repetam ab ovo, nec Chymix tradam tyrocinium, quod alii jam authores tyronibus notissimi præstiterunt: sed eos, qui jam dudum solverunt è carceribus, & metam oculis, metam animo & flagran-

& artis Spagyricæ studiosis, discipulis; vulgare enim & tritum est plurimis ex antimonio vitrum conficere) sciat inquam omne vitrum sive ex metallis, sive ex mineralibus, sive alia quacunque materia fiat, percoquendum esse ad debitam maturitatem, ut habeat clarum, pellucidumque splendorem, & aptum sit ulteriori ad medicinam præparationi: quam tralucens & puram maturitatem solus vulcanus efficit in secreta & abdita natura: hoc itaque unusquisque sciat, animadvertat, & retineat.

Quando jam, quo diximus modo, antimonium in crucibulo

grantissimo desiderio designant, monendo juro, ne vel sanguis in via lubricus, vel prostratus jam Entellus eos impediat, ne propositum auferant bravium; quod est divitiæ & sanitas.

Purum
vitrum
antimo-
nii abs-
que ad-
ditione.

lo in vitrum abiit, *sume pelvum
vel scutellam ex cupro confe-
ctam, quæ sit & lata, & plana, ca-
lesfac illam ad ignem, aliàs dissi-
liver materia, & infunde antimo-
nium, quàm potes, tenuissimum,
habebis purum, flavum, & pellu-
cidum vitrum antimonii.* Atque
hæc optima est via præparandi
vitrum antimonii per se, sine ad-
ditione, estque hoc vitrum vir-
tute & vi præditum præ omni-
bus ceteris optimâ, ut post
præparationem suam ulterius
operetur, & hoc vitrum ap-
pellatur à me *vitrum * antimo-
nii*

* Hæc est via jam trita passim conficiendi
vitrum antimonii, quod utile est in multis
operationibus: sed illud ita passim propina-
re ægrotis, periculosæ plenum est opus alex.
Succedit illud quidem sæpè feliciter, sed non
est tanti ista fortuita quorundam sanitas, ut
propterea vel unius hominis vita exponenda
sit periculo. Vidi enim cùm æger tantum
sesqui-unciam sumpisset infusionis eum post
ingen-

ingentes vomitus , & supercatharticas evacuationes subitò efflare animam ; atque hinc ille lachrymæ, hinc clamores isti contra Chymicos insurgunt , tanquam si arti imputanda esset aliquorum Pseudochymicorum impia temeritas, quorum nihil refert , quot funeribus impleant domos , modò unus alterve sanatus eorum ebuccinet famam , & illi audiant magni Doctores , emungantque rusticis pecuniam. Ratio hujus periculi est, quòd omnis vis emetica antimonii in sale ejus fixo continetur , in quo sale simul omnis ejus venenositas stabulatur, quam naturæ debiles evincere nequeunt, atque hinc non tantum à vi salutifera ejus boni accipiunt, quantum à veneno nocumenti : sed res ista sanos homines deterrere non debet ab usu antimonii, cùm videant illud etiam tum, cùm venenum admixtum , sæpe tam salutares producere effectus : potius ergo ita ratiocinandum est, si vis illa salutifera à noxia facultate liberaretur, quid non boni efficeret , quos morbos non sanaret ? Ecce ergo tibi vitrum antimonii, quo & utor sæpe, & à quolibet in usum revocari potest, sine ullo feralis catastrophes periculo.

Sume vitrum antimonii purum , ut hîc Basilii docet confectum : funde illud in crucibulo, ut liquidò fluat ad tertiæ partis consumptionem. Tere hoc in pulverem impalpabilem : asfunde

nii purum : cùm & alia per additionem boracis , aliarumque rerum præparentur hoc modo.

*Vitrum
antimo-
nii cum
additio-
ne.*

*Recipe antimonii crudi unam,
boracis Venetæ partes duas , tere
hæc*

*funde ei spiritum vini optimè rectificatum , qui
tribus digitis pulveri superstet , claudè firmi-
ter, & tribus mensibus circuletur , extrahe spi-
ritum vini per distillationem , vel si tinctus sit
rubedine (quod semper erit , si rectè in operatio-
ne tua proceßeris) eum tantummodo decanta ,
& sepone , est enim præstans medicina. Corpus
iterum impone crucibulo , per mitte , ut fluat , &
funde in quaslibet formas , potest enim , quas-
cunque vis , assumere , etiam facierum , quæ
annulis imponantur , & manu gestentur. Usus
autem hic est.*

*Impone duabus vini unciiis frigidis per no-
ctem ejusmodi vitrum , & mane bibat æger
vinum istud , optimos percipies successus ;
blandè enim purgat , & si natura inclinet , ut
superne educatur materia peccans , molliter
ei obsequitur , & molles ciet vomitus. Hoc
tantum nota , dosin præscriptam minuendam
esse pro viribus , ætate , & constitutione ægro-
tantis. Atque hoc primum , lector , tibi à me
oblatus sepone cimelion , pluraque expecta ,
si gratus & attentus perlegas cetera.*

*hæc simul, impone crucibulo, & fac per folles, vel furnum reverberatorium hæc inter se fundantur, & perfectè misceantur, postea effunde in pelvim, vel scutellam cupream calefactam, quàm potes tenuissimè, ut antea dictum in præparatione superiore, & invenies pulchrum, & instar
* pyropi pellucidum antimonium, si modo debita inter operandum illud encheresi tractaveris. Hæc autem rubedo per spiritum † vini, ex hoc rubro*

G *vitro*

* Cautio, cui successum hîc adscribit, est, ut igne utaris fortissimo, qualis ad fusionem auri requiritur: nec enim absque hoc rubedinem pyropi consequeris.

† Non vulgari, qui nihil hîc, in quo magnopere exclames, efficiet, sed philosophico, quem ego ad hanc tincturam extrahendam, sic paro. *Recipe salis ammoniaci tertio sublimati uncias quatuor: spiritus vini supra sal tartari distillati, ita ut ab omni phlegmate sit liber,*

uncias

vitro abstrahi, & per diuturnam in igne circulationem in summiā, utilem, & efficacem medicinam perfici, atque exhiberi potest.

*Vitrum
antimonii
album.*

Vitrum autem pellucens, candidum antimonii post commixtionem ejus hoc modo præparatur.

Recipe antimonii minutim triti vel contusi unam, boracis Venetæ puræ partes quatuor. simul contere, vel contusa, misce, impone crucibulo, benè fluant; primum quidem evadet flavum, sed si diutius in igne maneat, evanescet flavedo, & accipiet colorem album, unde

uncias decem, pone in phiala in igne digestivo, ut spiritus vini sulphure vel igne salis ammoniaci repleatur: deinde distilla per alembicum; id repete, & tertiâ distillatione opus hoc absolvet, & habebis verum menstruum, quo rubedo ex vitro antimonii extrahitur.

Extrahitur etiam tinctura hujus vitri proprio ejus aceto, quæ ulteriore operatione perficitur, in præstantissimum medicamentum.

unde vitrum pulchrum, & primum album. Qui color an ad maturitatem suam perductus sit, ut supra, ferro frigido probatur.

* Multis præterea modis ex antimonio vitra formantur constantia infinitis propemodum formis, sed cum non proposuerim hîc alia describere, quàm quæ ipse expertus sum, & quæ ad sanitatem felicem manifestarunt successum, nil opus esse duxi aliis describendis chartam impendere, aut lectori longâ oratione tædium creare: præsertim cùm tibi jam in solo vitro quod ex antimonio fit, ad felix rei principium præcipuus color, rubeus scilicet, ex parte propositus sit: niger color, quo antimonium ante præpara-

G 2

tio-

* Qui plura vitra ex antimonio præparata desiderat, Peguinum, Hartmannum, Crollium, aliosque consulat: nos hisce à Basilio propositis acquiescimus.

*Vitrum
non-
dum ca-
ret o-
mni ve-
nenosi-
tate.*

tionem imbutum erat, jam nunc per caminum spirituali modo evolavit, quandoquidem isto spirituali modo plurima substantia venenata vi expulsivâ ignis, tanquam per calcinationem jam discefferit. Quamquam vitro antimonii in hac sua præparatione nondum omne venenum sit ademptum, sed adhuc plurimum retinuerit; volo autem, cum semel inceperim ulterius revelare tibi quomodo venenum huic vitro possit eripi, & aliam separationem puri ab impuro, veneni à medicina aggredi, quo Oratori lingua solvatur, & occasio datur, ut ei fræna laxet in laudes meas, easque magno clangore, qua patet orbis, dilatet, id quod necessariò consequar à discipulorum meorum gratitudine, quando oculis suis videbunt, manibus tangent, & com-

comprehendent me iis veritatem ipsam sine fuco ad summam eorum utilitatem declaravisse, & memorabilis testamenti hæredes scripsisse.

Prima ergo separatio sulphuris à suo corpore, & extractio tincturæ à suo sale hunc in modum perficitur.

Separatio sulphuris antimonii ex vitro.

*Recipe ex puro vitro antimonii, quod te docui conficere sine adjunctione rei cujusquam, * tere id in pulverem subtilem, & instar farinæ impalpabilem, impone vitro prædito fundo planiore, quod*

G 3

cu-

* Breve est, sed adeo utile, quod hinc moneo, ut sine hac encheresi, necesse possit, quod præcipitur, nec unquam terendo corpus in mortario ad requisitam tenuitatem perduxeris, multo etiam minus in lapide porphyrio. Prius ergo comminue in mortario, deinde misce tantillum aceti distillati, ut pultis habeat crassiusculæ consistentiam, & ita tere in lapide porphyretico, ut pictores colores suos comminuunt, & voti redderis compos sine controversia.

cucurbita dicitur, affunde acetum forte benè rectificatum, & impone igni digestivo, vel si æstas sit, Soli expone, movendo id quotidie * semel iterumque, in eoque languido calore tamdiu digeratur donec acetum contrahat flavum colorem vergentem ad rubrum, qualis est auri mundissimi & bene purificati; tum effunde extractionem hanc claram & puram, affunde acetum denuo, & reitera hanc operationem, quamdiu acetum tingitur, ubi nulla amplius tinctura extrahi potest; *misce*

* Felicem te si damno meo sapias, Philomathe! sequebar κατὰ πόδα hanc admonitiunculam, movendo bis terve de die cucurbitam, sed materia lapidis instar coagulabatur semper, & fundo adhærescebat, ut vi nulla posset avelli: donec cautior factus ab initio quiniēs aut sexiēs, & eo sæpius de die movere incepti materiam spatulâ lignēâ, tu, id si sapias, imitare, non tantum hic, sed etiam in superiore vitri antimonii præparatione, & omni extractione tincturæ ex antimonio.

*misce omnes has extractiones, filtra, & cucurbita impone, adde ei galeam, & per balneum mariæ distilla acetum, donec in fundo remaneat pulvis flavus ad rube-
dinem vergens: affunde aliquo-
ties huic pulveri distillatam a-
quam pluviam, eamque distillan-
do extrahere, iterumque affunde
recentem, & distilla, repetendo
sepius, ut omnis aciditas eripiatur,
remaneatque * pulvis dulcis &*

G 4 gra-

* Non te hic fallit Author syncerissimus, sed cheiragogiam quandam celat, quam si me clarè pandentem audis, votis tuis semper responsura non te fallit operatio. Si multum tincturæ habeas, magna fit cucurbita, si parum, parva. Etenim si majorem, quàm tinctura requirit, sumpseris, nimis magnam vim ignis requireret acetum, ut per alembicum ascendat, propter spatii, per quod ascenden-
dum est, nimium intervallum: atqui tanto igni ferendo, quin corrumpatur, non est tinctura. Quod ipsum aliam præterea requirit cautelam: ut nimirum postquam duæ tertiæ distillatæ sunt, mutes vas tuum, minorique

G 4 cu-

cucurbitæ imponas restantem materiam, eamque distilles, donec restet justæ spissitudinis pulcicula: cave autem ne, quod innuere videtur Basilius, ad siccitatem usque detrahas acetum, ne tinctura adustione prorsus corumpatur.

Omni hac præcautione meâ nondum efficere potui, ut non integro anno laboraverim, sæpius hanc tincturam irritò semper conatu repetendo, unde totius penè Chymicæ subiisset ex desperatione tædium: nullius enim in Medicina efficaciac erat tinctura mea, quippe caput tantummodo mortuum, & insipidum. Disce hinc, quàm parum sit processum aliquem, vel ex scripto compilare, vel etiam vivâ voce ab amico accipere, nisi manu quodammodo ducaris, & minimas erudiaris, quæ inter operandum observandæ sunt, enchereses. Simul vide quàm non parcè tecum agam, dum revelo id, cujus ignorantia tantis mihi stetit molestiis, & impensis. Encheresis autem, quæ ad edulcorandam pulvem istam, quæ in fundo remansit, requiritur, hæc est. *Pulvi isti aquam distillatam affunde, eamque per balneum leniter abstrabe, ubi hoc tertium repetes, percipies tandem aquam dulcem prodire*, quod tempus summâ diligentia observandum est; si enim te fallat, acta res est, periit operatio tota, & nihil acquires nisi caput mortuum: nam simulatque guttæ

gratus : hunc pulverem tere in marmore vel vitro antea calefacto , impone cucurbitæ , affunde ex optimo spiritu vini summè rectificato , ita ut superstet ad altitudinem trium transversorum digitorum , impone calori digestivo , ut supra , extrahetur tinctura antimonii ad stuporem amœna , alta , & rubra , & deponit quandam terram seu feces in fundo.

G 5

Ex-

viginti , aut summum triginta aquæ dulcis prodierunt , iterum prodit aciditas , quam vel imperiti hujus rei , vel incauti existimantes esse aciditatem aceti in distillatione pergunt , expectantes donec aqua dulcescat , sed cum hæc sit aciditas antimonii , quæ dulcem aquam , extracto aceto , statim sequitur , fit ut hac perseveratione in distillando pereat omnis virtus antimonii , & remaneat caput mortuum inutile , & insipidum. Tu ergo cautior , ubi dulcis hæc aqua prodit , exime pulvem , quæ in fundo est , eamque alteri vitro impone , & permitte ad calorem Solis , vel alium moderatissimum evaporare , ut pulvis siccus relinquatur superstes , & ubi charybdem hanc evāferis , perge.

Extractio hæc est dulcis, grata, & virium tantarum in Medicina, ut nullus fidem sit adhibiturus, qui expertus non fuerit. Fæces, quæ resederunt, retinent venenositatem, sed extractio solam medicinam, quàm experientia docuit esse remedium externum pro hominibus & pecoribus.

Vires. Si enim hujus medicinæ sumantur tria quatuorve grana, pellit lepram & morbum, quem vocant *Gallicum*, purificat sanguinem, dispellit melancholiam, & resistit omni veneno, & quicumque angustia pectoris, spirandique difficultate laborat, aut punctione laterum, tandem liberatur usu hujus medicinæ. Pluraque alia mirabilia operatur hæc * medic-

* Hæc medicamenta, quæ operationes suas non sensibili vi, ut cathartica, emetica, dia-

dicina, dum ritè & tempore suo adhibetur.

Pulvis ille flavus, de quo dictum antequam spiritu vini extractus est, tritus in lapide cale-
Liquor sulphuris antimonii.

G 6 factò,

diaphoretica, & similia perficiunt, sed insensibiliter spiritibus nostris spiritum universalem, quem secum puriorem deferunt, uniendo, naturam emendant, & sanitatem restitunt, non sunt adhibenda, nisi prius corpus saburrâ humorum peccantium sit exoneratum; aliàs gemmas has mittes in sterquilinum, ubi sordibus obrutæ lucere, & vires suas ostendere non poterunt: sunt enim quamvis universalia dici possent, propter virtutes eorum multiplices, topicis annumeranda, quibus juxta Galeni, omniumque passim Medicorum sententiam, generalia præmittenda sunt.

Tinctura de qua hîc sermo: præstat ea omnia, quæ Basilius hîc enumerat, si per aliquot tempus usus ejus continuetur, sicubi enim locum habet dictum illud, medicinæ adhibitæ juvant, continuatæ sanant, certè iis, quæ insensibiliter operantur, imprimis debet applicari.

*facto, imponatur * ovis ad duri-
tiem coctis, loco vitelli, qui exem-
tus est, ponaturque in loco humi-
do, vel penuario, solvetur pulvis
in liquorem flavum. Liqueor hîc*

Vires. admirabilis sanat omnia vulne-
ra recentia, si sub initium mol-
li plumâ indatur vulneri, & il-
lud stiptico, aut alio emplastro
præservativo circumdetur, o-
mnia vulnera recentia seu pun-
ctim, seu cæsim inflicta, hoc
liquore sanantur, sine putrefa-
ctione, inflammatione, aut ul-
lâ puris superfluitate, ita per-
fectè, ut meritò ei, qui cælum
& terram creavit, iis que talem
medicinam indidit, laudes gra-
tiæque reddantur.

In

* Ova quidem mollia semper, ut dicitur,
cautè, & molliter tangenda sunt; at in du-
ris istis etiam est quod te moneam; nisi
enim caveris exempto vitello pelliculam, il-
lam, quæ albumen ab eo dirimit, confringere,
miraberis balsamum tuum intra albumen se
recipere, & te magnâ ejus parte frustrari.

In omnibus veteribus , malignis , & corrosivis vulneribus utere hac extractione , seu balsamo antimonii , nunquam te in necessitate deseret , & ipse post me laudum ejus encomiastes virtutes ejus deprædicationibus , quibus exterius adhibitus beat mortales , lupus & * can-

G 7

cer

* Si chirurgi Authori nostro hîc fidem haberent , quanto studio sibi hoc balsamum compararent , quanto fructu , & quàm frequenter adhiberent . At ego fidem meam interpono , Basilium longè etiam infra laudes ejus substituisse , plura enim præstat , quàm ipse de eo deprædicat . Historiola una ex Observationum mearum medicarum centuriis desumpta , id confirmabit . Fœmina ætate quadragenaria , jam septem omnino annos in læva mamilla , magnos dolores patiebatur , quos tumor cum duritia comitabatur . Quos illa consuluerat Chirurgos & Medicos , uno ore omnes cancro eam laborare judicaverant , & laborabat cancro , etiam judicio Practici illius famosi , qui *Orschoti* , (pagus is est circa *Sylvam Ducis*) satis laudabiliter , & verò feli-

G 7

citer

cer ei cedunt, caries in ossibus,
ulcera maligna , à vermibus
cor-

citer in chirurgia versatur, & ingentem hominum turbam ad se trahit, is enim postquam tribus mensibus medicari huic morbo conatus fuerat, tandem non nisi membri ablatione hunc extipari posse, severè pronuntiavit. Fœmina potius omnes morbi dolores perferre pertinax, quàm tam ferali & ancipiti uti remedio, ad me venit: ego autem mamillam contemplatus prorsus inflammatam, duplo alterâ majorem, & copiam tenuiorum humorum ad vulnus affluentem, omnia prius experiri volui, quàm sinerem miseram perire: atque animum in hoc balsamum intendens, tentare num qui in aliis morbis promissa Authoris sui implevisset, hîc falleret. Ægræ itaque ore hiantè responsa præstolanti dixi, intra octiduum me pronuntiatum ecqua citra exstirpationis remedium affulgeret salutis spes, simul hoc remedium dedi, ut eo mamillam suam perungeret: res mira, intra biduum materia ad concoctionem pervenit, & justam consistentiam; bonæ ergo spei plenus adjunxi intrinseca, & extrinseca, quæ rei videbantur convenire remedia, atque duorum mensium spatium plenam sanitatem fœmina consecuta est. Ego autem non sine peculiari gaudio benedixi Domino, qui tantam virtutem huic balsamo largitus est

corrofa & perforata, eum fugiunt, revocatque pristinam fanitatem, & ei præparat apud se hospitium, quando fixitas ejus intrinsecus, & alia media convenientia extrinsecus ritè adhibentur. Vitrum antimonii duobus etiam modis à me in oleum reducitur distillatione, ut vocant per alembicum.

Sume vitrum prout ex minera ^{Oleum}
antimonii est confectum, subtili- ^{vitri}
ter tritum, extrahere per acetum di- ^{antimo-}
stillatum tincturam, postquam a- ^{nii.}
cetum abstraxeris, & edulca-
veris, addes spiritum vini, quo
extrahes tincturam, eamque be-
nè clausam in pellicano circulabis
mense integro: postea distillabis
*id singulari quadam * dexterita-*
te

* *Hoc opus, hic labor est; pauci admodum*
quos æquus amavit Apollo veri artis filii po-
tuere tincturam per alembicum transfundere.
Enchèresi quadam, ut ait Basiliius, opus est:
hanc

hanc annis plurimis quæsi, & tandem, Deo auspice, inveni, visne eam tibi per ænigma dicam? avidum te video; accipe magnum hoc mysterium. *Festina lente*, pingit Alciatus, & anchoræ Delphinum implicat. Existima hoc tibi, ut in omni vita, ita in hac re apprimè esse utile; *canis enim festinans* ut scis, *cacos parit catulos*: itaque te iterum, iterumque moneo, ut ei per junonem, bacchum, & vulcanum alas quidem præparandas cures, sed per animam tuam ne subito volare permittas, dum mercurio erudiendum, ut paulatim volatui assuescat; imo fune astrictum tene, ne instar avis cavêâ liberatæ, extra potestatem tuam constitutus, per ignorantiam propius ad solem accedat, & cum Icaro plumis adustis in mare præceps ruat: sed postea tempore suo ei fræna laxabis, ut evolet, atque perveniat ad insulas illas fortunatas, quò oculos intendunt omnes filii artis, & quò pervenerunt omnes, finem optatum & diu quæsitum adepti. Hic faciem depravas, & caperas frontem Philomathe, & tanquam si te hiantem, ostenso Tantalico pomo, deluserim, indignaris? quid faciam, ipsum te consulo: visne hic margaritas ante porcos projiciam, & omnibus exponam mysterium, quod tam sanctè solis tanto privilegio dignis artis filiis revelandum, majores nostri servaverunt, ipse tu nihil magis dolebis, meque execraberis si fecero.

*te per se sine additione, & acci-
pies mirabilem, gratam, & dul-
cem medicinam. In forma olei
rubri, ex quo deinde lapis ignis
formatur. Hoc oleum est quin-
ta essentia, quæ summum est,
quod de antimonio scribi po-
test,*

Intelligunt me, qui artem intelligunt: qui-
que sunt Chymici, iis viam aperui, quam
si diligenter calcaverint, pervenient quò ten-
dunt. Mihi nemo tam clarè revelavit; sed
scripta authorum legendo, strenuè laboran-
do, & sine defatigatione aut desperatione Deo
confidendo (quod precatationis genus est effica-
cissimum) tandem impetravi, quod habeo.
Stude & tu, & curre, ut comprehendas:
qui enim novit tincturas reddere volatiles, jam
admissus est in penetrabile ipsum, & conclave
artis Chymicæ; eadem enim est ratio omnium.
Perlege fabulas, scrutare ænigmata, conside-
ra parabolas omnium sapientum, omnes huc
tendunt, omnes idem dicunt: compara cum
hoc meo ænigmate, aliorum parabolas, &
hoc cum illis: ut intelligas, quantum ego
claritatis in omnibus addiderim, & quàm fa-
cilem tibi straverim viam ad sapientiæ illa
templa serena.

test, ut etiam in superioribus
meis scriptis, in quibus bre-
vem feci declarationem anti-
monii, invenitur, in quibus
indicavi quatuor instrumenta
requiri ad præparationem ejus,
& quintum in quo vulcanus
fixit domicilium. Intellige
quatuor præparationes fieri o-
portere, antequam perfectum
sit, & quintum est utilitas, &
ordinatio operis in corpore
hominis. Primus labor est *Cal-*
cinatio, & *liquefactio in vitrum*
Secundus est *digestio*, per quam
extractio perficitur. Tertius
est *coagulatio*. Quartus est *di-*
stillatio in oleum, in qua pri-
mum subtile à non subtili se-
paratur, & post eam separatio-
nem sequitur *fixatio* per ulti-
mam coagulationem, per quam
tandem materia ad pellucidum
ignitum lapidem reducitur;
qui ut in metalla operetur,
dein

dein fermentari debet propter proprietatem suam penetrativam : at non tantum , quantum lapis ille vetus Philosophorum , quia non universale est , sed tantum tingit particulariter , de quo sub finem plura dicentur , ubi de lapide ignis tractabitur.

Hoc , de quo locuti sumus ,
distillatum * oleum , omnia efficit ,

* Ni Basilium nossem , hîc eum pariter tecum agyrtam agere , vel circumforaneum Medicastrum putarem : sed res ipsa mihi toties pro eo locuta est , ut religio mihi foret de promissis ejus tantillum ambigere ; quæcunque enim expertus sum (pauca autem hoc libro continentur , quæ expertus non fuerim , nam ipse mihi ab initio Doctor , amicus fuit , & patronus) adeo supra promissa ejus inveni efficacia , ut parcus mihi videatur fuisse in declarandis medicamentorum viribus , ne dum illa laudaret , se nimium videretur commendare. Non suscipiam tamen hîc vicarias ipsi partes , qui non credit , experiatur , & sciet : quem sua ab experiendo deterret incredulitas ,
jam

jam fructibus ejus carendo, satis magnas dedit peccati sui poenas. Est enim oleum hoc, si tempore suo ritè usurpetur, medicina verè universalis. Adverte, quæso, quid dicam, *si tempore suo ritè usurpetur*, id est, purgato prius corpore ab humoribus crassioribus & crudis, adhibitisque, ut me adhuc monere memini, medicamentis generalibus; est hoc oleum medicina universalis ad sanandos omnes morbos sanabiles: non enim eò dementiæ adegit Chymicos medicamentorum suorum bonitas & virtus, ut non existiment aliquos morbos esse non sanabiles. Quis enim restituat membrum aliquod principale jam putredine absumtum? nolo tamen ut omnia existimentur Chymicis hisce nostris remediis insanabilia, quæ passim pro talibus vulgo jam sunt condemnata; humorem verbi gratiâ christallinum, quem toties ablatum restitui, quis non judicabat, reduci non posse? sed de hoc & similibus alius erit scribendi locus. Modò de medicamento hoc, quod omnis generis febres, etiam opprobrium illud vetus Medicorum, *quartanam* sanat, & in chronicis omnibus mirabiles edit operas, unicum dabo ex observationibus meis experimentum. Anno 1665. puella unius & viginti annorum hydropè in enormem distenta crassitiem auxilium à me, ego pro illa ab hoc petebam medicamento. Dabam ei enim nihil aliud, quàm
bis

cit, quæ Medico scitu sunt necessaria, quibusque ei est in curatione sua opus. Dosis ejus ante coagulationem sunt grana octo, sumpta cum vino mero: hominem facit rejuvenescere, liberat omni melancholiâ, & quidquid in hominis

cor-

bis de die hoc ipsum medicamentum, cui ad-
jungebam quotidie clysterem: & intra dies
vinti tantum sudavit, ut corpus mediâ ulnâ
attenuaretur; intra, quod dixi, viginti die-
rum spatium urinæ etiam reddebat isto tem-
pore ab eodem medicamento provocatæ non
parum, sed sudor erat admirabilis.

Nota autem, amice Philomathe, si fortè vel
ipse conficias, vel ab alio confectum recipias
hoc oleum, illud non imitari aliorum diapho-
reticorum in operando consuetudinem, quæ
usurpata, prima dosi provocant sudores: si
namque corpori ingeratur obstructo humori-
bus, prima dosi nihil agit, quàm blandè vias
aperire sudoribus, alterâ die sudores lentè &
molliter educit, tertiâ die sudatur; quartâ au-
tem, & aliis deinceps natatur in aquis, ut ipsæ
tandem per lectum distillent in pavementum.
Opus hîc est Medico, nec clava Herculis mul-
tum proderit, si non in manibus sit Herculis.

corpore accretionem & augmentationem accipit, ut crines & ungues decidunt, & renovatur homo ut Phœnix (si quidem commentitia hæc avis, quæ tantum exempli gratiâ à me adducitur usquam terrarum invenitur) innovatur per ignem. Et hæc Medicina non magis igne comburi potest, quàm plumæ Salamandri istius incogniti: consumit enim omnia symptomata in corpore humano, ut ignis consumens, cui meritò assimulatur, fugat omne malum, & expellit omne id, quod aurum potabile potest expellere. * Astrum solis solum

* Nemo hîc prodigè aut temerè aurum suum profundat, dum audit de astro solis, neque discrimini se exponat, ut cum mercurio vulgari periculosa ineat certamina. Lucet in mundo chymico sol alius, alius Jovi famulatur mercurius. Non tamen aurum chymicus hîc sol est, aut mercurius; sed auri omni præ-

lum omnem medicinam mundi excellit, quando ritè præparatur ad perfectam fixationem: astrum enim solis, & astrum mercurii ferè oriuntur ex uno matris suæ sanguine, & ex una origine vivificæ sanitatis.

Jam neminem sollicitum habeat, ne hoc oleum antimonii cum aceto distillato, & postea cum spiritu vini quàm purissimè, & subtilissimè extractum, & ulterius per vulcanum, quàm potest maximè, exaltatum, fortè aliquâ ratione purget, aut frequentes excitet secessus, aut alterationes aliquas faciat: nequaquam enim ista efficit, sed tantummodo per sudorem, urinam, & salivam
ad

præstantior, omni mercurio, etiam fabuloso, qui mortuos revocabat ad vitam, potentior: est aurum & argentum vivum Philosophorum, quæ hic tangit Basilii: sed nos agimus, agamusque tantùm de antimonio.

ad stuporem expellit radicem morbi, & instaurat quicquid symptomate aliquo corruptum est.

At vulgare vitrum antimonii subtiliter teritur, deinde sex grana vel plura secundum vires naturæ, modico vino in calore per noctem imponantur, mane relicto pulvere * vinum de-

* Atque hoc est vulgare vomitorium, seu vinum emeticum, quo nunc passim omnes circumforanei utuntur, nonnunquam felici, nonnunquam contrario, semper ambiguo successu; quod partim à Medico, partim à medicina proficiscitur. Miserat, ut historiæ narrant, Georgius Castriotus Epirotarum Rex, Mahometi Turcarum Imperatori, id sæpius efflagitanti, tot mirabilium patratores gladium suum, quem cum Turca ex fœdere remitteret, neque se videre in eo quicquam singulare, diceret. Respondit Castriotus gladium quidem Scenderbechii misisse, sed non Scenderbechii brachium, quo gladius ille animabatur, ut miracula tanta patraret. Ita pleræque Medicinæ Chymicæ, præsertim aut mortuæ,

tuæ, aut, quod deplorandum magis, mortis sæpe causæ sunt, quando non animantur periti Doctoris manu, qui noverit eas tempore & loco administrare. Quæ ab ipsâ medicina petitur infelicitis successus causa, est, quod nimis adhuc imprægnata sit proprietatibus mercurialibus, ut benè hîc annotat Basilius, quas ego soleo modo, qui sequitur, corrigere.

Recipe vitri antimonii purissimi uncias quatuor: boracis Venetæ unciam semis, simul fundas, quod cum arte factum est, consequeris vitrum viride & pellucidum instar Smaragdi, hoc tere subtiliter affunde ei vinum Gallicum, itaque calidum quiescat aliquot diebus. Ex hoc vino da ægro ab una ad binas uncias secundum ætatem, corporis habitum, vires, & cetera, vel naturalia vel non naturalia, quæ prudentia Medici semper in consilium adhibet, dum de vitâ vel nece alicujus sedet arbiter. Hoc vinum emeticum sine periculo, quod quidem à medicina sit, porrigi posse ægrotantibus, me certissima medicorum magistra docuit experientia, & hoc præterea: cum vinum pulveri superfusum fuerit exhaustum, si affundas rursus novum, illud iisdem imbuendum viribus. Hîc enim antimonium etiam id ostendit, quod in eo est mirabilium omnium admirandum maximè, quod in exhaustos contineat in se thesauros, & quamvis ex eo sumas, vires ejus non imminuas: quod &

decantatur , & clarum bibitur ,
purgat per aliquot secessus , &
sæpe etiam vomitum movet per
mercurialem immaturam pro-
prietatem, quæ adhuc vitro in-
hæret, prout quisque intelligens
Medicus facilè judicabit, & ul-
terius examinabit , quomodo
hoc vitrum , dum eo purgare
vult, examinandum , & secun-
dum Justitiam sit administran-
dum ; obligat enim plures ho-
mines ad inquirendum ; solus
namque ego omnia propter
brevitatem temporis indagare,
& pervestigare non potui, tu te
operi isti accinge , & post me,
imo mecum laudaberis , & ego
te, si quid amplius inveneris ,
his meis scriptis laudo , & lau-
dabo è sepulchro , quod mihi
destinatur, quamvis corpore sis
mihi

in erogando aceto suo , & in aliis , quæ
Harpocratis sigillo subjiciuntur , stupendum
est miraculum.

mihi ignotus, nec ullam tecum, quippe fortè nondum nato, disputationem instituerim.

Vitrum antimonii vulgare ^{Aliud oleum antimonii.} etiam per additionem distillatur in oleum laudabile & salutare, quod sine periculo, summâ utilitate in epilepsia adhibetur, ut paulo post docebo.

*Vitrum teritur, quàm fieri potest tenuissimè, deinde ei affunditur omphacium, atque ita in cucurbita, quæ plani sit fundi, benè lutata aliquot diebus digeritur, mox succus omnis abstrahitur: postea cum sacchari clarificati pondere duplo spiritu aceti benè madefactum tere, atque retortæ impositum, in nomine Altissimi distilla, in fine igne vehementi, & acquies oleum rubicundum; quod ad perspicuitatem usque cum spiritu vini est * clarificandum. Hu-*

H 2 jus

* Dum ait, spiritum vini ad perspicuitatem

H 2 tem

jus usus, in parva quantitate
 adhibitus, inventus est utilissi-
 mus: huic oleo paululum spi-
 ritus salis adjungitur, & subtili
 præparatæ calci auri affundi-
 tur, quæ antea cum aqua sua
 præparata (quod quâ ratione
 conficiatur, in aliis scriptis
 meis jam docui) alembicum
 transcenderit, tantummodo
 * tincturam auri arripit, & cor-
 pus

tem usque clarificandum: admonitio est bre-
 vis, sed operæ non exiguæ. Id enim vult, ut
 oleum istud trans alembicum agatur, cujus
 rei significationem & cheiragogiam] te jam
 supra docui.

* Putasne intelligis, quæ legis Philochy-
 mice? non intelliges, nisi vel divinitus tibi
 Philippus, vel humanitus Oedipus appareat,
 qui modum tincturam hanc conficiendi cla-
 riùs edoceat. Difficultas ænigmati in eo est,
 quod omnia menstrua, quibus tincturæ ex-
 trahuntur, ipsa colore ut careant, necesse sit;
 id ni sit, qui scire poteris, an rei tincturam
 consecutus sis, an eam tantum, quam affudi-
 sti,

sti, retraxeris? Non te hîc longis detinebo
ambagibus, sed quasi manu ducam indicando
quomodo hunc processum anno millesimo,
sexcentesimo sexagesimo quinto instituerim,
& si quid inde attendendo, & præcedentia cum
præsentibus, & hæc cum iis, quæ sequuntur,
conferendo, utilitatis haurire possis, dilata
cordis sinum, nequid in terram effluat. *Oleum*
illud rubrum, quod jam jam dictâ operatione
acceperam, rectificabam per retortam, & conse-
quebar oleum album acidi, sed grati saporis;
affundebam ei spiritus salis partem mediam:
ponebam in phiala, ut bini hi spiritus se conjun-
gerant, postquam mense integro sic digesseram,
distillabam eos simul tertio per retortam ad ma-
jorem eorum conjunctionem: tum superfun-
debam eos calci auri (cujus conficienda metbo-
dum in aliis Basilii scriptis reperies) deinde
ponebam hæc simul in digestionem: mense elapso
tingebantur colore fulvo ad rubedinem vergen-
te admodum saturato, effundebam tincturam
molliter, eique in retorta repositâ blandè hu-
morem abstraheram, ut pulvis rubicundus resi-
deret in fundo: edulcorabam eum aquâ di-
stillatâ, atque iterum spiritu vini tincturam
extrahebam, tum reddebam volatilem draconem
istum, dabam caudam ei suam devorandam,
sex integris mensibus, & consequabar tinctu-
ram dulcissimam & gratissimam, cujus grana
decem vel duodecim exhibita ægrotis sudo-

rem provocant, vires confortant, & ne intelligentem verbis obtundam, in morbis omnibus tum corporis, tum aliis, est medicina universalis.

Cum hîc omnium tincturarum præstantissimæ inciderit mentio, semel Chymicum docebo, quod illi ubique erit usui. Plurimum scilicet referre, quo quæque tinctura extrahatur menstruo: non enim sufficit, quæ erronea multorum est opinio, ut corrosivitate careant, ac sint dulcia menstrua: sed oportet, ut peculiaris sit iis amicitia & convenientia cum mercurio corporis, cui superfunduntur, ut verum & syncerum sulphur ex illo extrahant. Exemplo te docebo, quid velim clariùs. Aqua distillata tincturam extrahit ex sulphure, quod per acetum distillatum ex vitro antimonii factum est: at si jam purum ab impuro separatum esse tibi persuadeas, falleris: aqua enim ista sal quoddam imbibit, quod tincturam inficit; at spiritus vini rectificatus ejus proprium est menstruum, hoc enim sulphur ejus volatile solummodo assumit, nullumque habet cum sale commercium.

Idem evenit in tinctura corallorum, quæ spiritu vini super cortices aurantiorum distillato extrahitur; hîc enim synceram corallorum tincturam non consequeris, quia per hoc menstruum purum sulphur à corpore coral-

corallorum non separatur ; eumque errorem in plurimis experientia mihi detexit, quæ optima esset magistra, nisi didactum in hac arte exigeret, sæpe nimis pretiosum. Sed ut cum tinctura, unde hic omnis fluxit sermo, concludam ; nemo existimet hanc esse aurum potabile Philosophorum : Hic enim error in Philosophia esset maximus, & ansam daret Sophistis sua, ut solent venditandi supra veritatem. Licet enim pretiosissima sit tinctura, & tinctura auri, colorem tamen ejus solummodo assumpsit, pondus ejus, quod auro potabili proprium est, non hæreditavit. De hac potabili medicina non est hic agendi locus, ne transgrediar, quos mihi ipse circumdedi terminos commentandi super curru triumphali antimonii, quem illi Valentinus noster Basilius construxit verè magnificum. Aliàs dicendum mihi foret, quomodo sol præparari possit per venerem & vulcanum, ut spatio duarum horarum se resolvat in mercurium unitum cum baccho, relinquens fæces exiguas, quod mercuriale menstruum iterum ab auro resoluto separatur ; & ita acquiris liquorem ponderis gravissimi, qui deinde nunquam ad priorem consistentiam reduci potest. Quam operationem curiosis quibusdam philochymicis ostendi. Sed de his aliàs alius dabitur dicendi locus.

pus intactum relinquit. Cum hæc fermentatio est facta, opus mihi foret ingenti chartarum mole, ut omnia naturæ arcana declararem, quæ præter omnem hominum opinionem hac medicina efficiuntur.

Tantum id Medico inculco, ut ea, quæ propono Philosophicè consideret, laborem arripiat, & præparationem perficiat, & perducatur ad usum, & ipsemet quotidie plus laudis inveniet, & plures operationes ex eo discet, quàm ullus ei aliorum Medicorum potuerit præscribere.

Ubi antimonium eò perduxisti, & rectè perfecisti, in quo prudenter agendum, resque fusè & profundè perpendenda, ut labore experientiam acquiras, tum te magisterium ejus affecutum esse, quod paucis admodum notum, vel communi-

municatum est, jactare poteris.

Hoc magisterium mixtum *Vires.*
cum solutione seu tinctura cor-
rallorum , & exhibitum cum
aqua cordiali mira efficit in
morbis , qui purificando san-
guinem curandi sunt , & quid-
quid tibi offeretur , in quo san-
guis accidenti aliquo corru-
ptus est , hoc magisterium sa-
nat , cor exhilarat, castitatem ,
probitatemque promovet , &
hominem ad rem omnem ,
quam aggreditur , aptum red-
dit, & idoneum.

Pro omnibus hisce benefi-
ciis Conditori, Conservatori-
que rerum omnium semper ex
intimo corde gratiæ agendæ
sunt, quod creaturas suas, cor-
pore & animo infirmas , tantâ
misericordiâ respexerit , no-
bisque media suppeditaverit ,
quibus utrique morbo mederi ,
& in omni necessitate sola-
tium,

tium, subsidium, & perfectum
auxilium consequi possimus.

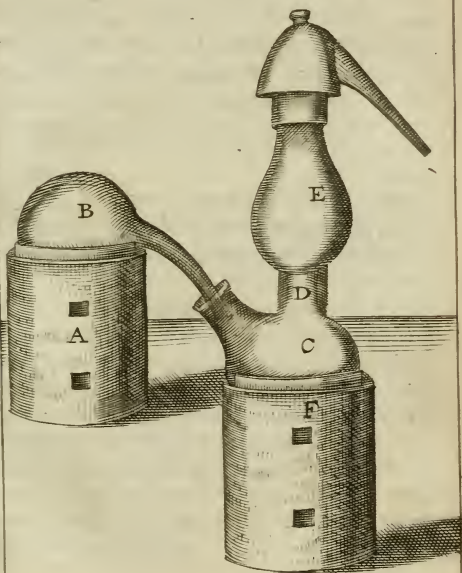
Nunc in animo est pergere,
& de arcano antimonii quæ-
dam, sed summâ cum brevita-
te dicere.

*Arca-
num
antimo-
nii.*

*Recipe antimonii subtilissimè
pulverisati partem unam, & sal
* armoniacum sic dictum, quod
ex Armenia adferatur, etiam
pulverisatum, misce, † retortæ im-
pone, & simul distilla, & ei, quod
distil-*

* Antimonii & salis armoniaci ana par-
tes æquales sumendæ sunt, quod Basilii vo-
luisse videtur, sed nescio quomodo oblitus
est dicere.

† Ut unâ eademque operâ distilletur ac
sublimeretur sal armoniacum simul cum anti-
monio fieri posset instrumentum, quale hîc ti-
bi, partes ejus describendo, totum depingam.
A. est Furnus. B. Retorta. C. Recipiens.
D. Apertura in recipiente cum tubo medio-
cri, cui apponi posset alembicus E. Furnus est,
F. qui mediocri suo igne ea, quæ incidunt in
vas recipiens sublimat ad alembicum E. At-
que

distillando provenerit , affunde
aquam pluviam vulgarem distil-
latam , sed antea calefactam , &
salem omnem dulcorando aufer ,
ut nulla acrimonia remaneat , &
antimonium apparebit plumarum
instar purarum , & albarum relu-
centium , sicca eas subtili calore ,
& vitro circulatorio , seu pelica-
no impone , spiritum vitrioli bo-
num , & quàm optimè rectifica-
rum affunde , & circula , donec
benè * conjunctum , & unitum sit,
dein-

que ita materia , quæ ex retorta B. distilla-
tur per ignem furni F. statim sublimatur ;
quod non hîc tantum , sed in omni sublima-
tione potest esse usui.

* Hæc unio tam arcta esse debet , ut di-
stillando , alterum sine altero non transeat ,
aliàs oleum tuum perdidisti & operam. Quan-
ti hæc unio sit in Chymia momenti , norunt ii
optimè , qui res duas tantummodo confun-
dendo , mira se putant effecturos , at postea ,
fallente eos experienciâ , discunt , quid inter
unionem & confusionem intersit ; res enim
confusæ nihil accipiunt virium , quod iis an-
tea

Triumphus Antimonii. 181

deinde simul distilla, spiritum vini affunde, & iterum circula, tum fiet separatio, facibus ad fundum subsidentibus, eas separa, sed arcanum permanet mixtum cum spiritu vini, & vitrioli: quando

H 7

jam

tea non inerat; at unione, nescio quis rebus ingeneratur spiritus, qui ea præstat, quæ numquam homini venissent in mentem inde potuisse existere. Adverte hîc in generatione animalium (quis crederet!) ex unione elementorum generari posse visum, gustum, tactum, & tot animalium potentias, quæ nulli elementorum insunt, & tamen ex unitis emergunt: si quando contingat, ut aliqua tinctura se menstruo univisse videatur per digestionem, & postea separetur, id ideo fit, quia non legitimè celebratum est matrimonium, nec perfectâ debito modo est unio. Id quod in tinctura solis & antimonii non semel videbis accidere.

Instrumentum quo ego tincturas meas conjungere, & in individuum societatem copulare soleo, postea in hoc ipso libro depictum reperies. Id in spiritu vini notandum est, quod in aliis menstruis non ita accidit, quod rebus aliis facillimè unitur, & iterum levi artificio ab iisdem separatur.

jam hoc arcanum iterum recti-
 ficas, una ejus guttacum aqua
 rosarum exhibita, plus valet,
 quàm olla plena decoctionis
 herbarum, excitat orem com-
 edendi, corrigit stomachum,
 & quod in eo est malignitatis
 concoquit, pellit tristitiam &
 melancholiam, probum efficit
 sanguinem, bonamque dige-
 stionem; in suffocatione matri-
 cis, & passione colica, quòd
 utramque mirè sedet, thesauri
 instar habet pretii inæstimabi-
 lis, & laudem meretur non fa-
 cilè verbis explicabilem:

*Elixir
 antimo-
 nii.*

Post arcanum antimonii or-
 dine sequitur * *elixir* ejusdem,
 quod hac ratione conficies.
*Sume in nomine Domini, bonam
 mineram antimonii, tere subtili-
 ter,*

* Hic processus ut facilis est factus; ita fa-
 cilè à nobis præteritur, ne prurigne potius
 scribendi, quàm obscura illuminandi calamus
 sumere videamur.

Triumphus Antimonii. 183

*ter, & sublima cum media parte salis ammoniaci, quicquid sublimatum fuerit, impone retortæ vitreæ, & ter distilla, post singulas distillationes feces separando, tandem sal armoniacum aufer dulcorando, & materiam antimonii, probè clausam, reverbera igne moderato, non nimium pellendo, donec fiat instar terræ cinnabaris, quo factò affunde acetum forte vini distillatum, & extrahe ejus rubedinem, acetum abstrahere, donec remaneat pulvis, quod fieri debet in balneo mariæ, deinde extrahe cum spiritu vini, ut feces separentur, & habebis extractionem claram & puram. Hoc peractò, impone hunc spiritum vini cucurbitæ unà cum extractione, appone nonnihil tinctura corallo-
rum, & quintæ essentia rhabar-
bari, & exhibe dosin trium, aut
quatuor guttarum. Efficit mol-
les secessus, & purgat sine
ven-*

ventris torminibus , siquidem præparando benè processeris , efficit sanguinem agilem , & iis apta est medicina , qui desiderant molliores secessus.

Hîc mirabitur fortè Medicus aliquis , quâ fieri possit , ut hæc medicina sedes efficiat molliores , cùm antimonium materia sit vehemens & dilacerans , eique adjungatur rhabbarum , quod per se etiam vim habet purgandi : parcat hîc admirationi , quæso , & sciat antimonii vim illam venenatam purgatricem hac præparatione ita mortificari , ut nihil apprehendere , vel expellere possit ; sed simulatque ei purgans aliquod ex simplicibus adjungitur , illud ipsum secundùm vires naturæ suæ fungitur aperiendi & purgandi officio ; antimonium verò præparatum

tum * nihil quicquam negotii habet cum stomacho, ut inde fordes expellat, sed acquirit per medicinam purgantem quasi campum apertiore, ut sine impedimento alio quodam modo operetur, atque ut videat, imo ut quærat viam sine impedimento id melius efficiendi, ad quod ordinatum & præparatum fuit.

Hîc fidem exigo ab omnibus cùm nulla me subigat necessitas, ut minus vera scribam; hoc eo modo præparatum elixir penetrat purgatque corpus, quoniam admodum antimonium penetrat aurum, illudque liberat

* Nota hîc iterum iterumque cathartica Galenica vires quidem habere humores educendi, sed non habere corrigendi. Chymica autem pollent utraque facultate, & certè, non quantum educit sit, refert, sed quantum sanatum: quod potius occulta facit Chymicè, præparatorum medicamentorum occulta potestas, quàm publica illa purgandi violentia.

rat ab omni impuritate. Quod si fusè velim omnes vires virtutesque ejus commemorare, precibus mihi Deus cæli exorandus foret, ut me dignaretur vitâ longiore, quò possim mirabilia ejus laudare, altius investigare, & secundùm veritatem aliis communicare, ut mecum rapti in admirationem, Creatori suo publicè reddant pro tanta dignatione gratias.

Quò autem mihi propositoque meo satisfaciam, postquam semel incepti, describo hîc virtutes antimonii, quantum eas experimentis assequi potui: id, quod me etiamnum latet, silentio prætereo; nec enim me decet de rebus ignotis, nec adhuc experimento cognitis ferre judicium, sed ea aliis judicibus, commendo, qui studio & labore in eo quid profecerint. Nec enim
quis-

quisquam unus in antimonii viribus cognoscendis ita expertus est, ut nihil restet discendum, tum propter vitæ brevitatem, ut antea dixi, tum vel maximè, quia quotidie novi quid in eo invenitur.

Sciant ergo homines antimonium non tantum aurum purgare, mundare, & ab omni peregrina materia, omnibusque aliis metallis liberare, sed idem efficere vi sibi innata in hominibus, & pecudibus. Ut hoc rudi experimento probem. Si pater familias aliquam pecudem, verbi gratiâ porcum, saginandam, seponere proposuerit, ille diebus duobus tribusve, antequam id aggrediatur, det illi commodam dosin antimonii crudi, qualis est dimidia drachma, cibo permixtam pro porco, ut illum eâ ratione purget, quo
acqui-

acquirit non tantum appetitum comedendi, sed citius accrescet, & pinguescet, & si quo morbo laboret vel circa hepar, vel circa alias partes, vel etiam lepra porcorum, efficiet antimonium, ut lepra exsiccet, & expellatur.

Pingue quid, & rusticum quidem sonare videtur hoc exemplum, auribus præcipuè potentum; propositum tamen volui, eo tantummodo fine, ut privati & laici, quorum cerebra ad subtiliorem illam Philosophiam à natura non sunt fabricata, oculis suis in ipso opere videre possint veritatem ejus, quod circa hoc proposui, ut & scripta mea alia, in quibus paulò subtilius de his locutus fui, tantò certiore fidem inveniant: non tamen author sum cuiquam, ut hominibus ejusmodi ex crudo antimonio medic-

dicinam præbeat, multò enim duriores cibos muta animantia stomacho concoquunt, quàm tenera complexio hominum possit digerere, quapropter is, qui antimonio rectè & cum fructu utetur, prius ejus præparationem calleat, deinde dosin noscat, quæ juvenibus, quæ senibus conveniat; quantum robustis, quantum imbecillis sit exhibendum, in quo non minimum artis hujus consistit mysterium, ignoratione cujus plus nocebit, quàm proderit imprudens Medicus.

Prolixæ scriptionis foret exemplis confirmare singula, abruptam ergo sermonem hunc, & transibo ad aliam antimonii præparationem, & fixitatem ejus describam, quæ se habet instar vini, cui spiritus subtra-^{De}ctus, & à corpore separatus est, ^{fixitate} ^{nativitate} ^{nii.} hic spiritus corpus hominis calefa-

lefacit intrinsecus, at si extrinsecus circumponatur, omnem calorem partis inflammatae ad se trahit: contra verò cum ex vino acetum factum est, illud refrigerat tam intrinsecus, quàm extrinsecus adhibitum: quamvis tam spiritus, quàm acetum ex eadem stirpe provenierint, & ex eadem radice orta fuerint.

Ratio hujus diversitatis est, quod acetum fiat per solam digestionem, per quam sequitur putrefactio vini, unà cum vegetabili fixatione: contra verò spiritus vini fit separatione per distillationem, seu vegetabilem sublimationem, quæ spiritum reddit volatilem. Simili quoque ratione antimonium præparatur, & secundum præparationes diversas, diversos habet effectus, & diversimodè nobis communicat dona sua, quæ

quæ humano intellectui vix sunt comprehensibilia. Fixitas autem ejus, de qua hîc ago, hoc modo præparatur.

Recipe antimonii quantum li- ^{Tulorū}
bet, tere subtiliter, impone pul- ^{fixus}
verem cucurbitæ, & affunde aqua ^{antimonii.}
fortis tantum, ut superstet lati-
tudine sex digitorum, ponatur in
calore subtili decem diebus benè
lutatum & clausum, ut extraha-
tur: hanc extractionem puram
& claram per decantationem ef-
funde, eamque filtra, ut omnibus
fecibus & impuritatibus libere-
tur, tum extractionem vitro im-
pone, & omnem aquam fortem
extrahe per distillationem in cine-
ribus, vel arena, manebitque in
fundo pulvis antimonii flavus &
siccus: huic affunde aquam plu-
viam distillatam, ponaturque in
simili vitro in calore moderato,
& consequeris extractionem ru-
bram, hanc iterum filtra, & per
bal-

balneum marie leniter distilla aquam pluviam, manebitque pulvis rubicundus; huic denuo affunde acetum distillatum forte: hoc acetum contrahet cum tempore colorem rubrum instar sanguinis, & deponit faeces: hoc acetum iterum distilla, iterumque remanebit pulvis rubicundus: hunc pulverem reverterbera operatione nunquam intermissâ tribus continuis diebus igne aperto, tum demum illi abstrahere tincturam per spiritum vini; faeces remanent, eas separa à tinctura.

*His omnibus tanto labore perfectis, separa iterum spiritum vini, distillando per balneum marie, remanetque pulvis * fixus, rubicun-*

* Prostat in officinis antimonium diaphoreticum, sed quod hîc nomine pulveris antimonii fixi indigitant, argento non est venale, nec auro, tanto virtutes ejus superant intervallo omne id, cujus vulgus fit particeps. Frustra tantâ attentione, tantoque studio
(nam

cundus, qui admirabiliter operatur. Dosi mediæ drachmæ ter de die sumptus, mane scilicet, meridie, & vesperi, vel sæpius; non enim nocet homini, expellit omnem grumofum sanguinem ex corpore, diutius sumptus aperit securè periculosa omnia apostemata, eaque expellit, radicaliter curat morbum Gallicum, crines novi, facit, ut crescant, & renovat notabiliter totum hominem.

Cùm jam docuerim conficere pulverem fixum antimonii, atque extractionem prorsus commodam ad usum, jam eo relicto

I discursus

(nam iis inter præparandum hunc pulverem opus est accuratissimis) intenderet operi huic Philosophus; si hæc tantorum effectuum mysteria manibus tractarentur vulgaribus, aut pretio fierent venalia: is cui contigit fixus hic pulvisculus, utatur eo in Chronicis morbis, præcipuè ubi sudores sunt excitandi, & effectus videbit, unde gaudeat, si ipse in se usus fuerit; unde glorificetur, si in aliis.

discursu, breviter de floribus antimonii agere proposui, qui multis modis preparari possunt.

De his verò * maxima pars
ne-

* Quantis Basilii temporibus Chymia impetita sit calumniis, patet ex tot reliquiis scriptorum, quibus & Theologi quidam, imprudenter judicantes, quæ non intelligebant, & Politici, non multò illis prudentiores libros suos infamaverunt, dum iis, qui rem penitus examinaverunt, occasionem præbent existimandi eos non majore circumspectione ceteras censuras suas plerumque detonuisse in innoxios. Eos hîc non noto, qui circumforaneos Sophistas quosdam, artis nobilissimæ prætextu scelera sua tegentes, & magno nomine magnas fraudes populo obtrudentes, coarguerunt: est enim genus hoc hominum non tantùm coarguitione, sed etiam supplicio dignissimum: sed quid, quæso, boni meruêre, si nomine eorum abutantur mali? cur ars certissima, & tam salutaris, quàm utilis proscribitur, quia homines reperiuntur, qui non arte, sed artis nomine & umbrâ abutuntur. Sed nolo hanc pertexere apologiam, ne fortè in me ruat, quæ calumniæ maxima causa fuit, invidia, dum ita lamentantem, & suos

suos armantem audio Basilium, est quod plaudam temporibus nostris, quibus jam nonnihil evanuit densissima illa nubes, quæ tanta disjiciebat tonitrua. In officinis jam prostant medicamenta, ut ajunt, chymicè præparata, ipsi illi, qui se vel maximè Hippocraticos dici volunt, vix audent Chymiam damnare, & subinde in usum revocant, quæ ab arte chymica profecta esse, negare nequeunt. An tandem appropinquant illa tempora, quibus adveniet Helias artista, mysteriorum majorum revelator? quem tam dilucidè variis in locis *μαντῶδες* venturum prædicit Paracelsus. Operæ pretium fortè erit ad solatium oppressorum discipulorum Basilii adferre aliquot Paracelsi loca, quibus Heliae, tum nondum nati; prædicit adventum; quæ si commodè quis, ut cetera viri illius dicta sumenda sunt, interpretetur, nihil in iis deprehendet absurdi; nisi ostendere velit absurdam stupiditatem suam, vel sceleratam invidiam. Libro ergo de mineralibus cap: 8. ita scribit. *Quod vilius est Deus patefieri sinit, quod autem majoris momenti est, vulgo adhuc latet, usque ad Heliae artista adventum, alii legunt, usque ad artem Heliae, quando is venerit.* Et iterum in libro mineral. tractatu primo. *Verum quidem est, inquit, multa in terris adhuc latent abdita, quæ juxta cum aliis ignoro. Nam hoc scio Deum deinceps mirabilia multa patefactu-*

I 2

rum,

neque discurrere , neque respondere potest , quia processus talium operationum non didicerunt , minima autem pars , nempe discipuli , apostoli , & sequaces artis Spagyricæ scripta mea pluris facient, dili-

rum , & multò plura in lucem producturum esse, quàm antehac nobis omnibus cognita fuerint. Hoc item verum est ; nihil est absconditum , quod non sit relegendum : ideo post me veniet, cujus magnale nondum vivit, qui multa revelabit.

Consolare , consolare ergo Philochymice, & præpara viam Helixæ isti , qui felicia adferet tempora , & plura revelabit, quàm antea majores nostri propter iniquitatem temporum & invidiam ausi sunt detegere. Quisquis es in hac arte versate, aliquod ad hanc felicitatem confer symbolum , & quam medicinam mundus propter prædominantes malos humores capere totam simul non potest , demus per epicrasim, ut paulatim convalescat, & veniant Helixæ tempora, (*aquæ enim artes, addit Theophrastus Heliam habent, ac de cetero intelligitur*) quando liceat de his liberius loqui, & sine persecutione impiorum, apertè prodesse proximo. Hæc lege, intellige, consolare.

diligentiùs legent , & prudentiùs de iis iudicium ferent. Hoc tamen te præmoneo , mi discipule , & apostole , si vis imitator meus esse , tolle in principio crucem tuam , & paterere , prout ego passus sum : disce persecutionem tolerare , uti ego eam tuli , labora , prout omnes majores nostri mecum fecerunt , precibus continiis instans , & pulsa aures Domini Dei , & sis patiens , & laboriosus sine tædio , nec te deferet Altissimus , qui me clementer exaudivit ; quare ei singulis horis gratias ago , quemadmodum oculi mei lachrymis oppleti testantur . Sed ut pergam in instructione mea de floribus *Flores antimonii.* antimonii , sciendum est , veros antimonii flores non uno , sed variis modis posse præparari , quod neminem latet Spagyrorum . Sunt qui eos mistos

cum sale armoniaco agunt per retortam, deinde reddunt eos dulces, auferendo salem armoniacum, hosque magni faciunt; sunt etenim hi flores pulchri albique coloris. Alii instrumenta peculiariora ad hoc habent præparata cum cavernis ventosis, per quas antimonium aërem recipere, & sublimari potest. Alii eos sublimant igne forti, imponendo tres alembicos sibi invicem, & unâ eademque operâ conficiunt flores albos, flavos, & rubros; quas ego omnes vias ingressus sum, & nullum in eis errorem inveni: at modus, quo ego flores utilissimos ad medicinam, & efficaciores in operationibus suis confeci, hic est.

*Preparatio
ratio
florum
antimonii.* *Miscui flores rubros antimonii cum colcotare vitrioli, & tertium cum iis sublimavi, ita essentia vitrioli simul ascendit, & flores fiunt*

*fiunt fortiores, quo facto extraho
eos flores spiritu vini; subsidunt
feces, seque à spiritu separant,
eisdem artifex seponit, & spiri-
tam vini distillat in balneo marie,
donec remaneat pulvis siccus;
atqui hi sunt flores mei anti-
monii præparati, quos ego ex-
hibui fratribus meis, aliisque,
qui in necessitatibus requisive-
runt à me spirituale auxilium
animabus suis ratione status
mei Ecclesiastici, & corpori-
bus ægris propter fiduciam,
quam in arte mea reponunt.*

*Hi flores suaviter purgant Vires
fine frequentibus aut excessivis ^{florum}
secessibus, plurimas tertianas ^{antimo-}
^{nii.}
& quartanas febres, nec non
alios complures morbos sana-
verunt; adeò ut proposuerim
auxilio Servatoris mei Jesu,
& Sanctissimæ Matris ejus Ma-
riæ testamento ordinare per-
petuum monimentum in altari*

meo omnium, curationum quas
ejus gratiâ perfeci ; tum ut ea
ratione Deo gratias agam , tum
ut gratitudinem meam posteris
notam faciam , ipsique agno-
scant opera mirabilia Altissimi,
quæ ego diligentiam meâ ex vi-
sceribus naturæ extraxi, quæ il-
le in profundis ejus & secretis-
simis arcanis sepulta, recondi-
derat. De sublimatione autem
antimonii, quæ postea flores vo-
cantur , hoc præterea animad-
vertet lector, quod ii se habent
instar aquarum , quæ in altis
montibus erumpunt.

*Subli-
matio
antimo-
nii qui
fiat.*

Jam de differentia aquarum,
quæ oriuntur in altissimis mon-
tibus , imo in altioribus , si
possent reperiri , ad illos enim
etiam aquæ ascenderent, quan-
doquidem in cacuminibus al-
tissimorum montium vulgariter
fontes scaturiant. Et aliarum a-
quarum, quæ fossione in profun-
dissi-

diffima terræ, & sequendo sca-
turigines earum inquiri debent:
posset quis judicare, matricem
aquarum in terra ab una parte
uberius esse repletam divitiis a-
quarum, quàm ab alia, cùm u-
numquodque elementum pecu- *Quod.*
liarem matricem habeat poten- *que ele-*
tem vel imbecillam, ut pariat *men-*
ex sydere, unde elementa ori- *tum*
ginem suam ducunt & nascun- *suam*
tur. Quando jam matrix ejus *habet*
modi fortis, & potens est in ter- *ma-*
ra, etiam pellit semen suum for- *trem.*
titer, & efficaciter à se per vehe-
mentem pressionem usque mon-
tes nivales Alpium, vel ad usque
fastigium ædificii turris * Ba-
I 5 bylo-

* Parabola hæc est maximi momenti, sed
ita clara iis, quibus dempta est cataracta ab
oculis, ut iis illam explicare sit diurnæ luci So-
lis lucernam accendere: quibus autem non-
dum ea detracta est, locus hic occasionem
non adfert, eam detrahendi: lege ergo, re-
lege, & meditare, dies diei eructat verbum, &
I 5 lectio

bylonicæ : si quis fatuorum hunc meum discursum audiat, me vel insanire, vel vino maddere dicet; sed hæc communis erit mihi cum discipulis Servatoris nostri calumnia. Eadem ratio est sublimationis, quod sicut aquæ, quæ plurimæ in altissimis montibus inveniuntur, salubriores & gelidiores sunt, quàm eæ, quæ in fundo sitæ fossione altè eruuntur, ita si materia pressione, & vi ignis sursum pellatur usque ad montes veterum, qui jam dudum ante me dormierunt, sapientum tum terra, quæ plerumque inutilis est, remanet, usque ad salem, qui etiam separatim extrahi potest in usum suum, & præbet separationem per quam malum à bono, purum ab impuro, crassum à tenui, subtile ab eo, quod

lectio postèrior explicatrix est prioris, & prior postèrioris.

quod subtile non est, venenum à medicamento possit dignosci. Nos miseri mortales hîc propter peccata nostra per mortem, quam meruimus, terræ imponimur, donec tempore putrefiamus, & in fordes redigamur, & tandem igne, caloreque cælesti suscitemur, clarificemur, & exaltemur ad cælestem sublimationem, ubi fæces omnes, peccata omnia, omnisque impuritas separabitur, nosque fiemus filii Dei, & vitæ æternæ, ad quam me vobiscum perducatur misericors & miserator Dominus.

Spero autem neminem fore, qui in malam partem accipiet hanc mundani cum spiritali comparisonem, qualis est cælestis exaltatio, cum terrena & temporali sublimatione. Quod enim feci, nullus absque ratione factum esse arbitretur, sciat-

que me aliàs non ignorare ,
quid album sit , aut nigrum ,
quid differat aura tenebrofa &
tristis à fudo cælo & sereno.

Abrumpamus ergo sermonem
hunc , & aliam proferamus an-
timonii præparationem. Ha-
beat discipulus, apostolus, imo
fidelis artis imitator hanc in-
structionem , & secundùm ve-
ram Philosophicam doctrinam
fideliter animadvertat , quod

*Extra-
ctionum
diffe-
rentia.*

omnis extractio ex antimonio ,
quemadmodum etiam ex aliis
rebus omnibus , in operatione
magnam habeat differentiam ,
quæ nec in materia consistit ,
nec per eam materiam , ex qua
trahitur, cognoscitur, sed con-
sistit, & manet in præparatione,
& in additione , per quam vis
ex materia extrahitur, id quod
secum adfert experientia.

Exempli causâ , quicquid
ex antimonio , vel alia re qua-
piam

piam spiritu vini extrahitur, aliam prorsus habet operandi vim, quàm ea, quæ bono & acri aceto extrahuntur. Causas hujus rei jam in aliis meis scriptis attigi, & earum præcipua est, quod omnia, quæ spiritu vini extrahuntur ex antimonio, vel aliis herbis, radicibus, aut seminibus purgantibus, (intelligo de prima extractione) potenter expellunt per secessum: contra verò quicquid per acetum extrahitur, non movet secessus eâ ratione, sed potius obstruit, & retinet peculiari quadam ratione, quâ volatile in fixum mutatur.

Hoc est singulare secretum, & magni pretii arcanum, sed nulli, vel saltem pauci inveniuntur, qui ad hæc reflectunt, quia multa abscondita sunt, & latent altè sepulta in hoc arcano, quæ hæctenus nec domino-

I 7 rum,

rum, nec fervorum quisquam,
nec ullus sapientum hujus mun-
di animadvertit.

*Extra-
ctio an-
timonii
duplex.*

Fit ergo extractio antimo-
nii duobus modis, aceto vide-
licet, & spiritu vini; acetum
obstruit, & spiritus vini per
se potenter expellit urinam,
eamque promovet, quemad-
modum etiam secessus, prout
& alio loco & modo est di-
ctum, & præcipuè ubi in duo-
decim meis clavibus dixi, *quod
extractio ex vitro antimonii me-
diocriter purget, sed quod contra
extractio ex vitro antimonii, quæ
aceto facta est, non purget, quod
verum est, nec ullâ falsitate per-
mixtum. Hæc autem experien-
tia occasionem dat cogitandi
& reflectendi, quâ ratione na-
tura promotionem det, & par-
turationem in verum Philo-
sophum.*

Hæc autem est res admiran-
da,

da, quòd omne id , quod spiri-
tu vini primùm ab initio extra-
hitur , habeat proprietatem
purgatricem.

Sed quando vitrum antimo-
nii in initio aceto distillato ex-
tractum est , & postea extracto
aceto iterum per spiritum vini
separatum est, abiit omnino vis
illa venenata purgandi, adeo ut
ne vestigium ejus remaneat, nec
ullam sibi assumat vim sedes
promovendi , sed operationes
suas perficit per sudorem, alia-
que media , sed præcipuè per
salivationem & ejectionem per
os , inquit in omnia noxia ,
purgat sanguinem , sanat mor-
bos pulmonum , & prodest iis,
qui pectoris angustiiis , & fre-
quenti tussiculâ laborant ; bre-
viter quàm plurimis morbis
medetur , etiam sedat tussim
malignam , & quicquid ejus-
modi est indolis ; estque me-
dici-

dicina prorsus admirabilis.

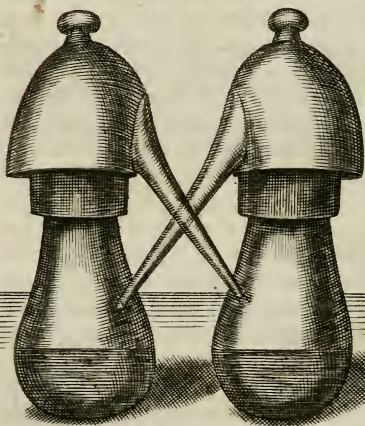
*Extra-
ctio an-
timonis
crudi.*

Alia præterea fit extractio ex antimonio, hoc modo. *Antimonium crudum* teritur, affunditurque ei acetum forte, non è vino, sed ex propria minera confectum, exponiturque simul sublimi calori Solis probe clausum, post aliquot temporis intervallum tingetur acetum colore sanguineo, effunde hanc extractionem claram, filtra, & iterum per alembicum ex arena distillata ostendat colores admirabiles; amœnos visu, & inter distillandum miros aspectu.

Hoc * oleum fit tandem sangu-

* Hic tuam Valentine sinceritatem! Quis ex hac præscriptione tua conficiet istam quintam essentiam, quam Petrus Hispanus *lib: de quinta essentia omnium rerum* meritò extollit, tanquam maximum Philosophiæ secretum? Quid dicam? non te perversum, sed timidum facit hominum malitia, verentem, ne si pravis passim communicentur arcana, plus

plus illis efficiant mali, quàm boni. Hic itaque processus ideo tantum mihi à viro religioso (cur enim rem indicare nollet!) tam obscurè scriptus videtur, ut artis filii intelligerent eum ab ipso non ignoratum fuisse. Ut autem lector intelligas, te non frustra nummos emendo, tempus legendo hos commentarios impendisse, clarè tibi, & nudè exponam, quomodo sæpius eum perfecerim: adverte tu ad singula, ut nusquam deficias: operationes enim sic aliæ aliis concatenantur, ut unâ omissâ, vel negligenter factâ, ruant ceteræ, nec votis tuis labor respondeat. *Cape de optima antimonii minera, quæ friabilis sit (nam si antimonium crudum sumpseris, prout indicare videtur Basilius, nihil effeceris, quia subtilissimum suum sulphur primâ distillatione sua jam amisit) tere ita subtiliter, ut per byssinum transeat cribrum, impone cucurbitæ, & affunde acetum, quod secundum artem ex propria ejus minera est distillatum, pone in digestionem 40. diebus, & si omnia, quæ huc requiruntur, accuratè servaveris, tingetur acetum tuum colore rubro instar sanguinis: hanc tincturam rubram, per inclinationem effusam, impone retortæ, blandeque acetum extrahere: pulverem qui remansit, extrahere spiritu vini, ut iterum contrahat colorem sanguineum; eam extractionem impone circulatorio ei simili, quod hîc appingendum curavi, quia nullum unquam*

guinis instar rubrum, & multas
relinquit fæces, valetque ad
multas infirmitates, laudatur
enim vis singularis, atque usus
ejus in lepra; novus morbus
jam

quam inveni aptius, ut spiritus reddantur vo-
latiles: tum impone balneo mariae tam diu di-
gerendam, donec videas tincturam se sursum
attollere, & volatilem per alembicum transire,
refrigescat tum, & impone omnem materiam
cucurbitæ vitreae, & distillat spiritum secun-
dum artem, & transibit rubicundissimus per
alembicum, ut sanguis. Deinde abstrahere iterum
spiritum vini, & habebis crassum pondero-
sum oleum. Quomodo hoc oleum deinde
cum sale suo conjungatur, & uniatur alibi
dicemus; cujus usus est in metallis emen-
dandis maximus. Hic illud descripsimus, &
eò perduximus, ut medicina sit præstantissi-
ma in gravibus morbis, quæ passim habentur
pro insanabilibus. Perficit totam operatio-
nem suam per sudores. Et cum nullus sit
morbus, cui non succurrat, quid opus est
enumerare aliquos? fatius est omnino tace-
re, quàm laudes ejus, quosdam recensendo,
deterere. Nemo est, qui Chymiam vel à limi-
ne salutaverit, qui ignoret quid sit quinta
antimonii essentia.

*Vires
extra-
ctiois
ex anti-
monio
crudo.*

jam nuper inter milites exortus
eo confumitur, & exsiccat, &
& mira mirorum efficit. Me-
dico ante omnia sit propo-
situm diligenter in usum ejus
animadvertere secundum ex-
perientiam & notitiam suam,
sed inprimis præparationem
ejus ritè peragat sine tædio la-
boris, aut oblivione alicujus
corum, quæ præstanda præ-
scribuntur.

*Alia
antimo-
nii ex-
tractio.*

Alia rufum antimonii extra-
ctio hoc modo instituitur. *Su-
me antimonii in nomine Domini,
& tartari crudi ana partes aqua-
les: benè inter se trita, impone cru-
cibulo forti, quod non sinat spiri-
tus perrumpere, & ure hanc
materiam, donec tartarum sit
omnino combustum, quod in
furno ventoso faciendum est.
Hanc materiam exustam tere
subtiliter, affunde aquam vul-
garem antea calefactam, edul-*

cora

cora materiam lixiviando. Fiet

** hepar, ita jam multis antè
tem-*

* Multi sermonis causa est hepar in conviviiis, non pauci nobis erit hepar antimonii in operationibus chymicis. Atque in primis adverte, loco tartari melius sumi salem tartari, non tantum ad operationis compendium (nam aliàs tam diu fundendum est, donec tartarum in salem commutetur) sed vel maximè, ut vitrum accipia coloris longè melioris. Obliviscitur etiam, vel ob rationes quasdam omittit Basilius admonere, quod vitrum effundi debet in pelvim antea calefactam, & contundi in mortario antecalefacto, aliàs vitrum hoc propter salem tartari ita quàm primum aëre imbuitur, ut continuo in coenum vel pulvem quandam commutetur. Omittit præterea determinare aquæ quantitatem, in qua pulvis jam tritus solvendus est, ut colorem accipiamus pulchriorem, & magè saturatum, in qua coloris exaltatione præcipua vis ejus sita est. Præcipitationem præterea hepatis ex aqua, quæ aceto fieri debet silentio involvit. Atqui & hæc, & quæ jam dicta sunt in hac operatione sunt necessaria.

Neque hoc ego admonere prætermittam, quod & in hac, & in omni fusione antimonii
est

est observandum , ut ea instituat^{ur} cælo su-
do & sereno , si aliter faxis , frustra deplora-
bis coloris in hepate tuo obscuritatem. Nam
si me rideas multam in operationibus chy-
micis astrorum influentiis vim tribuentem ,
ego te multorum processuum sinistrum succes-
sum ridebo deplorantem. Nolo digredi in
eum locum , ut hæc probem cælestium in-
fluentiarum virtutes , contra homines enim
tam parum vel scientes , ut non intelligant,
vel expertos , ut non viderint , & interim
tam pertinaces , ut iis , qui viderunt , exper-
ti sunt , & rem ita se habere confirmant , fi-
dem non adhibeant , ego non magis rationi-
bus agere velim , quàm contra eos , qui
etiammum mutationem metallorum per lapi-
dem Philosophorum fieri negant. Quos ego,
& mecum , qui toties id non factum esse, sed
fieri conspexerunt oculis , & fecerunt ma-
nibus , contemnendos magis , quàm refutan-
dos esse putamus. Rusticum enim illud *nego,*
nego, quis evertet ? Irritant homines isti per-
tinaces aliquando isto agendi modo bono-
rum , & consciorum artis patientiam , exi-
stimantes illos Zelo quodam confirmandi
id , quod affirmant eò progressuros , ut ex-
perimentum iis artis præclaræ ostendant ; sed
non puto quemquam eorum , qui mysterium
adepti sunt , adeò fore imprudentem , ut sic
temerè margaritas porcis objiciat , & indi-
gnis

gnis ostendat, quid Deus ei revelaverit, & de quo pane ille edat, qui non est mittendus canibus.

Hoc ergo ad rem, unde digressus sum, rediens affirmo, esse quædam anni tempora, quibus si fiat hepar antimonii, & menstruo debito præcipitetur, alio prorsus imbuitur colore, aliisque præstat viribus, quàm id, quod alio tempore confectum est, idque tam ad metalla, quàm ad homines sanandos, ut ipse expertus, in multis gravibus morbis, & morborum symptomatis. Addam & hoc, ex hepate antimonii per spiritum vini extrahi posse rubedinem, quæ volatilis fit, & trans alembicum distillatur, quæ sine periculo omnibus exhiberi potest. Nec istâ cautione Basilii magnopere opus est, etiam antequam volatilis est rubedo, quod modicè sit propinanda. Data enim ad 30, 40, & 50 guttas, parum admodum sudoris excitat, nedum purgationem, aut vomitum movet. Sed mirabilia illa, quæ sanguinem purgando, radices morbi extirpando, & hominem vegetum reddendo facit, per insensibilem expirationem, & occultas suas vires efficit. Vino huic vendibili opus non est eloquentiæ hederâ, quâ commendetur ægrotis, qui semel vires ejus experti sunt, sciunt quid valeat, & quantis illud expetant votis, quantis æstiment pecuniis.

temporibus à majoribus nostris nominatam : hoc hepar siccatum impone cucurbitæ , affunde spiritum vini purissimum , extrahere distillando per balneum marie spiritum , sicut tertia ejus pars remaneat , sed antea debet spiritus vini unâ cum extractione per chartam filtrari : hac extractione utendum quidem utiliter , sed modicè , magnâ enim prudentiâ est in usum revocanda. Atque in hoc admirandum accidit , quod spiritus vini extractus non amplius uniri possit cum rubra extractione , unde tractus est , sed alterum alteri supernatat instar aquæ , & olei , quæ commisceri non possunt. At si spiritus vini extractus superfundatur alteri hepatis antimonii , denuo attrahit sibi , & hoc priori extractioni vel eidem superfusum non misceatur ; quæ res inter mirabilia

cen-

*Mira-
culum
naturæ.*

cenferi poteft. Sed quis poffet declarare omnia mirabilia Dei ? aut quis dignè æftimabit dona Creatoris , quæ creaturis fuis implantavit ? nobis altâ meditatione vix perfcutabilia.

Antea mentionem feci de extractione antimonii ex * vitro ejus per acetum , & etiam per fpiritum vini : nunc autem dico , quando talis extractio per acetum facta eft, & acetum per

K bal-

* Sollicitum , & affectu plenum hîc agit Præceptorem Author noster , cui non dixiffê fufficit , fed identidem inculcat præcipua doctrinæ fuæ præcepta : quid autem illum fpecialiter moverit ad repetendum , præfertim vires sulphuris antimonii , non video : nihil e fruftra repetere dicit ; tu ergo lector , fi tibi eft tanti , attentius perpende , an hîc invenias quidpiam , quod dictum non fit , aut rationem cur iterum dicatur. Ego , qui intelligentibus me fcribere profiteor , nihil hîc reſectam , qui cepit , cepit , qui ibi non intellexit , vereor ut hîc intelligat.

*Liquor
vulne-
rarius.*

balneum mariæ iterum extra-
ctum, pulvisque, qui remanet
in loco humido, resolvitur in
liquorem flavi coloris. Adeo
mirabilia efficit in recentibus
& veteribus vulneribus, ut ea
calamo nec possim, nec ausim
committere omnia; cujuscun-
que sint generis symptomata
arceat, nec ullum radices finit
agere, nullam admittit putre-
factionem in recentibus vulne-
ribus. Eadem efficit etiam al-
tera extractio ex hoc pulvere,
antequam solutio per spiritum
vini est facta, nec cedit uspiam
aliis medicamentis, quæ ad in-
ternos affectus adhibentur.

Hanc præparationem sæpe
attigi in aliis meis scriptis,
etiam in hoc tractatu de anti-
monio ex superabundanti, quia
scio quanta commoda, quan-
taque secreta in eo lateant; id-
eo spero discipulum nullo af-
fectum

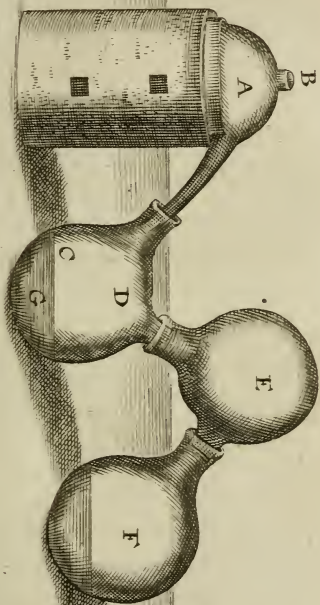
fectum iri tædio propter repetitiones in scriptis meis, quæ fideliter aperio, & in lucem profero. Quicquid enim scribo, non fit sine ratione, verbaque mea sunt quidem brevia, sed multum considerationis requirunt, quamvis sæpius repetantur: ignavis discursus mei parum admodum adferunt intelligentiæ, pueris & inexper-
tis parum utilitatis; sed discipulis & apostolis meis plurimum salutis & prosperitatis.

Restat alia extractio per a- *Alia*
quam causticam, quam expe- *antimo-*
rientia docuit hoc modo. *nii ex-*
tractio.
Recipe vitrioli, salis communis ana
partes æquales, ex his distilla per
latus aquam, quæ cùm vehemen-*
K 2 ter

* Enchèresin hîc te docebo, Philochymice, quam tanti tu facies, quantam ex ea commoditatem in operando percipies, ne, quod sæpe fit, dum spiritus metallorum distillas,
K 2 vasa

ter per ignem pellitur, prodit materia instar tenuis butyri, vel amurca olei olivarum, hæc servatur seorsum ad usum. Caput mortuum teratur subtiliter, & solvatur in cella in aquam, hanc aquam serva seorsum, & filtra eam per chartam: posthæc sume antimonium Hungaricum, tere subtiliter, impone cucurbitæ plani fundi, affunde hanc aquam, pone in calore, cum justo tempore suo
in

vafa tua dirumpantur. Retortæ tuæ terreae A aperies superius foramine B cui immittes materiam per partes, ne tota simul nimium virium suarum exerat, claudesque foramen statim operculo; spiritibus receptis in vase C datur exitus per foramen D in appositum aliud recipiens E. Cui rursus alterum recipiens appositum est F. Ita spiritus subtiliores ascendentes per foramen D recident in recipiens F. Crassiores autem manent in fundo G recipientis C. Hoc autem instrumentum usui tuo hîc erit aptissimum: tum ne, quod dicebam, spiritus transiens fortissimus rumpat vitra, tum ad alia, quæ facili speculatione tu hinc colliges.

*in eo steterit , fit instar amethysti ,
ex violaceo nigrescens ; tum ignem
intende fortiter , & acquires co-
lorem perspicuum instar cerulei
sapphyri , ex hoc colore precipi-
tatur pulvis albus affusione aquæ
communis : hic pulvis assum-
ptus eandem habet operatio-
nem , quàm rubra extractio vi-
tri antimonii per sedes , &
simul excitat vomitum . In prio-
re solutione ex capite mortuo
facta , & in cella asservata , la-
minæ tenues ferri coquantur ;
& transmutabunt verè martem
in venerem , prout experientia
docebit . Jam animadvertite ul-
terius . Sume distillatum illud
oleum , seu aquam , uti in hoc pro-
cessu commemoratum est , super
affunde illi crocum martis , cum
sulphure usque ad colorem ru-
brum reverberato , expone calori ,
extrahet tincturam martis instar
sanguinis rubicundam : sume hu-
jus*

*jus extractionis partem unam, ex
rubra antimonii extractione, qua
cum sale nitri exusta, & spiritu
vini preparata est, partes tres:
ex aqua mercurii paulatim per*

K 4 *tubum*

* Ut studium Lectorum acuant Chymici,
& magis, ne quis præter veros artis studio-
sos in adyta eorum penetret, non omnia uno
loco tradunt, sed documenta sua spargunt, ut
eorum collectione diligenti, non secus ac
aquila solis intuitu legitimos suos probent
filios: ita vides Basilium hîc aquæ mercurii
usum proponere, quam in tractatu, qui voca-
tur supplementum conficere docuit, aut po-
tius rudi carbone processum ejus delineavit:
nec enim ibi, uti hîc demum mentionem facit
foraminis, quod superius in retorta patere
debet, ut ei tubus immittatur, per quem mer-
curius per partes exiguas injiciatur. Si enim,
vel tantillum mercurii retortæ incluseris,
eamque igne vehementi pepuleris, uti fieri
oportet, ut spiritum ei extrahas, retortam,
furnumque ipsum vi suâ vehementi, & indo-
mabili evertet, nisi des ei spatium largius, &
libertatem majorem volandi; ut tandem post-
quam multas visitavit retortas, conquiescat,
& quasi defatigatus resideat. Cùm autem

K 4

omni-

tubum longiorem injecti partem unam : insuper calcis aurea in hac aqua caustica dissoluta partem mediam ; omnia hæc simul confunde , deinde hæc in arenæ distillanda sunt igne mediocriter vehementi , cùm antea clarè fuerint decantata , sed non omnia distillatione transfunduntur , manet pulchra solutio * fixa in fundo,

omnibus veris Chymicis notissimum sit, quantarum hic mercurius in resolutione metallorum sit virium, nullam ejus hîc mentionem faciam.

* Hæc solutio nondum fixa est, sed nisi te labor jam fatigaverit, ulteriore operatione poteris eam figere. Cujus præcipuus usus est in emendatione metallorum, quod Basilius ne attingit quidem. Ignoscat nunc mihi genius omnium Chymicorum, dum omnibus candidè pandam hoc secretum. Tu Philochymice me celerrimè oraculum pandentem, mente & cogitatione consequere : nam operatio non tam absolvetur celeriter. *Hic pulvis extrahendus est cum fortissimo aceto, id ab-*

fundo, quâ uti possumus in veteribus vulneribus apertis, in quibus fundamentum ponit sanationis ad stuporem. Caput mortuum quod relinquitur, in loco humido resolutum, dat liquorem tam acrem, ut nulla aqua fortis cum eo sit acredine comparanda. Sed de his jam fatis : loquendum enim jam mihi de pulvere albo, qui etiam ex antimonio præparatur hoc modo.

K. 5 *Cape*

*abstrahere, & quod in fundo remanserit, edulcora aquâ distillatâ, extrahere rursus vini spiritu, spiritumque abstrahere, remanebit in fundo pulvis rubicundus, hunc conjunge cum sale fixo, quod ex facibus, quæ post abstractionem cum aceto remanserant, confectum est, & trium mensium spatio fac, ut vulcanum non amplius fugiant, sed placidissimè cum eo, & in eo le-
dant; si hoc perfeceris, habes duo conjuncta matrimonio inseparabili : & purum ab impuro separasti, volatile fixum, fixum volatile reddidisti, & parum abes à felicitate illa, quam votis expetiisti omnibus.*

Anti-
monii
pulvis
albus.

• Cape antimonium purum, quod ex Hungaria adfertur, aut in similibus plagis montanis invenitur, tere id subtiliter, cape item mensuram eandem salis nitri purissimi, quod tertio omni diligentia mundatum est, hac compositio simul uritur in olla nova vitreata, quæ nulla unquam pinguedine fuit infecta, igne circulatorio, non quidem tota simul, sed diversis vicibus partes adjungendo. Hanc rationem agendi veteres Spagyrici detonare nominant, terminus artis discipulo artis addiscendus, utpote non cuilibet rusticorum in sua experientia vel arte communis. Hac operatione peractâ, tere materiam duram, quæ in olla remansit subtiliter, ei in olla vitreata affunde aquam vulgarem mediocriter calefactam, & ubi materia resedit, innova hanc affusionem aliquoties, donec sal nitrum omne extraha,

*trahatur * : denique sicca materia-
riam, & tantum salis nitri novi*

K 6 *appo-*

* Non te seducit aut circumducit, Philo-
chymice, Basilii, quando mysteria abditissi-
ma tam candidè promit, & mirabiles effe-
ctus tam syncerè, & fideliter promittit. Vel
ex hac operatione exemplum cape. Post pri-
mam enim detonationem cum nitro, simulat-
que salem nitri à pulvere purâ aquâ separave-
ris, habes pulverem illum Rulandi, quo vir ille
tot miracula medica patravit, quo tantum
nominis, tantumque pecuniæ sibi comparavit.
Quem si tu certâ cæli constitutione (quod in
hepate antimonii monere me memini) præpa-
raveris, habebis illum tantò meliorem, quan-
tò rubicundiorum: color enim ejus anima
ipsius, cujus in Medicina effectus probavit,
laudavitque Rulandus; sed nec ille laudes
ejus exhaustit, nec inexperitis persuasit tantas
in hoc medicamento latere virtutes. *Hic cro-
cus metalorum*, sic enim vocant, non est il-
le, qui in officinis venum exponitur, cujus
granis octo affundant vini uncias binas, &
cùm æger hausit solum illud vinum sine ullo
pulvere, sæpe tantum inferre, & supernè eji-
cit, ut utraque, aut saltem alterutrâ parte
sequatur anima. Hujus autem usus talis est.

K 6

Sume

*appone, quantum ejus est pondus ;
exure rursus , & repete eandem
operationem tertio : tandem tere
id*

*Sume ejus grana 8. 9. 10. vel 11. secundum
agri vires, & cetera coindicantia, iis superfun-
de tres aut quatuor vini uncias ; parum enim
refert plus minusve vini sumpseris , impone
balneo spatio quatuor aut quinque horarum, ex-
trahere tincturam croci metallorum instar san-
guinis rubicundam (quod in infusione croci of-
ficinalis non fit) hoc vinum jam sulphure croci
saturatum, unicum subtiliore pulveris parte,
quæ decantando transit : exhibeo ægro , qui
blandè, infernè , & supernè purgatur absque
molestia : nectantùm humores educit hoc me-
dicamentum , sed quod antimonialibus ritè
præparatis est proprium , radicem morbi ag-
greditur , & si quid corruptum sit in corpore,
si quid labefactatum emendat , & restituit .
Quam admirabiles hæc sola tinctura mihi
ostenderit effectus , supersedeo enumerare, ne
fidem eorum citare cogar , qui eos experti
sunt ; hoc saltem mihi crede , quisquis chy-
mica medicamenta in usum revocas , ut sem-
per accipias veras rerum tincturas , in qui-
bus volatile earum sulphur est absconditum ;
si hoc negligis , famam , lucrumque tuum , &
ægri tui negligis sanitatem.*

id quod post tertiam operationem
manet subtiliter, affunde spiritum
vini optimum, circula mense uno
diligenter clausum in cucurbita,
seu circulatorio: dum eximitur
nonies, vel decies, spiritum vini
toties affusum desuper exure;
hoc peracto sicca pulverem mol-
liter, & integro die excandefac
in crucibulo, quali aurifabri ad
liquefacienda metalla utuntur:
hunc pulverem in loco humido
resolve super mensa lapidea vel
vitrea, vel in ovis duriter coctis,
fit inde liquor, qui expositus ca-
lori iterum siccatur, & in * pul-
verem revertitur. Hic pulvis ^{Vires}
efficit egregia quædam & mi- ^{pulveris}
rabilia, quæ non facilè fidem ^{albi.}

K 7 in-

* Credidisti, aut expertus es vires semel
detonati pulveris, non eris Thomas in hoc ter
detonato. Adfer manum tuam, tange, &
utere, eadem tibi præstabit, quæ verum anti-
monium diaphoreticum, sed securitate effica-
ciaque majore.

invenient apud eos, qui non sunt experti : at non operatur subito, sed tempus habeat oportet, ut exerat vires suas, & ostendat experienciâ teste virtutem suam admirabilem. Quicumque interiùs laborat apostematibus, sumat de hoc albo fixo pulvere antimonii in spiritu vini, vel alio vino generoso quartam drachmæ partem quinies, vel sexies per diem, & experietur internum apostema aperiri, & omnem coagulatum sanguinem paulatim sine ullo vitæ, aut sanitatis periculo expelli. Qui novo militum morbo interius laborat, utatur eo, quo dictum est modo, hoc pulvere, & experietur hoc malum toto in corpore consumi, atque ex eo expelli; producit præterea novos crines, & innovat hominem in novum statum ad stuporem omnium;

omnium; dat novum, sanum, & purum sanguinem, & tantum efficit boni, ut possit ne minima ejus pars (quantumvis hoc æquitas postulare videatur) à me describi, vel enarrari.

Non æquum est, me hæc omnia clarè, & eo modo manifestare, ut quilibet ex scriptis meis absque labore & tædio possit perfectus Doctor evadere: quemadmodum non decet juvenem * rusticum pane can-

* Tam clarè omnia detexit Valentinus, ut nemo vel ante, vel post eum id fecerit clariùs. Conspirasse videntur post eum omnes, ut luci, quam ipse intulit mundo, tenebras offunderent; hinc nec vehementer eum publicè laudant, quamquam privatim quisque eum maximi faciât, nec libros ejus in alias transtulerunt linguas, quamquam ipse omnium unus sit dignissimus, qui omnium gentium loquatur sermonibus, ut Philochymicos, in labyrinthis aliorum errantes, consoletur, & semper novam producat Philo-
pho-

candidissimo, optimeque pïsto
vesci, quem labore suo non pa-
ravit, vel cujus ipse frumen-
tum tribulo suo non excussit.

Sed nimis longè procedo in
hoc aperto doctrinæ campo,
in quo antiqui venatores suas
capiunt alaudas, & juvenes eos
statim retibus suis insequun-
tur. Stylus enim meus (uti
omnia scripta mea fatis super-
que testantur) sibi propositum
habet singularem quendam
modum, sicuti & omnium ante
me Philosophorum. Si quis au-
tem miretur, processus hîc
quosdam proponi, in quibus
Phi-

phorum sobolem. Quod autem quis putaret,
eum tam clarè posse loqui, ut quilibet illotis,
ut ajunt, manibus attingens Chymiam, sta-
tim eum intelligeret, hoc est, quod hic ait, fieri
non posse, nec oportere ut opilioni vilissi-
mi filius de polline edat, quod nullo illi in-
trititando constitit sudore: ceterùm, ut
ipse infra confitetur, verbis utitur clavis,
& simplicibus.

Philosophia mea ab aliis differt : id responsi habeat , sermonem Philosophicum multum differre ab aliorum modo discurrendi , qui nudè ac purè declarant processum aliquem sine ullis ambagibus vel ænigmatibus. Adverte ergo differentiam , nec me accusa , quasi ab ordine deflexerim, quantum ad stylum Philosophiæ, & præparationum, & processuum. In discursu enim Philosophico addiscere, & judicare oportet, quod ad theoriam pertinet, sed instructionem processuum te docet praxis , ideo in iis utendum est verbis veris , simplicibus, clavis, & benè fundatis.

Fit etiam balsamum ex antimonio ad graves morbos admodum utilis , non tamen ex crudo, sed ex regulo ejus, unde mercurius antimonii vivus confici potest, eo, qui sequitur, modo.

Sume

Regulus
antimo-
nii.

*Sume ex optimo antimonio Hungarico, & * tartaro crudo partes aequales, & mediam partem salis nitri, terantur simul subtiliter, & postquam in furno ventoso inter se fluxerint, effundantur in pelvim aeneam, ibique refrigescant, tunc invenitur regulus;*

* Quod in præparatione hepatis antimonii adverti, hîc repetendum est, ut pro tartaro crudo fumas saltem tartari, quo procedat operatio citiùs, & tutiùs. Sal nitri hîc est inutile. *Sume ergo antimonii, & salis tartari ana partes aequales, ex eo funde regulum, secundùm regulam hîc à Basilio traditam. Vitrum si (quod omnes ferè faciunt) abjicias, facies inutiliter. Paro enim ex illo medicinam in primis utilem, hoc modo. Contundo hoc vitrum in mortario calefacto, cavendo ne quid humiditatis ab aëre contrahat, quod satis facile provideri potest, hoc pono in phiala, ex quo alcohol vini tincturam extrahit pulcherrimam rubri coloris, instar sanguinis. Cardiacum præstantissimum est hæc tinctura, si sumatur ad guttas 30. 40. vel 50. in liquore convenienti; idque, si velis, bis aut ter per diem: tutò enim sumitur, & totum recreat hominem.*

*lus ; hic ter , & cò sapius tartaro
& sale nitri purgatur per ignem,
& fit albus relucens, ut argentum
capellatum , quod jam fulmina-
vit , & plumbum suum omne su-
peravit. Hic regulus teritur mi-
nutim, & vitro imponitur, super-
funditurque oleum juniperi , vel
spiritus terebinthi , qui prior in
distillatione produit , & purus est
instar aquæ fontanæ, benè clausum
imponere balneo mariæ in calore
subtili, fietque oleum juniperi vel
spiritus terebinthi ruber instar
sanguinis , eum effunde , & recti-
fica spiritu vini. Iisdem pollèt
viribus , quibus balsamus sul-
phuris , uti tum indicabo, cùm
de sulphure scribam , quoniam
unam eandemque postulant
præparationem.*

*Balsa-
mus an-
timonii.*

Hujus balsami guttæ tres ,
aut quatuor , cum vino calido
tantummodo ter in hebdoma-
de assumptæ , sanant morbos
pul-

*Vires
balsa-
mi.*

pulmonum, depellunt tussim frequentem, & asthma: etiam conducunt vertigini, laterum punctiōibus, & diuturnâ tussi laborantibus.

*Varia
antimo-
nii olea.*

Multa etiam præparantur olea ex antimonio, quædam per se, & sine additione, & alia multa per additiones; at non iisdem prædita sunt virtutibus, sed unumquodque suis, secundum diversam præparationem. Cujus hanc tibi nunc declaro similitudinem. Multa esse genera animalium, quæ solùm in terra versantur, ut sunt, multa reptilia vermium & serpentum, alia item, quorum quædam etiam nova genera, quæ antea nota non fuerunt, ex putrefactione prodeunt. Alia in aquis habitant, ut omnia genera piscium: alia volitant per aëra, ut genus omne volatiliū & avium: quædam nutriuntur igne

igne ut Salamander : & præ-
terea inveniuntur multa mira-
bilia animalia in regionibus &
Insulis calidioribus , quæ hisce
nationibus ignota sunt, quæ vi-
tam suam prorogant ex solo
calore Solis, quæ moriuntur, si-
mulatque alium attingunt aë-
rem. Ita antimonium aliam as-
sumit naturam , aliamque ad
operandum complexionem,
dum additione aquæ , aliam
dum per solum ignem præpa-
ratur. Et quamvis omnis ejus
præparatio per ignem fieri de-
beat , sine quo virtus ejus ma-
nifestari non potest ; adverte
tamen additionem terræ pror-
sus aliam operationem dare ,
quàm additionem aquæ : ita
etiam quando antimonium in
igne per aërem sublimari , &
ulterius præparari potest , alia
virtus , aliæ vires, alia operatio
sequuntur , quàm in præpara-
tio-

Pri-
mum
oleum
anti-
monii.

tionibus jam descriptis. Oleum ergo antimonii per se sine additione, & simul verum sulphur ejus faciendi, hæc est methodus.

Sume antimonium Hungaricum crudum, id tritum subtiliter, impone cucurbitæ vitreæ, quæ planum habeat fundum, & affunde acetum verum Philosophorum, sale suo acidius redditum. Cucurbitam deinde clausam impone fimo equino, vel balneo marie, ut putrescat quadraginta diebus, tum se resolvet corpus, & acetum contrahet colorem rubrum instar sanguinis, effunde acetum, & affunde novum, idque toties, donec acetum non tingatur amplius, tum acetum omne filtra per chartam: rursus impone vitro mundo, ut antea fecisti, & clausum impone fimo equino, vel balneo marie, ut putrescat quadraginta diebus, tum corpus se
-denuo

denuo resolvit, & materia fit in vitro tam nigra, quàm chalcanthum vel sutorum atramentum: ubi hoc signum habueris, tunc vera solutio facta est, per quam sequetur ulterior separatio elementorum.

Impone nigram hanc materiam alteri cucurbitæ, & alembico imposito, distilla acetum igne modico, tum acetum transit clarum, & remanet in fundo materia sordida, eam tere subtiliter, & edulcora aquâ pluviâ distillatâ, tum eam molliter exsicca, & impone circulatorio longi colli (circulatorium sit præditum tribus cavitatibus, tamquam si tres globi sibi invicem essent impositi, sed à se invicem tamen distincti, sicut sublimatoria cum *Aludel* solent fieri, & tandem habeat instar phialæ collum longè protensum) affunde spiritum vini summè rectifi-

ca-

catum, qui tribus digitis superstet
materiae, & vitrum bene clau-
sum, impone molli calori duobus
mensibus, tum sequetur alia ex-
tractio nova, & spiritus vini fiet
pellucidus, & ruber instar pyropi,
ut erat prima extractio aceti, imo
pulchrior. Effunde spiritum vi-
ni ita tinctum, filtra eum per
chartam, & impone cucurbita,
materiam nigram, quæ remansit,
sepone, & separa ab hoc opere,
nec enim ei est utilis.

Impone alembicum cucurbita,
& incipias distillare in recipiente,
omnibus bene clausis per cineres
igne mediocri, tum spiritus vini
tincturam antimonii secum de-
fert, & elementa se separant ab
invicem, & alembicus, recipiens-
que tibi præbunt aspectum auri
prorsus pellucidi: in fine rema-
nent aliquaæ facies, sed paucæ, &
aureus color in vitro omnino pe-
rit: materiam rubram, quæ di-
stil-

*stillando transivit in recipientem, impone circulatorio decem diebus, & totidem noctibus, tunc fit separatio per illam circulationem, nam oleum per hanc acquisivit gravitatem, separatque se à spiritu vini, & decidit in fundum, spiritusque vini iterum clarus est, ut erat in principio, & supernatat oleo, quæ separatio admirabilis, miraculi instar est in natura; secerne * oleum deinde à spiritu*

L

vini

* Hic habes non tantum quicquid ex antimonio confici, sed penè omne, quod à Chymico promitti potest. Hoc illud est, quo replentur omnes omnium Chymicorum libri, quod tot involvitur fabulis, tot implicatur ænigmatibus, tot obscuris explicatur commentariis; hoc est, quod toto orbe optatur à stultis, quæritur ab artis filiis, invenitur à sapientibus. Hoc Basiliius revelat, hoc repetit, hoc inculcat: hoc est Currus ejus Triumphalis, quem quasi circumducit, & sæpius ostentat in variis scriptorum suorum compitis. Antea in hoc ipso tractatu sub no-

L

mine

*Vires
olei pri-
mi.*

vini per separatorium. Oleum hoc est singularis & incredibilis dulcedinis, quæ nulli alteri rei comparari potest, est gratum in usu, & omnis corrosivitas ab eo separata est.

Nemo cogitatione potest assequi,

mine *extractionis antimonii crudi*, hîc *oleum* est *antimonii*, mox convertetur in *lapidem*, qui *ignis* dicitur. Ita sæpius se offert hic Proteus semper varius, attamen idem semper in substantia. Confer omnes processus, qui toties diversimodè proponuntur cum commentariis his meis super *extractione antimonii crudi* factis, & habebis opus numeris suis omnibus absolutum; habebis volatile fixum, & fixum volatile, habebis thesaurum, in quo, si nescis quid habeas, remittam te ad *Æsopi* gallinaceum gallum, qui *gemma* in *sterquilinio* invenerat, sed nesciebat, quid habebat. Adverte diligenter, mi *Philochymice*, & scias neminem tecum clariùs & synceriùs egisse, quàm *Basilium*, & me post illum, qui tibi in dico, ubi lateat *lepus*, quem tot alii tam vagè venantur. Si hîc jam non sapias, nec tribus *anticyris* sanaberis: itaque nihil addam, ne stultos, qui ne nunc quidem sapiunt, redigam ad *infaniam*.

sequi , aut intelligentiâ comprehendere , quàm incredibiles effectus , potentes vires & utilis virtus in hoc Regio oleo existat : ideo sulphur hoc antimonii non aliter appellavi , quam *balsamum meum vitæ* , *Balsamus vi.*
quia plurima efficit per gratiam Dei in iis , in quibus nulum nisi à Dei misericordia erat sperandum auxilium , & nihil restabat nisi certissima vitæ cum morte commutatio , prout fratres mei sæpius factum esse testantur. Reficit hominem tanquam si denuo esset renatus : purificat sanguinem ; mixtum & exhibitum cum tinctura corallorum mundat lepram , & pellit oninem scabiem , quæ per sanguinem impurum radices egit in homine : abigit melancholiam & tristitiam cordis , confirmat artus , & ante omnia cor , quando cum

magisterio perlarum exhibetur. Etiam memoriam emendat ; in deliquio non est inventa medicina nobilior , si cum olei cinnamomi æquis partibus mixti guttæ sex per os linguæ imponantur , & tantillum de essentia croci naribus & arteriæ affricetur.

Ah Deus omnipotens , quid me juvat multa dicere, scribere, & excogitare ! paucos enim , ut opinor , inter Doctores inveniam , qui fidem absolutam præbebunt hisce scriptis meis, quæ discipulis , apostolis , & asseclis meis fideliter lo co testamenti mei declaravi : Alii verò , qui mirabiles effectus antea cognoverunt , & vires in veritate sæpius experti sunt , accuratiùs attendent , & faciliùs fidem adhibebunt , & mihi pro hac benignitate (quod scilicet vires & virtutes, quæ creaturis

turis infusæ sunt, ego Dei permissu aperuerim, & quasi ex carcere extractas in lucem & liberam operationem protulerim) dum in sepulchro redigar in pulverem, gratias agent, & honorificè de me loquentur. Alius modus, ut antimonium sine additione trans alembicum agatur, hic est.

Fit regulus ex antimonio per tartarum & salem nitri, ut supra descripsi: hic teritur subtiliter, & magno rotundo vitro imponitur, & in mediocriter molli igne arena imponitur: hac ratione antimonium sublimabitur, quicquid sublimatum fuerit, id quotidie plumâ deterge, ut iterum in fundum recidat, in eoque persevera, donec nihil amplius sublimetur, sed omnia in fundo remaneant, tum antimonii regulus per se fixus & præcipitatus est: sed adverte opus esse sat longo tempore, & re-

*Secundum
o-
leum
antimo-
nii.*

*Regu-
lus an-
timonii
fixus.*

petito sæpiùs hoc labore, antequam id consequaris. *Precipitatum hoc rubrum excime, subtiliter tere, & repone in cavea humidiori lapidi plano & mundo, maneatque ibi sex mensibus, tandem precipitatum incipit se resolvere in liquorem rubrum purumque, & facies, sive terra ab eo separatur: sal, inquam, antimonii solus se resolvit, hunc liquorem filtra, & impone cucurbitæ, extrahere phlegma ut densetur, & iterum cavea impone, tunc pulchras crystallos dabit; has separa à phlegmate, sunt pellucide, mixtæ colore rubro: sed dum iterum purificate fuerint, evadunt albæ: tunc factus est verus * sal antimonii, prout*
 cum

* *Ἰσὺ καὶ ἰσὺ* Græcis in proverbio est, & hic patet in opere chymico. Hoc enim sal acuit omnia menstrua ad faciliorem metallorum extractionem; sed magis omnibus eas
 extra-

eum sæpius confeci. *Hunc salern*
exsicca, & ei permissce terra *Ve-*^{Salve-}
neta, quam tripel vocant, tres^{rum}
partes, & forti igni distilla;^{antimo-}
transibit primò spiritus albus,^{nii.}
postea spiritus ruber, qui se etiam
resolvit in album, hunc spiritum
rectifica molliter, ac subtiliter in
balneo sicco, vel *maris*, atque ita
 habebis aliud oleum album ex *Spiri-*
 fale antimonii distillatum; at^{tus salis}
 longè cedit fali superiori ex^{antimo-}
 rubra tinctura confecto.^{nii.}

Hoc oleum; quid oleum?
 hic spiritus dicam potius, quan-
 doquidem sal modo spirituali
 fit distillatum, in febribus quar-
 tanis, aliisque sæpius vim suam^{Vires.}
 ostendit, valdè juvit in confra-
 ctione lapidis vesicæ, promo-
 vet urinam, prodest in poda-
 gra: affrictus extrinsecus vul-
 neribus corrosivis veteribus,

L 4 quæ

extractiones, quæ ex antimonio fiunt, utpō-
 te minerali ipsi cognato & simili.

quæ operationem suam habent ex Marte, ea purificat : etiam purificat hic spiritus salis antimonii totum sanguinem, quem admodum sal auri ; & quamvis plurimis aliis morbis sanandis utiliter applicari possit ; attamen non adeo perfectus est , atque superius oleum rubrum antimonii, in quo sulphur ejus ad summum perductum, purificatum, & separatum est , ut dixi, ideo de hoc supersedebo plura loqui.

Cùm jam de sulphure & sale antimonii egerim, ostenderimque , quomodo in oleum & spiritum redigi possint, ut medicinæ inserviant : jam ulterius procedens agam de mercurio, & manifestabo, quæ medicina in eo abscondita , & quasi sepulta delitescat.

Mer-
curius
antimo-
vii.

Sume reguli antimonii, eo, quo supra docui, modo confecti, partes

tes octo, salis ex urina humana clarificati & sublimati partem unam, salis armoniaci partem unam, unamque salis tartari. Misce salia omnia simul in vitro, affusoque aceto vini fortis, claude luto sapientia, & digere salia cum aceto mense integro in calore conveniente, tandem impone omnia cucurbitæ, & in cineribus distilla acetum, ut salia remaneant sicca; hisce admisce terræ Venetæ partes tres, & per retortam igne forti distilla, & habebis spiritum mirabilem: hunc spiritum affunde regulo antimonii trito, & putriscetur eo duobus mensibus, tum suaviter ab eo distilla acetum, & cum eo, quod remanet, misce quadruplum pondus chalybis limati, & violento igne per retortam distilla, tum spiritus salis, qui tandem transit, secum transvehit mercurium specie fumi; preponas autem recipientem vitreum

*magnum plenum aquâ; tum spiritus salium commiscetur aqua; sed * mercurius colligitur in fundo vitri in verum mercurium vivum.*

Ecce tibi quomodo Philomathes ex antimonio conficere possit mercurium currentem, quem tamdiu, & tot in partibus orbis expetiverunt quamplurimi. Jam utilitatem ejus, & quomodo hoc mercurio cum laude uti possimus in medicina, hîc tibi annotabo, & scriptis tradam.

*Oleum
mercurii
antimonii.*

*Sume in nomine Domini hujus
mercurii partem unam, expri-
me*

* Quæ tempore Basilii summa erant arcana, temporibus nostris jam sunt vulgaria Chymicorum opera: quotus enim quisque, qui nomen suum inter veros chymicos proficitur, ignorat modum conficiendi mercurium ex antimonio; vel hoc, quo Basilius docet, vel alio modo: nam varios jam excogitaverunt artifices varii, & quisque utitur eo, qui sibi probatur maximè.

me per corium, affunde olei rubri vitrioli summè rectificati partes quatuor, extrahere oleum, remanebuntque spiritus olei apud mercurium, pelle igne vehementi, aliquid sublimabitur, hoc sublimatum iterum appone terræ in fundo : affunde iterum aliud oleum ejusdem ponderis, ut antea, repete hoc tertio : quarta verò vice pone sublimatum, quod ascenderit cum terra, & tere simul, tunc erit clarum & purum instar speculi, vel crystalli ; impone circulatorio, & affunde tantum olei vitrioli, & triplum spiritus vini, circula donec fiat separatio, & tandem aliquando mercurius se resolvat in oleum, & supernatabit instar olei olivarum : quod ubi factum erit, separa id ipsum oleum ab aliis, & impone in vitro circulatorio, affunde acetum forte distillatum, & ita permittit quiescere præter propter diebus

*viginti, tunc * oleum iterum acquirat gravitatem suam, & decidit in fundum, & quicquid adhuc venenatum in eo est, remanet in aceto, quod tenebrosum, & omnino confusum est.*

Hoc

* Nihil opus facilius est in meridie, nihil commentariis in tam perspicua descriptione, quâ Basilius docet conficere oleum mercurii ex antimonio: pedetentim incede, adverte ad singula, & nunquam frustrabitur te tua opera. Ne tenebras offundam, abstineo commentario; sed addo, me non dubitare, quin mirabiles in corpore humano hic mercurius præstet effectus; sed ego expertus non sum vires ejus ad sanitatem animalium, & commentarii mei non excedunt meam experientiam.

In metallorum autem emendatione vires ostendit singulares. Dico enim, & liquidò affirmo, qui potest oleum hîc à Basilio descriptum ad lapidem fixum perducere, jam gloriari posse se habere tincturam fixam, unico Regum Regi, magno Philosophorum lapidi cedentem. Quando huc usque profectus es, Philochymice, noli retrocedere, nec manum tollere ab aratro: perge læto gradu, si fortè nemore in tanto se ostendat ille

Aureus, & foliis, & lento vimine ramus.

Hoc est arcanum magnum, *Miraculum nature.*
quod repugnare videtur nature, ut oleum hoc prius supernatet, & postea gravius redditum, petat fundum. Verum tamen adverte, oleum vitrioli etiam grave esse, sed cum mercurius in separatione sua nondum sit omnino purus, superstat illi, sed cum impura levitas illi per acetum eripitur, quia acetum illam assumit, tunc oleum recipit justum suum pondus, fit compactum, & decidit in fundum. Atque hoc est oleum ex mercurio antimonii, quod est quartum medicine columen.

Heus nunc leprosi ! ubi estis ? *Vires.*
suppeditabo vobis media ad salutem : hoc oleum est utile adversus apoplexiam, confortat cerebrum, facit hominem industrium, excitat spiritus vitales capitis : si quis gravibus

morbis longo tempore laboraverit , & aliquamdiu utatur quotidie hoc oleo , huic decidunt ungues & crines , & redit quasi in hominem recenter creatum ; omnis sanguis humani corporis eo ita purificatur , ut omne malum ab eo abstergatur , & expellatur. Sanare morbum Gallicum , quem nuper hæreditavimus , huic ludus est , per hanc enim medicinam radicatus evellitur : & ut paucis multa comprehendam , major est hujus olei in medicina laus , quàm , ut vel ore , vel calamo virtus visque ejus omnis exprimatur.

Quid hæremus nunc miseri mortales de terra sumpti , & in terram reversuri ? cur non properamus Deo Creatori nostro gratias agere , pro hac medicina , nobis tam clementer indulta ? Et vos utriusque medicinae ,

næ, si Diis placet, Doctores, venite ad me hominem religiosum, & servum Dei, manifestabo vobis, quod oculi vestri nunquam viderunt, ostendam vobis viam salutis & sanitatis, quam hætenus non cognovistis. Si quis tamen reperiatur inter vos, qui processus meos, & modum præparationis melius me intelligit, is, quæso, non taceat, nec claustrum imponat ori suo, ipse enim hîc adsto paratus discere, nec me pudet ulterius inquirere, & lumen concupiscere, quod antea fortè non cognoverim. Sæpius enim jam vox hæc mea audita est; angustioribus terminis hanc vitam nostram circumscriptam esse, quàm ut homo unus omnia indaget, quæ natura abscondita gerit in sinu suo. Contra verò, me authore, fileant illi, qui minus, quàm ego experti sunt,
nec

nec solidam scriptorum meorum affecuti sunt intelligentiam, neque ea emendare aggre-
diantur, aut verbis, rabula-
rum instar, inconsideratis re-
prehendere, quæ nunquam ipsi
in scholis didicerunt, & quo-
rum processus nunquam à le-
gis peritis acceperunt.

Termini enim mei aliter so-
nant, & aliud significant, quàm
eorum, qui se mihi opponunt,
& quos pudet laboris arbores
plantandi, iisque furculos fru-
ctiferos inferendi, ideoque ari-
dis ac sylvestribus semper in-
hærent arboribus, nec unquam
ramum ullum viridium & sapi-
dorum fructuum benè culti po-
marii attingere possunt.

Ne, inquam, festina ad judi-
candum, homo inexperte in
arte nostra, & noli condemna-
re, quod nondum cogitationi-
bus vel ipse affecutus es, aut
disci-

disciplinâ accepisti. Multis, sed imprudentibus hoc verbum in ore versatur, pisces in aquis congelantur; sed hi meram ostendunt imprudentiam & inscitiam suam: nunquam enim probabitur piscem, vel in asperrima hyeme in aqua congelari, quamdiu glacies quotidie diligentiam mortalium aperitur.

Quod autem pisces moriantur, Nullum animal sine aëre potest vivere. ideo fit, quod cum glacies non aperiatur, illis respiratio aëris eripitur, atque hinc suffocantur; facile enim probari potest, nullum animal posse vivere, cui aëris inspiratio negatur. Unde concluditur pisces eos, qui tempore asperioris frigoris sub aqua mortui reperiuntur, non frigore ipso, ut parum intelligentes existimant, sed negatione aëris extinctos esse. Eadem ratione, ut

ut applicemus hoc exemplum, dico; siquidem antimonium fructus istos incredibiles sit pariturum, illud è montibus erui, atque ei in principio respiratoria fossorum labore fieri debere, & postea aquâ, aëre, & igne, ut mediis auxiliaribus, præparari, ne fœcunditas ejus suffocetur in terra, sed multis laboriosisque artificis præparationibus manifestetur, atque in lucem prodeat ad speratam morborum sanationem, propter quam omnem ejus suscepit indagationem.

Ubi nunc, ô miser! qui antimonium nihili facis, & apud omnes, instar meri veneni criminaris, ubi est Rhetorica vel Dialectica tua, quâ te defendas? sed cum nec album, nec nigrum, nec viride, nec rubrum, nec flavum intelligas; nec scias quamam viâ aggredi possis justifi-

stificare antimonium , multoque minus ejus virtus , vis , & utilitas tibi nota sit, benè facis, quod taceas, & permittas hanc tuæ imperitiæ reprehensionem, veluti fluctum vento vehementi agitaturn, trans caput tuum volitare, timens, ne, si isti venti & fluctus prædominentur , navis tua fragilis , & sutilis fundum petat , & submergatur.

Ut hoc periculum evites , invoca tempestivè dormientem Magistrum tuum , uti discipuli Servatoris nostri Jesu Christi fecerunt, dum timebant perire , non tamen ex simulato & ficto , sed ex vero & puro corde, absque omni hypocrisis, tum redemptio & auxilium sine dubio sequetur , ut in omni veritate videas , & advertas ventos , & mare tibi obedire , & omnia ad finem optatum perducas.

Ūti-

Utinam ita animatus esset homo, ut labore & diligentia quidpiam assequi studeret, tum certe Dii prosperitatis, & artis præsides Dii successum darent, per quem ejusmodi discipulus, & artis affecla certus fieret, sibi in optato artis gymnasio, & desiderato domicilio gratiæ felicitatem, & salutem non denegandam, ut ipsemet certo videret, & inveniret fundamentum solidi lapidis angularis, super quo reliqui lapidum ordines commodè possint ædificari: tum tot cessarent malè fundatæ rabularum ineptiæ, quibus in scholis discipulorum aures, & in domibus ægrorum capita obtunduntur: resque ipsa, ore quasi aperto, loquetur, & certâ experientiâ confirmabit arcem lapideam, seu palatium, non tam facilè igne accendi & comburi posse, quàm
cor-

cortem columbariam, aut veterem ciconiæ nidum ex ligno putrido compositum, atque à Sole magis magisque indies exsiccatum.

Tu autem orationis meæ auditor, & discipule hanc synceram informationem meam acri judicio perpendas, & ardenti desiderio contendas infimum artis centrum pervadere, quod in externa facie cognosci à nemine potest, vim virtutemque ejus, non secus quàm venator feram, persequere, quære vestigia ejus per nivem, ut probè distinguas, nec cervum pro hinnulo, leporem pro vulpe capias, aut per errorem ex vestigiis ejus à te malè judicetur, projice benè retia tua, & capies multitudinem piscium secundum votum & desiderium tuum: colloca fila tua, prout oportet, & dispone aves, quæ
cete-

ceteras alliciant loco suo ; & auceps adimplebit desiderium suum cum utilitate. Et ut hisce breviter admonitionem , unà cum animadversione unicuique quærenti proponam, dico : dispone, amice venator, rétia & instrumenta tua rectè ad ventum , ut oportet ; & tu nauta , qui noctes atque dies per vastum navigas æquor , & sæpius à ventis huc illuc pelleris , adverte ad acum tuam , & sine dubio aliquid capies , nec navem tuam peregrè redeuntem sine magno mercaturæ tuæ lucro in portum deduces.

Sed quid ego multis ago , aut quid tempus , quod sophisticis rabulis in more positum est , inutiliter tero paleam inanem trititando? fallor; non inutiliter tempus impendo; omnia enim verba in scriptis meis ita sunt allata , ut litteræ paucae
inanes

inanes in iis inveniantur, quæ non aliquam utilitatem, unâ cum utili instructione contineant, ita ut tempus scriptionis meæ mihi potius recreationi fuerit, quàm tædio.

Ideo nunc gladiatorum more uno passu retrocedam, & novam rerum externarum scholam in laboratorium inferam; nimirum quod antimonium ejus naturæ sit, ut præparari possit, ut præsens auxilium adferat in medicina, quæ tractat de vulneribus externis, quæ multipliciter se nobis offerunt, & ex Chirurgia declarantur. Incipiam igitur, & brevibus explicabo processus meos, quomodo nempe illud in medicinam sit adhibendum, & quomodo utiliter præparandum.

Quicumque juniorum studiosorum desideras occulta naturæ perscrutari, & abscondita
ejus

*Balsa-
mum
rubrum
vulne-
rarium
antimo-
nii.*

*Vires
hujus
balsami
vulne-
rarii.*

ejus in lucem proferre, audi;
quid dicam tibi, ut possis diem
à nocte, clarum ab obscuro di-
stinguere. *Cape antimonii Hun-
garici unam, salis communis par-
tem mediam, & sex partes ar-
gillæ non combustæ, tere simul, &
distilla vehementer sine intermis-
sione igne diuturno, tandem oleum
transibit, huic abstrabe suum
phlegma per distillationem, ut
pulvis ruber siccus remaneat in
fundo cucurbitæ, tere illum sub-
tiliter, & resolve in lapide mar-
moreo, & habebis rubrum balsa-
mum relucens pro vulneribus,
quod alia, quamplurima bal-
sama longè antecellit. * Usus
ejus præcipuus est in vulneri-
bus,*

* Prudens Imperator eò milites suos in-
ter prælicandum componit ordine, ut in
principio aciei boni & fortes, in fine opti-
mi atque fortissimi ineant pugnam, qui mi-
nus valent armis, aut viribus, in medio col-
locen-

bus, quæ longo tempore fuerunt aperta, in quibus alii Doctores suis emplastris, unguentis, oleis, & ligamentis nihil potuerunt efficere; sed summo cum dedecore equo demum frænum & ephippium tollunt, eumque reducunt in stabulum, unde ad eos prodierat.

Formulae meæ loquendi simplicitatem sonant, vir enim religiosus, cui modus agendi sæ-

M cula-

locentur, exemplum pugnandi à prioribus, spem auxilii & victoriæ à posterioribus accepturi. Imperatorem sequitur Orator in collocandis argumentis, quibus animos expugnet. Oratorem imitatur Basilii in ordinandis processibus, quibus discipulum suum ad sapientiam, & sapientiæ fructuum perducit felicitatem. Insignes ergo processus habuimus, iisque explicandis qualem qualem adhibuimus operam, atque lucem aliquam attulimus.

Jam medii sequuntur clari illi per se, & non tanti, atque superiores momenti, ea propter illis non inhærebimus.

cularium ignotus est, nequît omnia tam clarè detegere, & describere, quàm res ipsa videtur requirere: quantum ad terminos, quod iis videlicet non ita formaliter utatur, hoc sibi postulat ignosci, & si quid in eo neglexerit, rogat ab omnibus in bonam partem accipi, paratus ratione statûs sui omnibus Christianis, uti volens iis offert, die & nocte inservire, & hanc eorum benevolentiam precibus apud Deum remunerari.

Hoc oleum salutare est in multis gravibus accidentibus, & præcipuè in vulneribus veteribus, ita ut paucæ medicinæ inveniantur, quæ huic non debeant cedere: illud tantum oleum, quod cum vulgari Apothecariorum sublimato præparatur illi æquale effectibus, & sæpe melius esse experientia do-

docuit, nominatim in lupo & cancro, & in vulnere *noli me tangere*. Sed in fistulis ordinariis, & herpetibus superius oleum mira effecit, quæ nisi experientia iis patrocinaretur, fidem non invenirent, quæ omnia à me non recensentur, nequis judicet me id ambitione ductum facere; aut famam inde venari, quam ego nunquam à me, neque desideratam, neque quæsitam fuisse, neque etiamnum quæri sanctissimè affirmo.

Nunc accipe olei alterius præparationem.

Sume mercurium mortificatum, qui ad claritatem & splendorem sublimatus est, & apud Apothecarios prostat venalis, & antimonii partes æquales; tere simul, & distilla ex retorta, quæ spiritus retineat, ter, & rectifica id oleum spiritu vini, tunc opera-

Oleum antimonii cum sublimato ad vulnèra.

tio, absoluta est, & oleum fit rubrum instar sanguinis, sed in principio est album, & instar glaciei, vel butyri coagulati. Hoc oleum in multis, ubi natura nullam dabat emendationis spem, mira effecit: & vim, virtutem, potentiam, efficaciamque suam semper maximè ostendit in perfecta emendatione mali in bonum.

Per additionem aliud oleum paratur ad vulnera externa apprimè utile.

*Oleum
compo-
situm
ad vul-
nera.*

Sumitur antimonii pars una, & una sulphuris; media salis armoniaci, vel salis urinae purificati, & calcis viva partes duæ: expelle oleum fortiter, quicquid sublimatur, id tere cum capite mortuo, & affunde rursus oleum, terque ita distilla, tum oleum est præparatum.

Cum vetera vulnera vix aut ne vix quidem sanari possunt,

tunc

tunc hoc oleo utere : est enim forte , potens , & penetrativum , & facit fandum bonum , quemadmodum & oleum vitrioli, unde sequi deinde potest omnimoda sanatio.

Balsamum admirabile ad vetera vulnera ex diversis ingredientibus , inter quæ & antimonium ita paratur.

Recipe sulphuris uncias quatuor, excoquatur igne modico ; impone mercurii libram semis, versa spathâ ligneâ, donec fiat massa una, hanc massam tere

*Aliud
balsa-
mum
ad a-
per-
vulne-
ra.*

subtiliter, (facta enim est, quemadmodum cinnabarum solet preparari) tere cum ea antimonii uncias quatuor, arsenici rubri uncias quatuor, croci martis uncias duas, lateris pulverisati uncias octo. Hæc omnia impone cucurbitæ vitreæ, & sublima quemadmodum similia solent sublimari, consequeris in ista sublimatione py-

ropos , quorum color orientabilibus non cedit , sed fixitatem non habent ; volatiles enim sunt , & evanescent in igne. Ut hosce pyropos artifex separaret à cinnabaro , quod inter sublimandum ascendit , eos terit subtiliter , & extrahit aceto forti distillato : quo opere perfecto extrahit acetum in balneo maria pedetentim , remanebitque pulvis , tere hunc pulverem minutim , ut ante , & impone alteri vitro , & extrahe tincturam ejus spiritu vini , remanentque sordes , eas separa : hanc extractionem cum spiritu vini digere in balneo benè clauso mense uno , tum extrahe spiritum vini , ut extraxisti acetum , remanentem pulverem impone scutella vitrea plana , eam impone cavea in cupa referta aquis , ut vitrum ei possit instar navicula innatare : pulvis , qui in vitro est , intra paucos dies se solvet

Solvēt in clarum & pellucidum liquorem.

Hic liquor salutaris est in *Vires;* veteribus apertis vulneribus, & est balsamum vulnerarium in similibus accidentibus, si iis imponatur, & stiptico vulgari circumdetur, neminem auxilio destituet in diuturnis apertis vulneribus, adversus quæ frustra tentata sunt alia remedia.

De ulceribus apertis, quæ internè originem sumunt, hîc mihi non est sermo, ea enim sine remediis internis, quæ affluxiones exsiccent, & centrum morbi in ipsa radice sua depellant, perfectè sanari non possunt, quamvis hac tempestate pauci reperiantur, qui ad hoc reflectant, & cogitatione suâ radicem ipsam morborum attingant, de qua nunc ago.

Si homines animo volverent

eas vitæ calamitates , in quas nos protoplastarum lapsus præcipitavit , peccatumque illud originis , & tot malorum sequacium catervam, tristitiæ nimirum , angoris , morborum, & miseriarum recogitarent , meliùs profectò tempus suum locarent , plusque laboris impenderent , in quærenda proximi sui salute, tam impensè iis à summo cæli Rectore commendatâ , & debiti officii instar mandatâ ; sed quamplurimi, proh dolor ! laboris tædio tempus inutiliter consumunt , & non quod faciendum erat , sed quod hætenus fecere , & facere porro lubet , faciunt , atque timent vel extremos digitos conspurcare ; non minus quàm si torquerentur invidiâ mercatorum , qui fortè tantillum lucri facerent sapone vendendo , quo molliculas manus
suas

suas abluerent. Nonne omnes, quotquot hîc miseri mortales degimus in terra peregrini sumus, nihil, quod nostrum dicere possimus, possidentes? nonne omnia, quibus utimur, Domini nostri feudalia bona sunt, nobis, quamdiu vivimus, nec diutius concessa? ita ergo nos in iis utendis geramus, ut tempore illo, quo & ratio eorum, & ipsa erunt reddenda, conscientia bonâ freti, subsistamus, & propter ingratitudinem non conjiciamur in carcerem, & tenebras exteriores, ubi erit fletus & stridor dentium.

Si hæc esset meditatio, hæc uniuscujusque intentio, monstri simile foret, si quis de peccato in se admittendo, si quis de officio suo negligendo cogitaret; omnes certatim muneribus à Deo acceptis proximo

inservire contenderent. Sed hæc remota sunt à cogitationibus mundi, mundanorumque hominum; *pecunia, pecunia* scopus est, quo collineant omnes, hanc potentes per fas & nefas quærunt, atque in hoc pauperes iis subserviunt, ut simul de mammona iniquitatis participant.

Sed cavete, moneo, cavete, ne carnis istius ossa gutturi in hærentia, vos suffocent, ne piscium spinæ cor vobis confodiant. At quid juvat admonitio, quam parvi facit, & pro deridiculo habet mundus. Audite quæso historiam, vel percipite parabolam. Cum ego, voti magni reus, difficilem illam peregrinationem versus Divum Jacobum susceperem, ut visitarem locum istum sanctum tanquam peregrinus, Deum precatus sum, eique
me

me voto obstrinxi , si daret felicem ad monasterium meum regressum. Ille dedit, ego hodieque ei gratias ago : sed putabam plurimos mecum exultaturos, eidemque Deo acturos gratias , propter insignes reliquias, quas tum temporis attuli , & obtuli monasterio nostro in consolationem pauperum , multorumque aliorum, quo sibi pararet in hac peritura lachrymarum valle nomen , quod nulla deleret oblivio : pauci tamen hinc reddebantur, vel meliores, vel erga Deum ob tantum beneficium gratiores , sed perseverabant in irrisione , & contemptu , id , quod Deus in die novissimo vindicabit.

At jam de his satis, procedamus in instructione nostra de antimonio , unde alia rursus medicina paratur , quam in omni genere febrium , & in

peste ipsa valdè expertus sum
salutarem.

*Oleum
antimo-
nii ad
febres
& pe-
stem.*

*Antimonium teritur subtiliter,
vitrea retorta imponitur, & igne
forti distillatur sine ulla additione,
tertiò aut quartò, & semper in
magno vase recipitur, tandem fit
ex eo pulvis rubicundus; extrahe
eum aceto; extractionem eam
circula molli igne decem omnino
diebus, abstrahere acetum distillan-
do, & id, quod remanet, singula-
ri * enchèresi in oleum distillando
transfundendum est. Hoc oleum
porro circulatur, donec ei ablata
sit humiditas, & rursus in pulve-
rem reductum est, qualis erat dum
initio acetum ab eo per distillatio-
nem separatum, & postremum o-
leum in vase recentioreceptum fuit.*

Usus.

Hujus olei grana quatuor
assumpta cum aqua cardui Be-
ne-

* Cum spiritu vini hæc extractio volati-
lis reddenda est, eo modo, quo in superio-
ribus operationibus docui.

nedicti , si æger benè tegatur ,
& sudet , sanant quotidianas ,
tertianas , & quartanas febres ;
eadem dosis multùm valet ad
pestem depellendam , cum spi-
ritu vini vel aceto distillato ,
prout , vel cum calore , vel cum
frigore paroxysmus primus pe-
stis accesserit. Quod in mona-
sterio nostro trium fratrum , fa-
cto jam testamento , in extremis
versantium , hoc arcano ex peste
recuperata docuit sanitas ; quod
animos eorum arti huic meæ ita
conciliavit , ut majore , quàm
antea zelo , & precibus , &
labore me iuverint , & tem-
pus , quod illis à divino offi-
cio supererat , quotidie mihi
subserviando , impenderint ,
brevique tantam experientiam
sint consecuti , ut suâ , fratrum-
que suorum industriâ , plus ex-
perientiæ ceperint in arcanis
naturæ indagandis , quàm antea

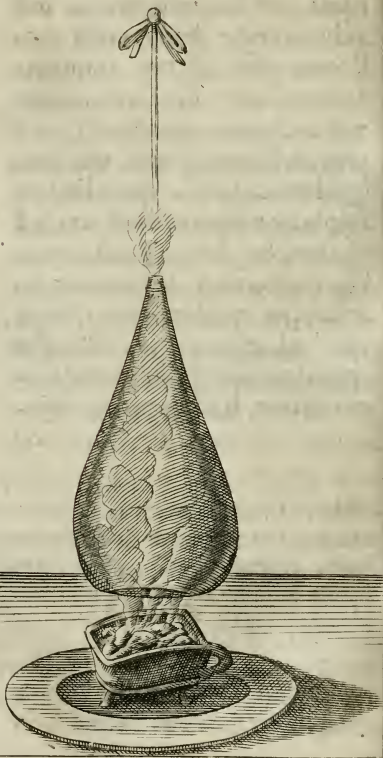
longè diuturniore tempore obtinuerant. Pro his ego gratias illis egi, usque in senectam meam, & senium, & porro re ipsâ illis retulissem gratiam, quippe sic de me, & de aliis fidei suo labore meritis, sed ante me vitæ suæ curriculum absolverunt, & ingressi sunt viam omnis carnis, quare remunerationem eorum summo commendo Medico, qui in cælis habitat, ibique illos exhilarabit sufficiente gaudio, & satisfaciet cælesti præmio, quod hîc in terra illis fuit ab ignaris & ingratis hominibus dnegatum.

*Aliud
oleum
ad vul-
nera.*

Aliud ad vulnera oleum ex antimonio cum additione paratur, eo, quem subjiciam, modo. Sumuntur antimonii, sulphuris, salis nitri ana partes æquales. Detonentur infra campanam, sicut oleum sulphuris
per

*per campanam conficitur, qui
preparandi modus jam olim an-
tiquis non fuit incognitus, sed
animadvertite hanc viam me-
liorem esse, si pro campana
* alembicum sumseris, eique
vas recipiens apposueris, ita
plus olei consequeris, ejusdem
quidem coloris, quo illud ex
sulphure vulgari eductum, sed
viribus & virtute haud parum
illo præstantius. Utimur eo in-
trinsecus quidem cum spiritu
vini ad guttas tres adversus *Vires,*
pulmonum phthisin; extrinse-
cus autem, si illinatur, ac dein-
de*

* Picturâ jam te alloquar, non tantum
verbis, Philochymice, ut compendio sermonis
accipias hoc laboris & sumptuum compen-
dium. Instrumentum hoc aspice, & tibi con-
fice, ut Basilium sequi possis in faciendo sul-
phuris oleo per campanam: hac enim viâ tan-
tum olei tibi dabit uncia, quantum viâ jam
vulgò tritâ suppeditat libra: ex unciis nimi-
rum sulphuris sedecim elicies semiunciam olei,
quam alii vix sperant ex sedecim libris.

de imponatur emplastrum sti-
pticum, adversus omnia vulne-
ra foetentia, & ad putrefactio-
nem tendentia, adeoque omnia
omnino vulnera certissimum
remedium esse reperies.

Rursus aliud oleum ex anti-
monio adversus omnia vulnera
exedentia hac ratione confici-
tur. *Recipe antimonii libram*

*Aliud
oleum
antimo-
nii ad
vulne-
ra.*

*unam, salis communis desiccati
libram semis, laterum confracto-
rum libras quinque: omnia te-
rantur, & retorta imponantur:
ubi oleum flavum distillaveris,
omnesque spiritus transierint, im-
pone materiam alteri vitro, eique
phlegma extrahe, remanebitque
pulvis, quem in loco humido la-
pidi insternes, & consequeris bal-
samum humidum, quod in omni-
bus vulneribus verminantibus, &
in cancro, qui in facie hominis,
& foeminarum uberibus maximè
prodit, singulare est remedium.*

Vires,

Plura

Plura de hoc balsamo scribenda forent, nisi vererer fore, ut imperitus quispiam horum, aut rabula sophisticus in me impingeret, diceretque me hæc dilatare nimis, & plura chartæ mandare, quàm experientia me docuerit, ac proinde meras speculationes & imaginationes venditare.

*Oleum
sulphuris
antis-
monii.*

Aliud porro oleum conficitur hoc modo. *Antimonii pars una sublimetur cum quarta parte salis armoniaci igne subtili: sal tollit sulphur antimonii in altum rubrum, instar sanguinis: tere hoc sublimatum subtiliter, & si sumpseris prius libram unam antimonii, tere cum eo rursus uncias quinque antimonii, & eo rursus sublima, ut antè factum est, hoc sublimatum solvitur in loco humido. Sed aliàs sume sublimatum illud, & edulcora à sale addito, molliterque sicca, & habebis*
sul-

*sulphur, quod ardet instar sulphuris vulgaris, quod prostat apud Apothecarios venale. Extrahere ex hoc sulphure tincturam per acetum distillatum, & cum acetum in balneo marie leniter abstraxeris, & pulverem remanentem subtili enchèresi transtillaveris, habebis (si quidem in hac operatione non aberraveris) præstantissimum * oleum, dulce, gratum, & suave in usu suo*

* Hæc est altera repetitio processus, quod conficitur balsamum antimonii, uti vocat in hoc tractatu, vel quinta essentia antimonii, de quo sæpius supra. Hæc tamen in processu est differentia, quod hîc sulphur per salem armoniacum ab antimonio separatur, & deinde aceto extrahatur; ubi in aliis processibus sulphur per acetum extrahatur, quando adhuc unitum est antimonio. Sed hæc tanti non sunt, ut ancipitem reddant operationum effectum, varietas ergo hæc libertatem dabit majorem operatori, ut non scrupulosus sit in iis, in quibus rationem intelligit ejus, quod agit, & modi, quo agit.

Vires admirabiles huius olei. suo sine ulla corrosivitate, aut periculo. Sanat phthisin, depellit puncturas lateris, & si quis laboret difficultate anhelitus, is assumat duo grana mane, & totidem vesperi, dum concedit cubitum, in elixire vel spiritu vini, dilatat angustias pectoris, expellit omnes impuritates, & phlegmata ex pectore, & multos mihi sæpenumero protulit minimè speratos effectus.

Cùm verò in aliis præparationibus ex antimonio eas vires descripserim, quæ huic cum illis sunt communes, nihil opus existimo eas omnes repetere, veritus ne artis affectatoribus, vel perissologiâ tædium, vel ineptâ tautologiâ alienas cogitationes adferam. Liquor interim, qui, ut supra dixi, in loco humido resolvitur, externa est medicina, & apprimè utilis,

ut .

ut mundet impuritates cutis,
& si tantillum olei tartari mi-
sceatur, sanat phagedænam di-
gitorum, & si sæpius eo unga-
tur, purificat cutem, & schro-
phulis medetur.

Sulphur antimonii præterea Sulphur
alio modo præparatur. *Antimo-* rus anti-
nium subtiliter teritur, & coqui- monii
tur horis duabus, vel paulò diu- alia
tius, in acri lixivio de cineribus præpa-
ligni faginei confecto: ubi coctum ratio.
antimonium clarè filtraveris, af-
funde acetum, & sulphur peret
fundum prorsus rubrum, effunde
phlegma, & pulverem leniter ex-
sicca: distilla hunc pulverem cum
aceto vini: extrahere tincturam,
& fac, prout cum superiore sul-
phure fecisti; idem in oleum
distillando reducere, non est o-
leum & operam perdere; quam-
vis oleum supra commemo-
ratum, plus virium habeat,
eò quòd corpus ejus per falem
ar-

armoniacum initio sublimationis melius solutum & apertum fuerit.

Restant porro multa de antimonio scribenda, & nominatim tria Spagyro Medico, & Philosopho scitu necessaria, nimirum præparatio aceti, quæ ex minera ejus conficitur, deinde prætereunda non est Philosophica stella signata; & tandem sermo instituendus de plumbo Philosophorum, de quo multi magna sunt imaginati, & putaverunt ratiocinatione suâ, & speculatione verum & syncerum mercurium Philosophorum ex eo conficere, quod profectò fieri non potest, quandoquidem antimonio cælitus tanta non est data efficacia, ut in ipso is mercurius existeret, vel ex eo præparari posset. Mercurius primum ens, vel prima aqua metallorum, quæ

*An
mercu-
rius Phi-
losopho-
rum re-
peria-
tur in
antimo-
nio.*

quæ perfecta sit, unde lapis magnus veterum sapientum confici possit, illud, inquam, ens primum, & femina ejus in alio minerali inveniuntur, in quo operatio secundum genium metallorum major est, quàm in antimonio : attamen particularem quandam, & utilissimam supereditat operationem. Inquire porro quid ad internam, quid ad externam medicinam pertineat; est enim columen omnis Apothecariorum officinæ, si debitè præparetur, ut sæpè moneo; nec quicquam deerit, modo artifex benè discat distinguere indolem metallorum, & mineralium, & diligenter observet tum præparationem, tum usum antimonii, tunc enim, & non ante sequetur perfectum de eo judicium.

*In antimonio
reperitur ali-
quod particu-
lare.*

Jam igitur stabo promissis,
discipulosque meos secundum
votum

votum eorum consolabor satisfaciendo iis , & instructionem dando , perquam vera separatio boni à malo tandem iis innotescet , & dando informationem de aceto Philosophorum , quod ex antimonio conficitur.

Acetum

*Philosophorum
ex antimonio.*

Minera unde antimonium funditur, & purificatur, teratur subtilissimè , hanc materiam impone vitro rotundo , quod phiala vocatur, habens collum oblongum , affundatur aqua pluvia distillata , ut cucurbita sit media plena, benè clausa seponatur in fimo equino , ut putrefiat, donec minera incipiat effervesce , & spumam in superficie accipere , tunc tempus est eximendi, signum enim est corpus se aperuisse : hanc materiam digestam impone cucurbitæ , benè claudè, & aquam extrahè, habebit ea saporem utcumque acidum , ubi aqua omnis ablata est, intende ignem ;

ignem, & transibit sublimatum :
 hoc iterum tere cum facibus, &
 affunde iterum eandem aquam,
 & iterum abstrahere, tunc erit
 acrior: hac operatio repetenda est,
 donec aqua fiat tam acida, quàm
 aliud acre acetum vini distilla-
 tum; sublimatum autem, quo sa-
 pius operatio repetitur, eo magis
 minuitur. Ubi hoc acidum acetum
 obtinueris, cape recentem mine-
 ram ut ante, & affunde hoc ace-
 tum, ut tribus digitis emineat: im-
 pone pellicano, & digeratur duo-
 decim diebus in calore, acetum
 fit rubrum, & multò acidius,
 quàm ante: hoc decanta purum,
 & distilla per se sine additione in
 balneo marie, transibit acetum
 clarum, & rubrum remanet in
 fundo, quòd extractum cum spi-
 ritu vini est prestans medicina.
 Acetum autem iterum rectifica
 in balneo marie: ut suo liberetur
 phlegmate: tandem solve in eo

N

pro-

*proprium sal, scilicet in quatuor-
unciis unciam unam, & pelle for-
titer ex cineribus, * acetum fit
acrius, & acquirit plus virium,
& virtutis.*

Hoc

* Hoc acetum etiam inter præcipua nu-
meratur eorum, quæ ex antimonio confi-
ciuntur : ideo operæ pretium judicavi, id
quibusdam commentariis illustrare. Quam-
vis enim modo, quem Basilius præscribit,
fieri possit, tamen quædam adhuc requirun-
tur, ut opus reddatur cùm facilius, tùm per-
fectius, quæ jam subjungo. Pro sex libris
antimonii requiruntur quatuordecim libræ a-
quæ distillatæ, & quando post digestionem illud
distillare cupimus, quædam encheresis obser-
vanda, à qua propemodum totius operis dependet
successus. Ita enim collocandus est alembicus,
ut rostrum ejus tegatur aquâ, quæ est in reci-
piente, vel quæ transiit distillando in recipien-
tem, aliàs spiritus antimonii dispergetur, &
plus mediâ parte perit, opusque multò plus re-
quirit temporis, ut perficiatur. Figurâ ap-
positâ hoc expressi, ut si qui sint, qui audiendo
non satis hoc percipiunt, videndo intelligant.
*Vbi aqua tota transiit per alembicum, ignis,
ut monet author, intendendus est, & tribus
nocti-*

*Vires
aceti,
Philoso-
phorum.*

Hoc acetum refrigerat vehementer, non ut vulgare acetum, sed magnâ cum admiratione, & certâ experientiâ, maximè ad sedandum gangrænâ ex pulvere pyrio productam; etiam sanat alia irritata vulnera & membra, quando cum anima saturni tritum, in unguentum conformatur, & exterius applicatur. Mixtum cum aqua endiviæ, cui sal prunellæ additum

noctibus totidemque diebus sine intermissione continuandus, tum refrigescat, & sublimatum, ut docet, cum antimonio denuo misceatur: iterum resumatur labor ad tres dies & noctes, ac deinde repetatur tertio, tunc aqua tua acida erit, uti acetum vulgare: hoc acetum si tinxeris nova antimonii minera, habebis tincturam, quam balsamum suum vita nominat, toties discriptum, sed nunquam satis laudatum. O si scirent mortales, mysteria quæ in hac tincturâ latent abscondita, nescio an luberet aliam circa antimonium suscipere operationem: omnia in hoc uno sunt. Dixi Philochymice, tu face.

tum est, consumit synanchen,
& extinguit magnum ardorem
ejus, sedat præterea motum in-
flammati sanguinis. Tempore
pestis intrinsecus assumptum
dosi unius cochlearis, singulis
vicibus, & extrinsecus lineis
pannis bubonibus impositum,
extrahit venenum, & præstan-
tissimè refrigerat. Sed adverte,
cum hoc modo extrinsecus vis
adhibere, miscendam esse ter-
tiam partem aquæ, quæ ex sper-
mate ranarum distillatur.

Multi stellam signatam anti-
monii magni fecerunt, & ope-
ram dedere quàm plurimi, ut
eam conficerent, nulli parcen-
tes labori, modò eam conse-
querentur, quod nonnullis suc-
cessit, aliis verò propositum
suum, resque tota in profundo
aquarum submersa est. Imbibe-
rant plerique eam animo sen-
tentiam hanc. stellam veram

*An
Stella
signata
antimo-
nii sit
materia
lapidis
Philoso-
phici.*

esse materiam , unde confici posset lapis ille Philosophorum ; hac inducti cogitatione , vel imaginatione , quod natura ipsa eam in stellam signaverit , ideo non poterant , ut existimabant , hisce cogitationibus in viam erroris abduci. Ego autem nihil horum esse syncerè denuntio: longè enim aberrant istiusmodi indagatores à recta & regia via; & enecant se conscendendo rupes & scopulos , in quibus capricorni fixerunt domicilium , & accipitres suum capiunt refugium. Non est huic stellæ datum in se tantum continere potentia , aut tam pretiosum ex se formare lapidem : idem tamen ego affirmo , insignem medicinam in ea latere absconditam , quæ ex ea confici possit. Fit autem stella hac ratione.

*Recipe antimonii Hungarici
partes*

partes duas ; chalybis partem u- ^{Stella}
nam : hæc liquefiunt cum quatuor ^{signata}
partibus tartari usti, & fundun- ^{antimo-}
tur in scypho ferreo, quo utuntur ^{nii quo-}
aurifabri, dum aurum suum pur- ^{modo}
gant. Dum refrixerit, exime re- ^{fiat.}
gulum, & separa ab omni impu-
ritate, & scoria. Tere hunc regu-
lum subtiliter, & pondus ejus
examina, & appone ei triplum
tartari usti, funde, & effunde, ut
supra, idque tertium repete, tum
se purgat regulus, & evadit pu-
rus, & clarus. Nota autem, cum
fusionem ritè perfeceris, usque
fueris encheresi, quâ decet, quod
in hoc palmarium est, obtinebis
stellam * pulchram, & ex albo

N 4 mi-

* Hic notandum. In tertia fusione regu-
li ignem vehementer esse intendendum, ut in-
tenso illo calore auferatur, si quid adhuc im-
puri apud regulum resideat, atque ita regulum
consequeris pulchritudine & candore argen-
to comparandum, sed virtute, & pretio longè
superiorem.

micantem, instar argenti capellati, non minus artificiosè distinctam, quàm si eam pictor quispiam diligenter circino dispartitus fuisset.

*Hæc stella cum sale armoniaco in * sublimatum rubrum redigitur; tinctura enim martis ascendit. Dum ejusmodi sublimatum, uspiam deponitur, fit ex eo liquor, qui miris in Chirurgia præstat viribus.*

*Oleum
liqui-
dum ex
stella si-
gnata.* *Hic regulus, seu stella signata, sæpe cum angue lapideo per ignem deducitur ita, ut tandem se in eo consumat, & se prorsus uniat*

* *Hoc sublimatum antequam imponatur Caveæ, ut ibi resolvatur, purgandum est à sale armoniaco aqua distillata. Parva sunt quæ moneo, sed horum, & istorum talium ignorance magni committuntur errores, opusque cum sumptibus & impensis omnibus vel perit, vel saltem non reddit operæ suæ pretium.*

uniat cum * angue : hoc facto
habet artis affectator materiam
omnino calidam & ignitam, in
qua ars plurima sepulta latet.
Hæc materia præparata se solvit
in oleum : hoc ipsum oleum distil-
latione transfundi debet, & tum
rectificari, ut sit purum, & cla-
rum. Hoc oleum intus commo- *Viros.*
dè & securè assumi potest, at
magnâ prudentiâ & cautione,
nec sæpius, quàm bis per he-
bdomadem, nec plus, quàm
guttæ tres in duabus unciis vini,
vel aliâ aqua ex herbis distil-
lata, secundùm morbi exigen-
tiam. Hanc ob causam Medicî
est, morbi causas, unâ cum æ-
groti complexione præscire,

N 5 quo

* Anguis ejus naturæ est, si laxas, emer-
git, si stringis erumpit : idem hic vereor : id-
cò anguem vocat id, quod miscet cum hoc
regulo. Anguem autem lapidis, seu lapi-
deum, quia sæpè hîc, ut anguis lapidem liben-
tissimè lambit.

quo remedia sua securiùs adhibeat.

Hæc est insignis * acrimonia, multa in se arcana complectens, sed nihil opus est imperitis omnia simul & semel revelare. Artes, quædam supprimendæ sunt, ut Philosopho, qui iis indagandis improbum quotidie impendit laborem, secreta quædam, & arcana propria supersint. Qui autem vestigiis meis cupit insistere, non lassetur

* Qui intelligunt quantæ utilitatis sit essentias ex metallis extrahere, non ignorant virtutes acris hujus olei : menstruum enim hoc est hanc ad rem unicum. Quot sunt, qui ætatem, quanta fuit, operationibus chymicis traduxerunt, & nunquam ad notitiam veri menstrui pervenire potuerunt; tibi jam revelatum est, eo tu, si sanitatem quæris, tutò uteris in corpore, si quid aliud votis audacioribus moliaris, & jam jam speras te compotem fore, hoc omnium est maximum ad thronum regni Chymici conscendendi adjumentum.

tur quærendo, sed quod ego feci, faciat, & quod toties desideravi, quodque tam calidis votis expetivi, mecum assequetur.

Principia hæc quæ vobis præscripsi, sufficiunt, ut finem ex iis perscrutemini. Multi defecerunt, imo multi prius morte abrepti fuerunt, quàm tantum de principiis in tyrocinio suo erant assecuti: citiùs nimirum vitâ defuncti, quàm magisterium artis adepti; atque ideo librum rudimentorum in initio edidi, ut artis studiosus affectator, cui tanto tempore in primis experiendiis erat opus, tantò citiùs ad desideratum finem, & scopum optatum pertingat, mihi que post Deum gratias agat.

In hoc oleo præterea latet *Solutio*
effectus admirabilis; si enim *crystal-*
lorum longo tempore circuletur, tandem

Con-
fringit
calcu-
lum.

crystallos arripiet, nimirum cum illa tribus diebus, & totidem noctibus antea calcinata fuerint, & ex illis elicit salem, quo facto; hoc oleum iterum per retortam distillatur, & consequeris medicinam quæ lapidem in vesica admirabiliter confringit, & expellit, multaque alia insigni quadam virtute efficit.

Ut autem de plumbo Philosophorum etiam sermonem inferamus, noverint curiosi naturæ indagatores, antimonio, & plumbo vulgari sibi propinquam intercedere cognationem, arctamque inter se colere amicitiam. Quemadmodum arbor, quæ resinam suam superfluum, quod arboris sulphur, est lateraliter ejicit, ut cerasus, & arbores aliæ, quæ ejusmodi gummi edunt, ut & alia arborum genera, quæ propter abundantiam mercurii excrescentiam

tiam quandam proferunt , & à se ejiciunt , quæ fructui earum nec formâ , nec viribus ulla ratione est similis , sed prorsus alias habet proprietates , ut in quercubus , & pomis apparet , quæ similes fructus nothos, vel monstra proferunt. Sic terra etiam similes habet abortus, qui in separatione à puris metallis secernuntur , & ejiciuntur.

Quamvis jam antimonio cum saturno tam arcta sit cognatio : tamen propter nimium , quod in se habet sulphur ab eo ejectus est , ita ut viscosum corpus suum in nativitate non potuerit ad perfectionem perducere , atque ideo inter mineralia necesse fuerit consistere: eò quòd abundantia calidi sulphuris effecerit , ut mercurius ejus defectu frigoris , quo repellitur , nec ad coagulationem pervenire , nec in malleabile corpus

Quid sit plumbum antimonii coalescere potuerit. Ceterum dico plumbum in antimonio non aliud esse, quàm suum regulum, qui nondum lentorem consecutus est, & prout supra dixi, quando regulus, & chalybs per liquefactionem ununtur, & in stellam conflantur, multi sunt, qui inde lapidem veterum Philosophorum volunt conficere; cui rei ego antea refragatus sum. Quæ autem medicinæ ex eo parari possint, jam antea breviter audivistis, quibus ego verbum non amplius addam.

Præparatio plumbi antimonii. At ratio, quod regulus plumbum dicitur, & habetur, hæc est. Quod, quando sumitur regulus, quem antimonium in conficiendo vitro dat per se, & crucibulo benè clauso, qui igni possit resistere, imponitur, eique sal saturni, quod prius cum isto sale tribus horis camentatum fuit, ap-
poni.

*ponitur, & permittitur simul liquefieri in furno ventoso, * regulus*

* Non invidiosè, quod faciunt Chymicorum plerique, sed affectuosè cum Chirurgis agam: exoptans illis & mentem, ut velint, & facultatem, ut possint talia miserè afflictis parare præsidia, & sanitatis compendia, quæ parari potest ex hoc regulo. Vis prodam tibi mysterium? audi placidè, & utere. *Hic regulus per sal saturni redditus malleabilis, misceatur cum mercurii per saturnum condensati ana partibus æqualibus, & igne vehementi simul fundantur, atque ita benè commisceantur, prodibit materia facie externâ argento similis, sed virtutibus suis internis omni argento nobilior, & pretiosior: funditur, vel malleo diducitur in quascunque formas aut statuas. Sed tu Chirurge artis tuæ studiose, & gloriæ per artem cupide, illud diducas in laminam tenuem, & extrinsecus vulneribus, fistulisque malignis appone, stupebis, dum naturam videbis hac arte adjutam, plus exiguo tempore perficere, quàm tu per tot unguenta & emplastra tanto tempore potuisti sperare. Non ridebunt te amplius rustici, & exprobrabunt, ut Basilii verbis utar, se plus crudo, rancidoque laridi frusto efficere, quàm te omni artis chirurgicæ tam operoso choragio.*

gulus dum eximitur, redditus sit lentus & ponderosior, quàm ante fuerat: accepit enim ponderositatem à spiritu salis, qui ei quoque lentorem dedit, adeo ut corpus illud jam compactum & grave sit redditum.

*Plumbum
antimonii &
stella si-
gnata
parum
diffe-
rent.*

Ideoque dico non multùm inter se differre stellam signatam, & plumbum antimonii: quæ tamen passim ut duæ res diversæ distinguuntur, utrumque enim ex vitro antimonii conficitur, & ad unam eandemque medicinam præparatur, uti jam satis est à me dictum. Hîc itaque sermonem hunc abrumpam, ut explicem, quid *lapis*, qui *ignis* dicitur, sit, postquam eam, quæ subsequitur appendicem declaravero.

Largire gratiam tuam Deus,
& aperi corda graviter audientium,
eisque impartire benedictionem.

ditionem tuam, ut te in omnipotentia tua, & mirabilibus operibus naturæ agnoscant, tibi ad laudem, honorem, gloriam, proximo ad auxilium, solatium, & roboris confirmationem; ægrotis autem ad sanitatis suæ restitutionem, amen.

A P P E N D I X.

Conclusionis loco scias antimonium ad plures usus alios adhiberi, quàm ad scripturam, quâ Typographi utuntur. Etiam sub certa quadam constellatione & concursu planetarum mixtura metallorum fit cum antimonio, ex qua signaturæ, & characteres funduntur, singularibus virtutibus prædita. Ex eadem etiam mixtura specula conficiuntur, multorum & mirabilium aspectuum & proprietatum.

Præ-

Præterea nolæ & campanæ
ex eo fiunt soni admirabilis.
Item imagines hominum , &
multa alia : *

Sed

* Quas in appendice hac tanquam per
transfennam tangit, & transilit vires & virtu-
tes antimonii, tam multæ sunt, & variæ, ut
ne centesima quidem earum pars hominibus
adhuc sit cognita; quæ ignoratio redundat
haud dubiè in probrum & ignominiam ge-
neris nostri, quod nos homines inter tot ani-
mantes soli rationis vi, & ratiocinandi fa-
cultate præditi, tanto impetu feramur in fa-
cram illam atque abominabilem lucri cupidi-
tatem, ut vix cuiquam sit otium mirabilia il-
la investigandi, quæ author naturæ creatu-
ris suis indidit; sed nolo repetere nœniam
hanc toties à Valentino decantatam: istud
tantum recogita: minerale hoc in quo spi-
ritus latet tam admirabilis, ut hauriendo ex-
hauriri non possit, etiam vires habere, quæ stu-
dendo à nemine satis cognosci valeant. Quæ
extra Chymiam & Medicinam ego exper-
tus sum, pauca sunt; talia tamen esse experien-
tia me docuit, ut non putem antimonium aliis
in rebus se præbiturum minus admirabile,
quàm in Chymia & Medicina se exhibuit.

De

Sed cum rebus hisce nulla cum Medicina intercedat cognatio; ipsæque ordini, regulæque, & vocationi meæ non sint propriæ, meritò vocationi meæ acquiesco, & res hasce aliis, qui norunt eas melius, tractare commendo.

De

De characteribus, tamen & signaturis, quæ concursu constellationum quarundam confici posse dicit Author, quid sentiam, hîc non aperiâ: sufficit me dicere non esse cognitam ullam inter omnia metalla & mineralia substantiam, quæ tantum contineat cælestis spiritus, & tantam habeat cum astris sympathiam, quàm antimonium. Appende hoc omnibus à me de antimonio dictis, sed non leviter expende, & propera ad *lapidem*, qui dicitur *ignis*.

De Curru Triumphali
antimonii, &
quid sit *lapis ignis*.

CUm me tempore quodam cogitationum abundantia, quas interna & fervens ad Deum suggerebat oratio, ab omnibus terrenis negotiis liberasset, proponebam spiritualibus attendere inspirationibus, quibus opus est ad accuratum naturæ scrutinium. Proponebam igitur parare mihi alarum remigium, quo sidera alta peterem, atque * astra

* Danda hæc omnibus, qui de rebus arcanis tractant, est veria, ut ea quæ non scio-
lis, aut irrisoribus, sed dignis tantum, &
sincero desiderio ad ea adspirantibus pandere
volunt, singulari quodam, & parabolico
scribendi genere declarent. Quò magis ex-
cusandus Author noster, quod, ubi perve-
nit

stra ipsa inspicerem, id quod ab Icaro, patreque ejus Dædalo quondam factitatum, si antiquis Poëtarum scriptis habenda sit fides.

Cùm autem ad solem propè nimis accederem, pennæ meæ nimio ejus ardore consumebantur, adurebanturque, ut ex alto in profundum maris deciderim: sed in extrema hac mea necessitate Deum invocanti, missum est cælitus auxilium, quod omni me periculo, & exitio præsentì eripuit. Angelus enim mihi properabat in auxilium,

nit ad mysteriorum, quæ hoc libro explicare proposuit, maximum, ad parabolarum quasdam se conferat latebras, & pietatis cælo, quod omnia, etiam sceleratissima solet tegere, ita obvelat secreta sua, ut pii & sinceri artis discipuli oculorum suorum acie penetrare possint nubes has. Tu ergo.

Dum fugit ad salices, & se cupit ante videri
intellectuali quadam lasciviâ cum illo lude, non te illudet.

lium, qui aquis imperabat, ut quiescerent, & continuò apparebat in profunda abyſſo altifſimus mons, quem deinde conſcendi, ut in eo examinarem, an ſit ea, quam homines jaçtant, inter ſuperiora & inferiora * amicitia, & familiaritas : & an aſtra ſuperiora eam naçta ſint à Creatore ſuo potentiam, ut quidpiam ſibi ſimile in terra producant.

Dum igitur omnia perſcrutabar, inveni veritate, ut ſic loquar, ipſa verius, quicquid veteres Doctores tot ab hinc ſæculis ſcriptis mandaverunt, & diſcipulis ſuis, qui vero eos
imi-

* Nemo unquam, qui in Chymix pene-
tralia vel per tranſennam immiſit oculum,
hanc ſuperiorum in inferiora negavit in-
fluentiam; nemo non manu ipſâ quaſi teti-
git : ſit ergo Baſilio id quam ſanctè affirman-
ti, & tories experto apud eos, qui nondum
obortâ luce adhuc palpando chymizant in
tenebris, fides.

imitandi tenentur desiderio,
tradiderunt. Quare Domino,
ac Patri meo cælesti, ut par est,
habui, egique gratias pro in-
comprehensibilibus operibus
suis.

Equidem invenio, ut paucis *omnia*
rem exponam, omnia, quæ ge- *metalla*
nerantur in montium visceri- *& mi-*
bus, ab astris superioribus in- *neralia*
fundi, & principium ab iis *origi-*
ducere ex nebula aquosa, fu- *nem ca-*
mo, vel vapore humido, quæ *piunt à*
diuturnitate longi temporis ab *Syderi-*
astris cibata, & ab elementis *bus.*
in formam tangibilem redacta
sunt. Porro vaporem istum ex-
ficcari, ut aquositas dominium
perdat, & ignis post illam auxi-
lio aëris dominium retineat,
ex aqua ignem, & ex igne &
aëre terram produci, quæ
etiamnum in rebus omnibus
corpore constantibus ante se-
parationem earum simul inve-
niun-

*Mate-
ria pri-
ma
omnium
rerum
aqua.*

niuntur. Hæc est ergo * mate-
ria prima omnium rerum, aqua
scilicet, quæ exsiccatione ignis
& aëris in terram formata est.

Jam verò cum certum mihi
sit, lapidem, qui *ignis* dicitur,
atque ex antimonio conficitur,
simul cum processu præpara-
tionis ejus describere, cum ille
non tantum homines, sed par-
ticulariter etiam metalla sanet,
ante

* Hæc cantilena est vetus, hæc summa
est artis; ex hac naturæ imitatione inventus
est, ex hac fit, si quando fiat minor hic *lapis
ignis*: ex eadem magnus ille Philosophicus
conficitur lapis. Hæc est Anaxagoræ aqua,
Empedoclis ignis, Aristotelis materia pri-
ma, ex qua facta sunt, fiuntque adhuc hodierno
die omnia. Quod in hominis nutritione, in
arboris accretione, in metallorum generatio-
ne clarè patet: non enim ex cibo, pluvia, aut
terra sumitur, sed aliunde in hæc infundi-
tur, quod carnem, ligna, metalla constituit:
illud ipsum alimentum est, quod omnia nu-
trit; sed ut ita variè specificetur, ab eo, in
quo habitat corpore, segregari, alterique ad-
jungi debet, quod arte præstatur Chymica,

ante omnia necessarium erit hæc capita attingere. Quid propriæ sit lapis ignis ? quæ ejus minera ? an lapis sine materia fieri possit, an non ? quænam sit extrema lapidum differentia, & quot species eorum inveniantur ? & de usu eorum denique.

In hoc meo proposito illuminet me, quæso, spiritus cæli, ut veram & synceram instructionem dem, quantum nimirum mihi fas est, & res ipsa permittit : spero equidem æternam absolutionem ab illo meo summo Confessore, qui ab æterno possidet thronum misericordiæ, & omnium rerum testimonium dabit, quando sententia decretoria in judicio novissimo de omnibus hominibus sine appellatione ulla pronuntiabitur.

Ante omnia igitur scias &

O

ad-

Quæ sit materia tincturae antimonii. advertas, quod vera tinctura antimonii, quæ hominum metallorumque sit medicina, non fiat ex crudo & liquefacto antimonio, sicut apud Mercatores & Apothecarios prostat; sed ex minera extrahitur, prout ex montibus eruitur, & prius in vitrum formatur. Sed quomodo ea extractio fiat, hoc est opus palmarium, in quo ars tota consistit: qui eam rectè assequitur, ei sanitas & divitiæ paratæ sunt. Hoc autem diligenter advertes, mi lector, tincturam antimonii præparatam, fixam, & solidam, vel lapidem ignis, ut ego eam nomino, essentiam quandam esse puram, penetrativam, spiritualement, & igneam, quæ in materiam coagulata sit, Salamandro similem, qui in igne non consumitur, sed purificatur & conservatur.

Lapis

Lapis tamen ignis non tingit universaliter, sicuti * lapis ^{Lapis ignis tingit particulariter.} Philosophorum, qui ex ipsius auri essentia factus est. Nequaquam, hoc ei virium datum non est, ut tanta perficiat, sed tingit particulariter: nimirum lunam in solem, stannum item & plumbum, martem autem & venerem non attingit, neque ea dant plus, quam ex illis per separationem effici potest. Præterea non potest una pars hujus tincturæ plus, quam quinque partes transmutare; quæ persistunt in faturno, & antimonio ipso: ubi contra magnus lapis Philosophorum in-

O 2 finita

* Quantum cælum elevatum est à terra, tantum distat Philosophorum verus lapis ab hoc lapide ignis. Ipse candidè fateor, quamvis hunc invenerim, me toto cælo distare ab illo. Et hoc, quidquid est, sapientiæ Basilii refero acceptum. Tu vide ne à phantasia tua seductus desipias, & te aliosque decipias.

finita efficere potest : etiam in
 augmentatione non potest ad-
 eo exaltari, nihilominus tamen
 aurum est purum & solidum.

Minera ex qua hic, sive la-
 pis, sive tinctura conficitur, ni-
 hil est aliud, quàm, ut supra
 attigi, ipsa terra antimonii : ex
 ea, inquam, fit, at quomodo
 fiat, quâ verò virtute, vi, & po-
 testate polleat, mox audies.

*Tinctu-
 re par-
 ticula-
 res va-
 ria.*

Animadvertat autem lector,
 multa inveniri lapidum gene-
 ra, quæ tingunt particulariter ;
 omnes autem pulveres fixos,
 qui tingunt, hîc lapidum no-
 mine indigito, alius tamen alio
 tingit altiùs, ut imprimis lapis
 Philosophorum, qui agmen
 ducit, hunc sequitur tinctura
 solis & lunæ &c. in album :
 deinde tinctura vitrioli aut ve-
 neris, similiter tinctura martis,
 quarum utraque tincturam so-
 lis in se habet, dum ad fixatio-
 nem

nem reductæ sunt : has exci-
piunt tinctura jovis & saturni
ad coagulationem mercurii, ac
tandem tinctura ipsius mercu-
rii. Hæc est differentia, & mul-
titudine lapidum & tincturarum,
quæ omnes tamen ex uno se-
mine, & una matre origina-
li generantur, ex qua eadem
ipsum verum universale pro-
fluxit, extra has verò nullam
est reperire aliam tincturam
metallicam. Imo res omnes,
quocunque demum appellen-
tur nomine, omnes lapides, seu
pretiosi sint, seu vulgares me-
non tangunt, neque quicquam
modo de illis aut scribere, aut
dicere in animo est; quando-
quidem vires nullas, nisi ad
medicinam spectantes in se
contineant. Nihilo magis nunc
animalium, aut vegetabilium
lapidum mentionem faciam,
quia ad medicinam tantum

conducunt : ad opera verò metallica inutiles , omnisque virtutis sunt expertes : quorum omnium virtutes & mineralium , & animalium , & vegetabilium omnes in unum collatas lapis Philosophorum complectitur.

*Salia sunt in-
stura-
rum
claves.*

Salia verò nulla tingendi vi prædita sunt , sed tantum sunt * claves ad præparationem lapidum , ceterum quantum ad se nihil efficere possunt. Atta-
men

* Claves , ut rectè hîc dicitur , sunt salia ; aperiunt arcam , in qua latet thesaurus , ipsa thesaurum non constituunt. Videndum autem , ut veram sumas clavem , ne claustrum corrumpas , & arcam non aperias. More Apothecariorum in hac re *quid pro quo* sumere tutum non est. Clavis sit philosophica oportet , sumanturque salia propria ad aperiendum accommodata , nec contempnas illam , quæ insinuatur distinctionem inter salia aperiencia , quas hîc vocat , uti sunt claves , & salia figentia , quæ ipsum ingrediuntur thesaurum , ut satis patet ex textu.

men quod ad metallica salia pertinet (jam rem dico, si rectè intelligas, quam distinctionem inter salia mineralia ponam) ea parvi facienda non sunt, neque à tincturis rejicienda, cùm iis in earum compositione nullatenus carere possimus, in iis enim latet thesaurus ille pretiosissimus, à quo omnis fixatio suam ducit originem.

Petent hîc nonnulli, & quidem jure meritissimo. An lapis istiusmodi absque materia confici possit? Respondeo negando, unaquæque enim res suam habeat materiam oportet; sed non sine distinctione. Animalia enim suam, vegetabilia suam, suamque mineralia requirunt: tantum hoc advertas, & ante omnia observa, nullum corpus extra fermentationem (quam ego in fine operis, quantum attinet ad præpa-

rationem magni lapidis dissuadere non possum, si velim metalla cum lucro convertere) utile esse ad ullum lapidem: quamvis enim in principio forma corporea, atque ens corporale, visibile, & tangibile assumatur, tamen ex illo formali corpore, elici debet spiritalis, & cælestis quædam entitas, dicam, an apparentia, aliud enim, quo id appellem, nomen non occurrit, quæ entitas antea per astra isti corpori infusa, & per elementa perfecta & concocta fuit; hæc autem spiritalis entitas iterum per ignem minorem, & regimen, ac directionem microcosmi iterum ad tangibilem, fixam, solidam & in consumptibilem materiam reducenda est.

Sed quid ago, aut quid loquor? quasi extra me rationem-

nemque * omnem positus, in
libero campo habenas ori meo
laxo: si namque mihi vel ratio
constaret, vel iudicium, non
tantos oris panderem hiatus,

O 5 ma-

* Satisne sanus es Basili, qui ita prostituas
lapidis arcanum, hætenus tam diligenter ab
omnibus Philosophis absconditum? certè nisi
te agitare, nescio quæ mentis intemperies,
claustrum ori tuo apponeres, nec tam clarè
aperires, quid sit purum ab impuro separare,
quid fixum volatile reddere, & rursus illud fi-
gere: quomodo inferius, fiat superius, & idem
rursus mergatur in profundam abyssum, unde
evolaverat. Tot tam brevibus verbis pandere
mysteria, quemadmodum hîc facis, si non insa-
nia est, certè ingens quædam erga posteros est
benevolentia. Hoc profectò est: hac affectio-
ne arsisse videtur Valentinus, & non potuisse
superare inclinationem illam benefaciendi
quàm plurimis, per impositam Philosophis
omnibus obligationem celandi arcanum illud
naturæ mysterium, quod ab ejus Authore, id
est, natura naturante intellectuâli revelatione
communicatur tantum filiis artis dignis &
electis. Excidit secretum secretorum Basilio;
tu lector attende, invenisti margaritam, non
sicut Æsopi gallus gallinaceus.

manuique, ne scribendo pergeret, imperarem.

*Tincturis amor
metallorum in
generandus
est.*

Omnes tincturæ metallorum eâ ratione præparari debent, ut præcipuo quodam ferantur erga metalla amore, & propensionem, desideriumque habeant sese cum illis uniendi, eaque in meliorem statum reducendi. Vis emblemata, seu exemplum? ecce tibi in hominibus. Si qui duo mutuo amore inflammentur, nec mora invenitur, nec requies, donec uniantur, desiderioque suo faciant fati: post hanc unionem quiescunt, & multiplicantur secundum Dei beneplacitum, & benedictionis promissionem.

Homo vivit multis & periculosis morbis obnoxius, quorum nonnulli vires naturæ ita debilitant, & consumunt, ut homo nullis remediis possit perfectè ad sanitatem, pristinasque

nasque vires revocari. At amor ^{Parer-}
morbus est, quocum nullus alio- ^{ga mul-}
rum morborum comparari po- ^{ta de}
test, qui non sanatur, nisi pro- ^{amore.}
ductione sibi similis, quod utra-
que natura desiderat, quod de-
siderium non sedatur, nisi ex-
pletâ voluntate accensæ cupi-
dinis.

Quot hodieque testes repe-
riuntur hujus, quæ amori inest,
violentia? nec enim juniores
tantum accendit, sed etiam
profectæ ætatis homines quos-
dam ita exagitat, ut præ ardo-
re ejus prorsus insanire videan-
tur. Morbi naturales comple-
xioni hominis plerumque at-
temperantur, adeoque in alios
ferocius incurrunt, mitius in
alios: amor verò nullo discrimi-
ne pauperis, aut divitis, ju-
venis, aut senis, omnes corripit,
correptos ita excæcat, ut omnia
sus deque habeant, & nullum

vel videant , vel timeant lapsum . Morborum aliorum symptomatibus singulis singula infestantur membra, reliquis in ipso dolore sanis & rectè valentibus : amor quos inficit, totos pervadit, corpus, totamque corporis substantiam , formam & essentiam omnem penetrat , nec quicquam inoffensum relinquit ; in corde enim locum capiens , ibi focum accendit , cujus ardor per venas, arterias , omniaque corporis membra diffunditur : & ut verbo dicam , ubi amor semel radices egit , homo ita ab omni sensu , ratione , intellectuque abducitur , ut omnium obliviscatur, nihil pensi habeat ; Dei, legisque Dei immemor , promissiones ejus , juxta ac minas vilipendat , inferni tormenta , vitæ æternæ præmia ludibrio habeat , (loquor de amore inordi-

ordinato & illicito) cui , qui
eo semel occupatus est , ita ad-
hæret mordicus , ut nihil illum
abducat, nihil avellat; officium,
vocationem , & conditionem
suam obliviscitur ; omnem ad-
monitionem irridet; parentum,
superiorum , aliorumque , qui
benè ei volunt , consilia sper-
nit ; verbo ut dicam, amore sic
excæcatur, ut non videat mise-
riam suam , sic exsurdescit , ut
non audiat eos, qui fidis moni-
tionibus damnum , & exitium
ab eo conantur avertere : nihil
in homine sanum, vel integrum
relinquit amor : impedit som-
num , ne nocte magis , quàm
die quiescat, eripit appetitum,
ut neque cibum , neque potum
sumere libeat , propter assidua
cordis animique tormenta: pri-
vat omni providentiâ, hinc res
suas , vocationem officiumque
negligit , nec laboris , nec stu-

dii, orationisque recordatur, omnia abjicit, solum corpus amatum deperit, hoc studium ejus, hæc occupatio vanissima. Si verò vel non succedit amatoribus ex voto, vel non tam citò & prosperè, quàm desiderant, quot hinc melancholiæ, dolores, mœrores, quibus ita macerantur, & evanescunt, ut vix hæreant ossibus, imò tandem vitam ipsam amittant, quod quàm multis probari posset exemplis! isti enim tales, quod vel cogitatu horrendum, pro nihilo habent omnia cum corporis & vitæ, tum animæ & salutis æternæ pericula & detrimenta.

Sed de his fatis, hominem enim religiosum non decet iis cogitationibus diutius inhære-re, aut isti flammæ locum in corde concedere, & hætenus, absit verbo jactantia, ego me
ab

ab ea incolumen toto vitæ meæ curriculo conservavi, & Deum precor, atque invoco, dignetur mihi præstare gratiam, ut sponsa meâ spirituali, quæ sancta est Ecclesia Catholica contentus, ei fidem, quam juravi, sanctam præstem & inviolatam.

Neque hæc alio fine allegavi, quàm ut exprimam amorem, quo omnes tincturæ ferri debent erga metalla, si unquam ab iis in veram amicitiam sint admittendæ, & amore, qui ad ima penetret, sint in melius convertendæ.

2 Jam ad præparationem lapidis gradum faciamus, differamusque usum ejus in finem. Lapis hic naturæ penetrativæ & ignitæ igne ipso coquitur, & ad maturitatem perducitur, non secus ac cetera omnia, quæ in hoc orbe reperiuntur;
quæ

quæ tamen, ut diversæ naturæ sunt, ita modis diversis id consequuntur, sicut diversos etiam ignes rerum natura suppeditat.

*Ignium
vario-
rum
diffe-
rentiæ.*

Primus ignis cælestis est, à Deo accensus in cordibus nostris, quo ferimur inflammato quodam amore, & certâ fiducia in Deum verum Creatorem nostrum, in sanctissimam & incomprehensibilem Trinitatem, & in misericordiam gratiamque Servatoris nostri Jesu Christi, quæ fiducia accensa amore nunquam nos fallat, nunquam in necessitatibus deferet, sed certò certius liberabit animas nostras ab exitio sempiterno.

Alter ignis elementaris à sole productus est, & eò tendit, ut omnia ad maturitatem perducatur in macrocosmo.

Tertius ignis est corporalis, quo omnes cibi & medicinæ coquun-

coquuntur , & præparantur ,
sine quo homines nec corporis
sanitatem, nec vitæ sustentatio-
nem obtinere possunt. De quar-
to igne mentio fit in sacris pa-
ginis , qui scilicet ante supre-
mum Dei judicium hunc mun-
dum visibilem consumpturus
est : quis autem ille , & qualis
futurus sit ignis , id , siquidem
sapimus , supremæ illi Majesta-
ti judicandum relinquemus.
Quinti autem ignis in iisdem ,
quibus Dei verbum continetur,
paginis mentio facta est , ignis,
puta æterni , quo in illo nun-
quam finiendo , nunquam sol-
vendo carcere infernali dia-
boli , & focii eorum homines
pravi , ignibus istis æternis ad-
dicti , vexabuntur , punientur ,
& miserè cruciabuntur æter-
num ; à quo igne nos servet ,
precor , omnipotens & mise-
ricors Dominus. Ego autem
omnes

omnes & singulas ratione præditas creaturas vivâ voce admonitas velim; ut precibus suis quotidianis eam efflagitent ab Omnipotente gratiam, & misericordiam, ut vitam suam ita possint divinis præceptis, officioque suo conformare, ut ignem hunc, & æterna ejus tormenta possint evadere.

*Lapis
ignis
igne
corporeali
maturatur.*

At lapis noster ignis, quod notandum est, coqui & maturari debet igne corporali in microcosmo, quemadmodum ceteræ medicinæ, & cibi eodem præparantur. Ubi enim cessat ignis magnus macrocosmi ab operatione sua, ibi microcosmus novam incipit producere generationem, ideoque nemini mira videbitur hæc concoctio. Frumentum augeatur, & maturescit igne elementari macrocosmi, sed igne corporali microcosmi nova de-

mum:

munum coctio, & maturatio efficitur, ut homo possit eo divinum munere uti, & frui ad sui sustentationem, quo ultimum & minimum, quod ex primo & maximo productum est, sua possit perficere.

Verum oleum antimonii, ex quo lapis ignis dictus conficitur, supra modum est dulce, & à terra sua eo modo purgatur, & separatur, ut si vitrum eo plenum soli exponatur, varios, mirosque projiciat radios, tanquam si multa ignita specula in cubiculo adessent, pyropum, aliosque colores referentia. Nunc arrige aures Philomathe, & Philalethe, & audi quod te docebo.

Accipe in nomine Domini minere antimonii, quæ post ortum ^{Traxis lapidis ignis.} solem creverit, & salis nitri ana partes æquales, tere subtiliter, & misce, tum igni moderato impone,
ure

ure simul enchèresi commodà , in qua præcipuum consistit operis , remanebit materia ad nigrum vergens , ex ea confice vitrum , id vitrum tere subtiliter , & extrahe ex eo altam istam tincturam rubram acri aceto distillato , quod ex propria minera factum est , extrahe acetum distillatione in balneo , remanebit * pulvis , quem iterum extrahes spiritu vini summe rectificato , tum remanent faeces , & habes extractionem pulchram , rubram , dulcem , que magno in Medicina est usui , hoc est purum sulphur antimonii , quam fieri potest optimè separatum . Si hujus extractionis habeas libras duas , sume salis antimonii , prout te docui preparare , uncias quatuor ,

* Cave , cave , Philochymice , ne igne hoc alas avis tuæ , quæ jam in altos sese erigebat montes , aduras . Intelligenti pauca , nihil opus est inculcare eadem toties , satis id facit sollicitus Pater Basilius .

tuor, hisque superaffunde extractionem, & circula, ut minimum mense integro in vase benè clauso, & sal se uniet cum extracto sulphure; si faces deposuerit, eas separa, & extrahe rursus spiritum vini per balneum marie, pulverem, qui remanet artifici, pelle igne vehementi, transibit non sine admiratione multicolor dulce oleum, gratum, pellucidum & rubicundum. Rectifica hoc oleum iterum in balneo marie, ita ut quarta pars inde proveniat, & tum est preparatum.

Hac absolutâ operatione, sume vivum * mercurium antimonii, quem

* Quod toties ambiguum te reddidit verbum *mercurius noster*, etiam hîc intelligendum est: nisi enim sumpseris verum Philosophorum mercurium, nihil ages. Quis hic sit, qui tibi candidè dixerit, hic tibi erit Pylades, tu illi Orestes, & nihil mihi in vita erit jucundius, quàm me vobis tertium adjungere amicitie socium.

quem te docui, quomodo confices,
 & affunde oleum vitrioli ru-
 bicundum, factum super ferro,
 & summè rectificatum, aufer di-
 stillatione in arena phlegma à
 mercurio, tunc assequeris præci-
 pitatum pretiosum eo colore, quo
 nunquam visum est gratius, & in
 chronicis morbis, apertisque
 vulneribus ad sanitatem recu-
 perandam utiliter usurpatur:
 exsiccat enim vehementer sym-
 ptomaticos humores, unde
 morbi martiales proveniunt, in
 quo spiritus olei, qui apud
 mercurium manet, eique se
 conjungit, & unit, vehemen-
 ter juvat.

Sume hujus præcipitati, &
 olei dulcis superioris antimonii
 partes æquales, infunde simul in
 phiala benè clausa, præcipitatum
 se in oleo cum tempore resolvit in
 calore idoneo, & se fixabit: phle-
 gma etiam per ignem absumiur,
 &

& fit ex eo ruber, siccus, fixus, & fluidus * pulvis, qui ne minimum quidem ex se dabit fumi.

Jam agam, mi apostole, & arcanorum discipule, loquar-que more Prophetico. Quando ad hunc finem perduxisti studia tua Philosophica, eâ, quâ tibi præscripsi, ratione, habes medicinam hominum, & metallorum; est grata, & dulcis in usu, extra omne periculum, est penetrativa, nec movet ulla se-

*. Procul hinc, procul este profani, & vos, Chymicis sacris initiati, animis linguisque favete. Intrat Rex in thalamum suum, ut consummet matrimonium. *O tua te quantis attollet gloria rebus Connubio tali!* Ne tamen festines nimis intrare, aut turbare conjunctionem hanc maritalem, multis mensibus se oblectabunt simul mutuis amplexibus, nec exibunt, nisi ex mutos amore in hermaphroditum corpus mutati sint, & produxerint optatum illum omnibus filium, si non Regem Regum, at saltem Regulum, qui morbis & egestate sublevet subditos suos.

sedes , adfert emendationem ,
& expellit malum ; utere eâ ,
prout oportet , & adferet tibi
commoda multa , tam ad sanita-
tem , quàm ad temporalem ne-
cessitatem , quo fiet , ut sis extra
indigentiam in hoc mundo ,
quæ res tanti est , ut nullum in-
veniri possit sacrificium grati-
tudinis , quo pensetur hæc
Dei erga te indulgentia. Hic
ego, mi Deus , ut homo reli-
giosus angor animo , nescio
enim an benè , an perperam fa-
cio , an ultra terminos debitos
* loquendo provehar , an ci-
tra subsistam ; interim propo-
no , & unicuique quasi domum
suam adduco. Tu juvenis artis
sectator inquire , & experire ,
ut

* Nimis sibi multa dixisse videtur Author
noster , quod si tu idem sentias in tristitia
ejus gaudebis. Mirum autem est , neminem
tantillum lucis attulisse huic Philosophiæ ,
quin statim eum poeniteat.

at ego feci : si scopum attingis,
Deo summas , & post Deum
mihi Præceptorî tuo gratias
age ; at si abis in semitas de-
vias , vel avias , tuâ id facis
culpâ , tibi imputa , me missum
face , nec enim tui sum reus er-
roris.

Jam satis dixi , satisque scri-
psi , & docui tam clarè , tam
apertè , tam luculenter , ut scri-
ptis id fieri possit nec manife-
stius , nec dilucidius , nisi perdi-
tus quis & temerarius sciens
volens se ad inferos velit præ-
cipitare , ut ibi submergatur ,
& pereat ; quia à rerum Crea-
tore severissimè est interdi-
ctum hæc ulterius recludere ,
& comedere de arbore , quæ
plantata erat in medio Paradi-
so. Hîc igitur interjungam pa-
rumper , donec alii indicave-
rint , quid hîc mihi faciendum ,
quid omittendum censeant ,

superfedeamus ergo de hoc loqui, & transeamus ad usum.

Scias ergo usum consistere in observatione personæ complexionisque ejus, quantum ad valetudinem humanam pertinet, ut nimia quantitate natura non obruatur, nec nimis parva non juvetur. Nimietas tamen non adeo religiosè timenda est; non enim nocet facilè, quia juvat ad recuperandam sanitatem pristinam, & repugnat veneno, si quod fortè lateat. Hoc *Vires.* tantum addo, tria, aut quatuor grana, unicâ dosi exhibita, sufficere ad omne malum depellendum, usurpata in spiritu vini; perrepat enim lapis hic, aut tinctura omnia membra corporis, & in se continet multorum arcanorum virtutes; aufert vertiginem capitis, & omnes morbos, qui ex pulmonibus originem sumunt; pellit difficul-

cultatem anhelitus, & tussim, lepra mirum in modum eâ emendatur, uti & morbus Gallicus; sæpe eâ curatur pestis, iâterus, hydrops, & febrium omnia genera, etiam pellit venenum assumptum; etiam iis prodest, qui philtrum aliquod assumpserunt, confirmat membra omnia, cerebrum, caput, & omnia ab iis dependentia; prodest stomacho, & hepati; sanat morbos omnes, qui ex renibus originem ducunt; purgat immundum sanguinem; etiam hæc tinctura antimonii comminuit lapidem vesicæ in pulverem, eumque expellit: etiam urinam promovet, dum à flatibus sistitur: restituit spiritus vitales, curat suffocationem matricis, menstrua facit, ut fluant, eademque sistit, si nimium abundant, dat fecunditatem, & semen reddit sa-

num valensque , tam fœminis ,
quàm viris ; hic lapis ignis de-
nique intrinsecus assumptus , si
apponantur extrinsecus empla-
stra convenientia , sanat can-
crum , fistulas , cariem in ossi-
bus, & omnia ulcera corroden-
tia , & quidquid à sanguinis
immunditia originem capit ,
etiam ipsum morbum *noli me
tangere* dictum , & ut brevibus
complectar , hic lapis instar
tincturæ particularis * reme-
dium

* Vires medicæ hîc decantantur : suppo-
nit enim Basiliius te non avaritiæ sordibus in-
quinatum , sed luce charitatis splendentem ,
ac proximi juvandi ardentem desiderio , eum
arcana pandentem esse secutum . Vale jam
Philochymice , & si quid vel ex interpretatio-
ne Basilii , vel ex commentariis meis acce-
pisti lucis , eo fruiere , & filiis artis commu-
nica , ut resuscitetur tot jam sæculis oppressa
sub avaritiæ intolerabili iugo Philosophia , &
redeant illa Ægyptiorum tempora , quibus
non terminis inanibus , sed mirabilibus ope-
ribus philosophabantur Trismegistus , & tot
sapientes Magi.

dium est ad omnia symptoma-
ta, quæ humano corpori pos-
sint accidere, id quod experien-
tia tibi clariùs monstrabit,
viamque ulteriorem aperiet,
siquidem Medicus sis à Deo ad
id officium vocatus.

Atque hæc de antimonio
pro me, quantum puto, scripsi
fatis superque, si quis me seque-
tur, ille sua hisce adjungat, ut
mysteria ante mundi consum-
mationem revelentur Dei sin-
gulari indulgentiâ ad gloriam
& honorem ejus, & conserva-
tionem sanitatis. Hisce jam me
ad tempus silentio involvo, &
redeo ad Monasterium, ut ibi
Philosophiæ ulteriori dem ope-
ram, quo de aliis rebus possim
commentari: & quemadmo-
dum dudum promisi Deo per-
mittente de *vitriolo*, *sulphure*
vulgari, & *magnete* scribam,
principiumque eorum, vires,

operationes , & virtutes aperiam.

Deus cæli terræque Dominus concedat nobis hîc temporalem sanitatem , & postea salutem æternam ad animæ nostræ refrigerium in sedibus gaudii & lætitiæ , nullis unquam temporis finibus terminandæ, Amen.

Ita concludo tractatum de antimonio , & quicquid scripsi de rubro oleo antimonii , qui ex sulphure summè purificato conficitur, & de spiritu, qui ex sale ejus præparatur. Adverte animum ad ea , & confer cum iis hæc postrema , quæ de lapide ignis tibi præscripsi , si acutè ea consideres, hac comparatione facilè unionem usque in finem reperies : idem enim est fundamentum, eadem ratio, eadem amicitia , quo salus acquiritur , & cervus diu quæsitus jucundâ venatione capitur.

IN-

in memorabilium.

A.

- A**erei spiritus. 33
- A**mor metallorum tincturis ingene-
randus est. 322
- Anatomia antimonii. 47
- Animalia omnia, & vegetabilia omnia debi-
liora sunt, quàm ut figant mercurium. 105
- Antimonii origo. 103. qualitates. 111
- Antimonii varia genera. 37. ejus laudes. 42.
anatomia. 47
- Antimonii varia nomina. 76
- Antimonii præparatio in quo consistat. 52
- Antimonii definitio. 111
- Antimonii vis ac potentia non omnibus co-
gnita. 42
- Antimonii venenositas in quo consistat. 125
- Antimonii præparationes variae. 137. & seqq.
- Antimonii calcinatio. 137. vitrificatio. 138
solutio. 47
- Antimonii usus varius. 305. & seqq.
- Antimonii vitrum purum absque ulla addi-
tione. 142. ejus utilitas in multis opera-
tionibus. *ibid.* non omnibus ægrotis passim
propinandum. *ibid.* quare. 143
- Antimonii vitrum purum cui nulla insit no-
cendi vis, ut præparetur. 143

Antimonii vitrum cum additione.	144
Antimonii vitrum album.	145
Antimonii oleum.	171
Antimonii arcanum.	173
Antimonii elixir.	182
Antimonii fixitas.	183
Antimonii pulvis fixus. 191. ejus vires. 193	
Antimonii flores. 197. horum præparatio.	198
Antimonii sublimatio ut fiat.	200
Antimonii extractionum differentia.	204
Antimonii extractio duplex. 206. ejus processus proponitur. <i>ibid.</i> & 208, 219. vires.	211. & <i>seqq.</i>
Antimonii extractio per aquam causticam.	219
Antimonii pulvis albus.	226
Antimonii regulus. 234. ejusdem regulus fixus.	245
Antimonii balsamus.	235
Antimonii varia olea. 235. & <i>seqq.</i> eorum vires.	<i>ibid.</i>
Antimonii sal verum.	247
Antimonii hepar. 213. ejus vires.	215
Antimonii mysteriis perdiscendis unius hominis vita non sufficit.	40
Antimonii spiritus salis.	247
Antimonii mercurius.	248
Antimonii balsamum rubrum vulnerarium.	
264. ejusque vires.	<i>ibid.</i>
	An-

- Antimonii oleum cum sublimato ad vulnera. 276. ejus vires. 268
- Antimonii alia olea ad vulnera. *ibid.* 278. 281
- Antimonii oleum ad febres & pestem. 276
- Antimonii oleum sulphuris. 282, 285. ejus vires. 284
- Antimonii acetum Philosophorum. 288
- Antimonii stella signata ut fiat. 295
- Antimonii plumbum. 302
- Antimonio omnis venenositas adimenda. 49
- Antimonio quid insit. 129
- Antimonio insunt hæc tria, mercurius, sal, & sulphur. 129
- Antimonio insunt omnes colores. 130
- Antimonio inest spiritus absconditus. 31
- Antimonio si millies extrahas acetum, millies novum dabit. 42
- Antimonium Arabibus *asinat.* 76. Chaldæis *sibium. ibid.* Germanis *spiesglas* vocatum. *ibid.*
- Antimonium purum & pulchrum plurimum habet mercurii. 37. impurum sulphuris habet plurimum. *ibid.*
- Antimonium circulo comparatur. 40. item libro. 60. item avi. *ibid.*
- Antimonium omnibus quatuor primis qualitatibus præditum. 41
- Antimonium & mercurius ex eadem origine oriuntur. 103

I N D E X

Antimonium crudum, & non præparatum præfens venenum est. 113. & contra præparatum summa medicina.	115
Antimonium aceto suo præparandum.	51
Antimonium non rejiciendum quia venenum est.	117
Antimonium continet virtutes omnium lapidum pretiosorum. 131. item metallorum.	<i>ibid.</i>
Antimonium omnis generis medicinas continet. 132. aurum purgat.	187
Antimonium pellucidum instar pyropi ut præparetur.	145
Antimonium semper virtutum novarum est inæstimabilis thesaurus.	42
Antipathia spiritus vini cum aqua forti. liquoris tartari cum aceto generoso.	97 <i>ibid.</i>
Aqua materia prima omnium rerum.	312
Arcanum antimonii.	178
Astrum antimonii.	111
Aquæ in altissimis montibus gelidiores & salubriores sunt, quàm quæ in fundo sitæ fossione eruuntur.	202
Aquei spiritus.	33
<i>Asinat</i> quid.	76
Astrum solis omni medicinæ excellit.	87
Astrum solis omnium mineralium vires possidet. 110. solum omnem medicinam mundi excellit.	167
Auri & mercurii eadem radix.	106
	Bal-

B.

B alsamum rubrum vulnerarium antimonii. 264. ejus vires.	<i>ibid.</i>
Balsamus antimonii.	235
Balsamus vitæ.	243
Balsamus ad aperta vulnera.	269, 271
Bufo num pulvis venenum extrahit.	85

C.

C alcinatio.	14
Calcinatio antimonii.	137
Calor calorem attrahit.	84
Cathartica Galenica humores quidem educunt, sed non corrigunt. 185. chymica utrumque præstant.	<i>ibid.</i>
Cautio pro confectione olei antimonii ad febres & pestem.	276
Cautio pro signata stella conficienda. item pro lapide ignis.	295 332
Circulatio.	14
Claves præcipuæ artis Chymicæ sunt putrefactio & digestio.	27
Cohobatio.	14
Commotio vehemens chalybis per silicem ignem excitat.	89
Corrosivum pessimum ex melle præparari potest.	92
Creaturis omnibus inest spiritus vivificus.	30
CrySTALLORUM solutio.	299
P. 6	Cu-

Curatio vulnerum externorum & interno-
rum diversa. 19

D.

Digestio. 14
Digestio & putrefactio sunt artis Chy-
micæ præcipuæ clayes. 27
Distillatio. 14
Dosis antimonii considerata Spagyro. 48

E.

Elementum unumquodque suam habet ma-
tricem peculiarem. 201
Elixir antimonii. 182
Enchereses diligentem sui requirunt applica-
tionem. 16
Encheresis pro vitro antimonii sine additio-
ne. 143. ejusdem cum additione. 145. pro
separatione sulphuris antimonii ex vitro.
149, 150, 151. pro liquore sulphuris. 156
pro oleo vitri antimonii. 160. & seqq.
pro vino emetico. 169. pro alio oleo an-
timonii. 173. pro arcano antimonii. 180
pro extractione antimonii crudi. 208. pro
hepate antimonii. 213. pro extractione
per aquam causticam. 219. pro antimonii
pulvere albo. 227. pro regulo antimo-
nii. 234. pro aceto Philosophorum. 290
pro signata stella conficienda. 295. pro
oleo liquido ex stella signata. 296. pro
plum-

plumbo antimonii conficiendo.	303
Extractio tincturæ à suo sale ut perficiatur.	149
Extractio antimonii duplex.	206
Extractio vitri antimonii spiritu vini facta purgat, aceto facta non purgat.	<i>ibid.</i>
Extractionum antimonii magna differentia.	204
Extractio antimonii per aquam causticam.	219. & <i>seqq.</i>
Extractionis ex crudo antimonio vires.	212
Extractionis antimonii alius modus.	<i>ibid.</i>
Ex antimonio fiunt omnis generis medicinae.	132
Ex hepate antimonii per spiritum vini extrahi potest rubedo, quæ volatilis fit, & trans alembicum distillatur.	215

F.

F ixatio.	114
Fixæ medicinae radicem morborum agrediuntur.	126
Fixitas antimonii.	189
Fixus pulvis antimonii.	191
Flores antimonii 197. horum vires.	199
Florum antimonii præparatio.	198
Frigus frigore expellitur.	83

H.

H epar antimonii. 213. ejus vires.	215
Hepar antimonii certis quibusdam anni	

I N D E X

temporibus alio atque alio colore imbui-
tur. 215

I.

Ignis fixum à non fixo, medicinam à vene-
no separat. 127

Ignium variorum differentia. 328

In antimonio quò diligentius inquiritur, eò
plus invenitur. 40

In antimonio requiritur aliquod particula-
re. 287

In astro solis omnium mineralium vires in-
sunt. 110

In quo consistat præparatio antimonii. 52

L.

Lapidum pretiosorum vires insunt anti-
monio. 131

Lapis ignis. 94. quid sit. 314. quomodo
conficiatur. 331. *Et seqq.*

Lapis ignis tingit particulariter. 315

Lapis ignis toto coelo distat à lapide Philo-
sophorum. *ibid.*

Lapis ignis igne corporali maturatur. 330

Liquor sulphuris antimonii. 155. ejus vi-
res. 156

Liquor vulnerarius. 218

M.

MAnuum operatio diligentem requirit
sui applicationem. 16

Ma-

R E R V M.

Materia prima omnium rerum est aqua.	312
Medicamenta non fixa morborum radices non aggrediuntur.	126
Medici antiqui simul Chirurgi erant.	24
Medicina ante divitias ex antimonio quaerenda.	43
Medicinæ fixæ radicem morborum aggrediuntur.	126
Medicinæ omnis generis fiunt ex antimonio.	132
Mel quomodo præparetur.	93
Mel pessimum corrosivum reddere potest.	92
Menstruum quo rubedo ex vitro antimonii extrahitur.	145. & seqq.
Mercurii & auri eadem radix.	106
Mercurius Philosophorum an reperiatur in antimonio.	286
Mercurius & antimonium ex eadem origine oriuntur.	103
Mercurius inest antimonio.	129, 134
Mercurii antimonii confectio.	248
Metalla & mineralia omnia insidentur obsidenturque incomprehensibili suo spiritu, unde vis & virtus eorum.	31
Metalla omnia & mineralia ex eadem radice.	107
Metalla omnia originem capiunt à syderibus.	311
Metallorum omnium vires insunt antimonio.	131
	Mi-

- Mineralia omnia originem capiunt à syderibus. 311
- Mineralia omnia & metalla ex eadem radice. 107
- Miracula naturæ. 216, 253
- Modus utendi est quartum] caput Spagyro considerandum. 3
- Montanæ aquæ gelidiores & salubriores sunt his quæ fossione altè eruuntur. 202
- Mysteriis antimonii perdiscendis unius hominis vita non sufficit. 40

N.

- N**atura imperscrutabilis. 29
- Naturæ contemplatio quid sub se comprehendat. 20. *§ seqq.*
- Naturæ miracula proposita. 216, 253
- Nemo antimonii virtutes & vires ita perdidit, aut aliquando perdiscet, ut nihil amplius in eo lateat inveniendum. 42
- Nullum animal sine aëre vivere potest. 257

O.

- O**lea varia antimonii. 276. *§ seqq.* eorumque vires. *ibid.*
- Olea antimonii ad vulnera. 267, 268, 278, 281
- Oleum antimonii. 171, 238, 245
- Oleum mercurii antimonii. 250. ejus vires. 253
- Oleum

Oleum antimonii cum sublimato ad vulnē- ra.	267
Oleum antimonii ad febres & pestem.	276
Oleum sulphuris antimonii. 282, 285. ejus vires.	284
Oleum vitri antimonii. 159. summum est quod de antimonio scribi potest. 161. ejus processus sub ænigmate proponitur. 160. ejus vires. 163, 166. ejus dosis. 165	
Oleum liquidum ex stella signata.	296
Omnia metalla & mineralia ex eadem radi- ce.	107
Omnia metalla & mineralia originem ca- piunt à syderibus.	311
Omnium rerum materia prima est aqua.	312
Omnibus creaturis inest spiritus vivificus.	30
Omnis generis medicinæ fiunt ex antimo- nio.	132
Origo antimonii.	103

P.

P Arerga multa de amore.	323 & seqq.
Periculi in vitro antimonii ratio.	143
Pessimum corrosivum ex melle præparari po- test.	92
Plumbum antimonii.	302
Plumbum antimonii, & stella signata parum differunt.	304
Præparatio vera Spagyro in primis conside- randa.	3
	Præ-

Præparatum antimonium summa medicina est.	115	non præparatum præsens venenum.	113
Pulvis abus antimonii.	226	ejus vires.	229
Pulvis bufonis venenum extrahit.			85
Pulvis fixus antimonii.	192	ejus vires.	193
Purum vitrum antimonii absque additione.			
142	ejus utilitas in multis operationibus.		
<i>ibid.</i>	non omnibus ægrotis passim propinandum	<i>ibid.</i>	& quare.
			143
Purum vitrum antimonii cui nulla vis nocendi insit, ut præparetur.			143 & seq.
Putrefactio & digestio sunt artis Chymicæ præcipuæ claves.			27
Putrificatio.			14
Pyropi rubedinem in antimonio ut consequi possis.			145

Q.

Quid in anatomia antimonii observandum.			47
Quidquid occultum & absconditum est à notitia vulgari, id artis gaudet nomine.			91
Quid sit lapis ignis.			314
Quinque capita Spagyro scitu necessaria.	2		
		<i>& seqq.</i>	
Quod spiritu caret vitâ caret.			31

R.

R Anarum sperma sanat morsus viperæ.	84
Regimen ignis in anatomia antimonii quàm maximè considerandum.	47
Regulus antimonii. 234 ejusque vires.	235
Regulus fixus antimonii.	245 & seq.
Reverberatio.	14
Rubedo ex vitro antimonii ut extrahatur.	145 & seq.

S.

S Al inest antimonio.	129. 134
Sal verum antimonii.	247
Salia sunt claves tincturarum.	318
Scientia praxin ostendit.	16
Scientiæ laus in experientia consistit.	ibid.
Separatio boni à malo Spagyro maximè con- sideranda.	17
Separatio corporum varia manuum separa- tione instituitur.	13
Separatio sulphuris antimonii ex vitro.	49
Solutio crySTALLorum.	299
Solutio corporis antimonii.	47
Stella signata antimonii quomodo fiat.	295
Stella signata antimonii an sit materia lapidis Philosophorum.	293
<i>Stibium</i> quid.	76
Stella signata & plumbum antimonii parum differunt.	304
Sublimatio antimonii ut fiat.	200
	Spa-

Spagyro quinque capita scitu necessaria.	2
	<i>§ seqq.</i>
Sperma ranarum sanat morsum viperæ.	84
Spiritus antimonii efficax redditur per solutionem à suo corpore.	34
Spiritus salis antimonii.	247
	ejus vires.
	<i>ibid.</i>
Spiritus sermonis expertes	33.
hi sunt in animalibus, hominibus, plantis, & mirabilibus.	<i>ibid.</i>
occultam operativam vim habent.	34
Spiritus terrestres sensibus & intellectu pol- lentes.	<i>ibid.</i>
Spiritus aceti reddit fixa.	51
Spiritus vini reddit volatilia.	50
Spirituum varia genera.	32
Sublimatio.	14
Sulphur inest antimonio.	129.
	134
Sulphuris antimonii separatio ex vitro,	149
Sulphuris antimonii liquor.	155
	ejus vires.
	196

T.

T Erreni spiritus.	33
Theoria. 13. contemplationis possibilis pars altera.	<i>ibid.</i>
Tincturarum claves sunt falia.	318
Tincturæ particulares variæ.	316
	<i>§ seqq.</i>
Tincturis amor metallorum ingenerandus est.	322
	Va-

V.

V	Aria spirituum genera.	32
	Varia antimonii nomina.	76
	Varia antimonii olea. 236. 267. 278. 281	
	Variorum ignium differentia. 328 & seqq.	
	Vegetabilia omnia debiliora sunt, quàm ut figant mercurium.	105
	Vegetabilis sublimatio. 56. calcinatio.	54
	Venenositas mineralium ex non percocto mercurio.	124
	Venenositas antimonii in quo consistat.	125
	Venenum quid sit, & unde originem ducat. 120. & seqq. cur Deus id in mineralibus proposuerit.	121. & seqq.
	Venenum ritè præparatum venenum pellit.	64
	Venenum veneno posse expelli variis expe- rientiis probatur.	79
	Venenum attrahit sibi simile.	80
	Venenum quot modis rebus venenatis adi- matur.	81
	Vires elixiris antimonii. 183. pulveris fixi antimonii. 193. extractionis ex antimo- nio. 212. balsami vitæ. 243. salis antimo- nii. 247. sulphuris antimonii. 154. liquo- ris sulphuris antimonii. 155. olei vitri an- timonii. 163. 167. olei mercurii antimo- nii. 253. balsami rubri vulnerarii. 264. florum antimonii. 199. pulveris albi an- timo-	

timonii. 229. reguli antimonii. 235. olei
 primi antimonii. 242. olei secundi anti-
 monii. 247. olei antimonii cum sublima-
 to ad vulnera. 267. balsami ad aperta vul-
 nera. 279. olei antimonii ad febres & pe-
 stem. 276. olei sulphuris antimonii. 282.
 aceti Philosophorum ex antimonio. 292.
 stellæ signatæ antimonii. 296. olei liquidi
 ex stella signata. 297. plumbi antimonii.

303

Viri terrestres. 33. sensibus & intellectu pol-
 lent. *ibid.*

Virtutes omnium lapidum pretiosorum, me-
 tallorum, & mineralium insunt antimonio.

131. & seqq.

Vis emetica antimonii in sale ejus contine-
 tur. 143

Vis ac potentia antimonii non omnibus co-
 gnita. 42

Vitra ex antimonio multis modis præparan-
 tur. 149

Vitri antimonii oleum. 159. ejus vires. 163

Vitrificatio antimonii. 138

Vita hominis non sufficit ut omnia perdiscat
 mysteria antimonii. 40

Vitrum antimonii absque additione ulla. 142.
 ejus utilitas in multis operationibus. *ibid.*
 non omnibus ægrotis passim propinan-
 dum. *ibid.* quare. 143

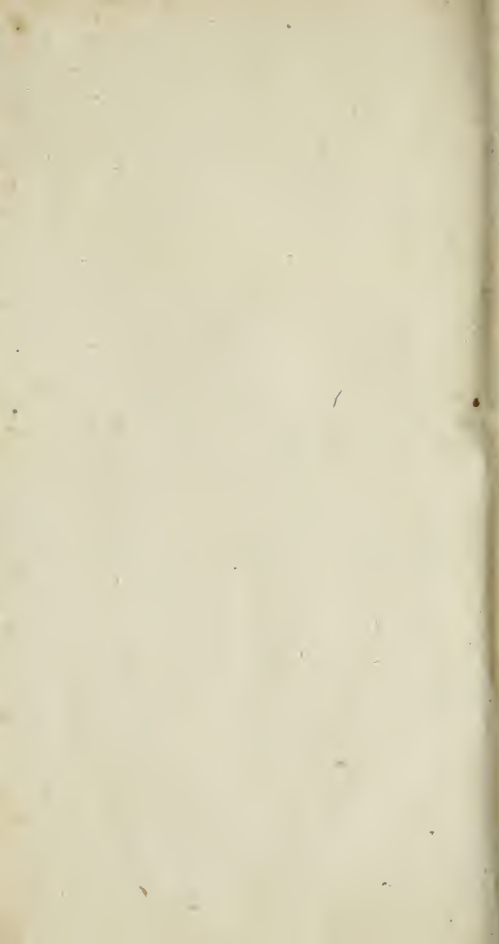
Vitrum antimonii cui nulla insit nocendi vis
 ut

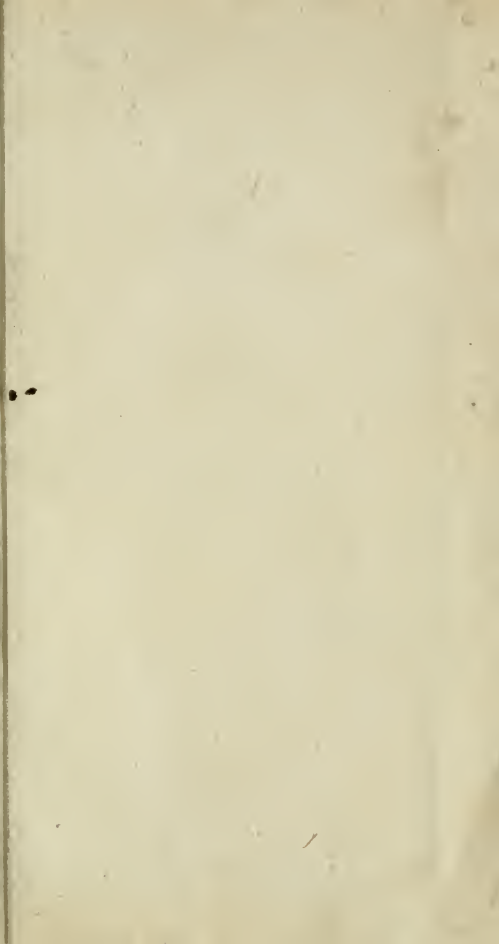
R E R U M.

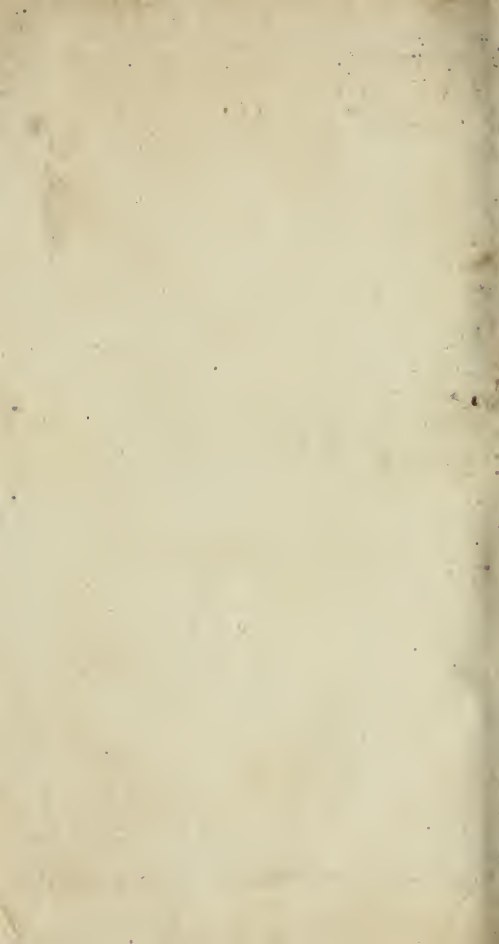
ut præparetur.	143. & seq.
Vitrum antimonii cum additione.	144
Vitrum antimonii album.	146
Vitrum antimonii quâ ratione in mortario ad requisitam tenuitatem perducendum sit.	149
Unicornu pellit venenum.	79
Unumquodque elementum suam habet ma- trem.	201
Usus ponderis Chymico quàm maximè consi- derandus.	17
Utilitas cujusque rei Spagyro in primis con- sideranda.	3
Vulcani cum artifice consensus.	34
Usus varius antimonii.	305. & seqq.
Vulnerum internorum & externorum curatio diversa.	19 & seqq.
Vulcanus judex omnium est. 89. omnium ar- canorum magister.	118. 127

F I N I S.

~~18~~

80. - 1451

I (22)

24. —

Coll. 5 gametophytes,

Whipple

IX 160 E.

